

ผลการจัดกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS เพื่อพัฒนาความสามารถ
ในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
THE EFFECT OF USING SQP2RS STRATEGY AS READING ACTIVITY
FOR DEVELOP THE ABILITY OF CRITICAL READING
IN GRADE 10 STUDENTS

สิริพงษ์ กาละพงษ์

ผลการจัดกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS เพื่อพัฒนาความสามารถ
ในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ปฏิญานีพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปีการศึกษา 2562
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

THE EFFECT OF USING SQP2RS STRATEGY AS READING ACTIVITY
FOR DEVELOP THE ABILITY OF CRITICAL READING
IN GRADE 10 STUDENTS

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of MASTER OF EDUCATION
(Educational Science & Learning Management)
Faculty of Education, Srinakharinwirot University

2019

Copyright of Srinakharinwirot University

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

ผลการจัดกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS เพื่อพัฒนาความสามารถ

ในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ของ

สิริพงษ์ กาละพงษ์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์

..... ที่ปรึกษาหลัก ..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภวรรณ สัจจพิบูล) (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิรักษ์ อนุะมาน)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.รุ่งอรุณ โจน์รัตนาดำรง ไชยศรี)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภวรรณ สัจจพิบูล)

ชื่อเรื่อง	ผลการจัดกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS เพื่อพัฒนา ความสามารถ ในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
ผู้วิจัย	สิริพงษ์ กาละพงษ์
ปริญญา	การศึกษามหาบัณฑิต
ปีการศึกษา	2562
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศุภวรรณ สัจจพิบูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมี
 วิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS และ
 การจัดการเรียนรู้แบบปกติ 2) ศึกษาความคงทนของความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
 ของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้น
 มัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ จำนวน 2 ห้องเรียน ใช้
 การสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling) จากนั้นจับสลากเพื่อแบ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ได้รับ
 กิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS (23 คน) และกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ
 (23 คน) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2 ชุด ได้แก่ แผนการจัด
 กิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS และแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ จำนวนชุดละ 8 หน่วย
 การเรียนรู้ และ 2) แบบทดสอบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ แบบเลือกตอบ
 จำนวน 30 ข้อ สำหรับใช้ทดสอบก่อนเรียน หลังเรียน และระยะติดตามผล สถิติที่ใช้ในการ
 วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติพื้นฐาน การทดสอบค่าที (t-test for independent samples) และการ
 ทดสอบความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ (Repeated Measure ANOVA) พบว่า นักเรียนที่ได้รับกิจกรรม
 การสอนอ่านแบบ SQP2RS มีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียน และใน
 ระยะติดตามผลสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
 .05 และนักเรียนที่ได้รับกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS มีความคงทนของความสามารถใน
 การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

คำสำคัญ : เอสคิวพีทูเอส, การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ, ความคงทน

Title THE EFFECT OF USING SQP2RS STRATEGY AS READING
ACTIVITY
FOR DEVELOP THE ABILITY OF CRITICAL READING
IN GRADE 10 STUDENTS

Author SIRIPONG KALAPONG

Degree MASTER OF EDUCATION

Academic Year 2019

Thesis Advisor Assistant Professor Suppawan Satjapiboon , Ph.D.

The objectives of this research are as follows: (1) to compare the ability of critical reading among Grade Ten students using the SQP2RS strategy and conventional instruction; (2) to study the critical reading retention of students who used the SQP2RS strategy. The subjects included Grade Ten students at Ongkharak Demonstration School in two classes selected by cluster sampling. These subjects were divided into two groups; an experimental group which used the SQP2RS strategy as a reading activity ($n = 23$) and the control group ($n = 23$), using simple random sampling. The instruments used to collect the data included the following: (1) two instruction plans, consisting of the SQP2RS plan and conventional plan in eight units; (2) critical reading ability test, 30 multiple choice questions, a pretest, a posttest and the follow up. The collected data were analyzed by means, standard deviation, a t-test for the independent samples and a Repeated Measure ANOVA. The results revealed the following: (1) the experimental group had a higher critical reading ability than the control group in the posttest and follow-up at a .05 level of significance; and (2) the experimental group demonstrated critical reading retention.

Keyword : SQP2RS, Critical Reading, Retention

กิตติกรรมประกาศ

ปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสะดวกจากคณาจารย์ประจำสาขาวิชา วิทยาการทางการศึกษาและจัดการเรียนรู้ (ภาษาไทย) อาจารย์ ดร.อดิสรณ์ เรืองกิจจรรย์ ผู้ช่วย ศาสตราจารย์ ดร.ศุภวรรณ สัจจพิบูล อาจารย์ ดร.รุ่งอรุณ โจนรัตน์ดารัง ไชยศรี และคณาจารย์ จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ได้อบรมสั่งสอนสรรพวิชาต่าง ๆ รวมถึงให้ คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขปริญญาานิพนธ์ในทุก ๆ ขั้นตอน ทำให้ผู้วิจัยมีแนวทางที่ชัดเจนในการ ดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูง

ขอบพระคุณอาจารย์ ดร.อดิสรณ์ เรืองกิจจรรย์ อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์ท่านแรก ที่คอยให้คำปรึกษา ชี้แนวทางในการดำเนินงานด้วยความเมตตาและอดทนเสมอมา ผู้วิจัยตระหนัก และทราบซึ่งในพระคุณที่อาจารย์ได้ดูแลอยู่เสมอ

ขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภวรรณ สัจจพิบูล อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์ที่ คอยให้คำแนะนำ เสนอแนะวิธีแก้ไขปริญญาานิพนธ์นี้ด้วยความเมตตาและอดทนเสมอมา รวมทั้ง คอยกระตุ้นเตือนและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดการทำปริญญาานิพนธ์ ผู้วิจัยตระหนักเสมอว่าแม้ อาจารย์จะมีภาระงานมากเพียงใดแต่ไม่เคยทอดทิ้งนิสิตในที่ปรึกษา

ขอบพระคุณความสะดวกจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาณุพงศ์ อุดมศิลป์ ผู้ช่วย ศาสตราจารย์สมเกียรติ คุทัตกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มนต์ฯ ตูลย์เมธากา และอาจารย์ ดร.สันติ วัฒน จันทรโศ ที่ได้เสียสละเวลาให้เกียรติเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ และเสนอแนะแนว ทางแก้ไข ทำให้ปริญญาานิพนธ์ของผู้วิจัยมีคุณภาพและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิรักษ์ อนุชานัน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.แสงจันทร์ เหมเชื้อ และอาจารย์ ดร.รุ่งอรุณ โจนรัตน์ดารัง ไชยศรี ซึ่งได้เสียสละเวลาอันมีค่าให้เกียรติเป็นคณะกรรมการคุมสอบปริญญาานิพนธ์ ช่วยเสนอแนะแนวทาง ในการปรับปรุงให้งานวิจัยมีความถูกต้องสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

สุดท้ายนี้ขอขอบคุณอาจารย์ เจ้าหน้าที่ และมิตรสหายทุกท่านที่คอยให้กำลังใจและ ช่วยเหลือผู้วิจัยในด้านต่าง ๆ ตั้งแต่เริ่มจนจบกระบวนการให้ผ่านพ้นไปได้ด้วยดี

สิริพงษ์ กาละพงษ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพประกอบ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	6
ความสำคัญของการวิจัย	6
ขอบเขตการวิจัย	6
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	6
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	6
ตัวแปรที่ศึกษา	7
เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย	7
ระยะเวลาในการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
กรอบแนวคิดการวิจัย	10
สมมติฐานการวิจัย.....	10
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม.....	12
1. ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS	13

1.1 ความหมายและความเป็นมาของกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS.....	13
1.2 การจัดกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS	13
1.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS.....	15
2. ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	17
2.1 ความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	17
2.2 ความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	20
2.3 หลักการและองค์ประกอบของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	21
2.4 ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ.....	27
2.5 การจัดกิจกรรมการสอนอ่านที่ช่วยส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	33
2.6 การวัดและประเมินผลความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ.....	38
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ.....	45
3. ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับความคงทน	48
3.1 ความหมายของความคงทนของการเรียนรู้	48
3.2 ความสำคัญของความคงทนในการเรียนรู้	48
3.3 ปัจจัยที่มีผลต่อความคงทนในการเรียนรู้.....	49
3.4 หลักการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความคงทนในการเรียนรู้.....	50
3.5 การวัดความคงทนในการเรียนรู้.....	51
3.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคงทนในการเรียนรู้.....	52
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	54
1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	54
1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	54
1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	54
2. แบบแผนการวิจัย.....	54

3. เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินงานวิจัย และเก็บรวบรวมข้อมูล.....	55
4. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ	56
5. การดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	63
6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์	64
บทที่ 4 ผลการศึกษา	65
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	65
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	65
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	70
สรุปผลการวิจัย.....	72
อภิปรายผลการวิจัย	72
ข้อเสนอแนะ	78
บรรณานุกรม	80
ภาคผนวก.....	87
ประวัติผู้เขียน.....	145

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ.....	29
ตาราง 2 ตัวอย่างแบบประเมินการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	44
ตาราง 3 แบบแผนงานวิจัย	55
ตาราง 4 เปรียบเทียบกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ.....	58
ตาราง 5 แบบประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้.....	60
ตาราง 6 วิเคราะห์ข้อสอบ (Test-Blueprint) ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	62
ตาราง 7 เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุม.....	66
ตาราง 8 ทดสอบความแปรปรวนรวม (Test of Sphericity) ของคะแนนกลุ่มทดลอง	68
ตาราง 9 เปรียบเทียบความสามารถก่อนเรียน หลังเรียน และติดตามผลของกลุ่มทดลอง	68
ตาราง 10 เปรียบเทียบคะแนนแบบรายคู่ของความสามารถก่อนเรียน หลังเรียน และติดตามผล	69

สารบัญภาพประกอบ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย	10
ภาพประกอบ 2 แผนผังกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ.....	24
ภาพประกอบ 3 กราฟแสดงการเปลี่ยนแปลงความสามารถของกลุ่มตัวอย่าง	67

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วมากกว่าอดีต ทำให้เกิดนวัตกรรมขึ้นมากมาย ทั้งเครื่องมือที่ใช้เพื่อสร้างความสะดวกรวดเร็วในด้านต่าง ๆ ให้มนุษย์ รวมถึงเครื่องมือที่ช่วยให้มนุษย์เข้าถึงความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร อย่างคอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ต ซึ่งเข้ามามีอิทธิพลในชีวิตของมนุษย์ ช่วยให้สามารถรับรู้ข่าวสารและความรู้ที่หลากหลาย รวดเร็ว และทันสมัย บุคคลที่มีข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องแม่นยำย่อมได้เปรียบและมีความก้าวหน้ากว่าผู้อื่น ทั้งในด้านธุรกิจ การเมือง สังคม หรือแม้แต่การศึกษา ข้อมูลข่าวสารจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในปัจจุบัน ทั้งนี้เนื่องจากแหล่งข้อมูลที่มีมากขึ้น และพร้อมเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มีทั้งข้อมูลที่เป็นความจริง ความคิดเห็น หรือแม้กระทั่งข้อมูลที่มีจุดประสงค์แอบแฝงอันจะส่งผลเสียต่อตัวผู้รับสาร หากขาดการคิดไตร่ตรองอย่างถี่ถ้วน ดังนั้นผู้รับสารจึงต้องมีทักษะการรับสารที่มีประสิทธิภาพ สิ่งสำคัญอันดับต้น ๆ ที่ควรจะต้องรีบฝึกฝนจึงเป็นทักษะการอ่าน เนื่องจากเป็นทักษะการสื่อสารสำคัญที่ช่วยการพัฒนาสติปัญญาของมนุษย์ให้สูงขึ้น ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ พัฒนาจิตใจให้เข้มแข็งรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของข้อมูล และเป็นสิ่งที่ช่วยพัฒนาตนเองไปสู่จุดหมาย

การอ่านมีความจำเป็นต่อการศึกษาหาความรู้ของมนุษย์ ถ้ามนุษย์ไม่อ่านหนังสือย่อมไม่เกิดการเรียนรู้ การอ่านจึงเป็นสิ่งที่ต้องให้ความสนใจและควรได้รับการพัฒนา แม้ว่าเทคโนโลยีจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร การอ่านก็ยังคงเป็นทักษะพื้นฐานในการรับสารของมนุษย์ ซึ่งใช้แสวงหาความรู้ การอ่านเป็นการรับสารที่ไม่มีข้อจำกัดด้านเวลาและสถานที่ จึงสามารถแสวงหาความรู้ได้อย่างไม่มีขีดจำกัด นอกจากจะได้รับความรู้ทางวิชาการอย่างกว้างขวางลึกซึ้งแล้วยังช่วยเพิ่มพูนประสบการณ์ที่หลากหลายและแปลกใหม่ให้แก่ผู้อ่าน ช่วยพัฒนาความคิดสติปัญญา เสริมสร้างจินตนาการ รวมทั้งพัฒนาจิตใจของผู้อ่านได้เป็นอย่างดี (กิตติชัย พินโน, 2554, น. 135) นอกจากนี้การอ่านยังเป็นเครื่องช่วยพัฒนาความรู้ ความคิด และความเข้าใจในด้านต่าง ๆ ส่งเสริมให้มีวิจรรณญาณ รวมถึงพัฒนาบุคลิกภาพของผู้อ่านให้ดีขึ้น ช่วยกล่อมเกลาคติใจของผู้อ่านให้เกิดความสนุกสนาน จรรโลงใจ และผ่อนคลายความตึงเครียด อีกทั้งการศึกษาเรื่องราวในอดีต เช่น จารึก วรรณคดี และประวัติศาสตร์ยังช่วยคนรุ่นใหม่ให้รู้จักกับมรดก ภูมิปัญญาของคนไทย รวมถึงเป็นการอนุรักษ์และสืบทอดให้เจริญต่อไปได้ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2550, น.

129; วรรณิ โสภประยูร, 2553, น. 137; สุคนธ์ สิ้นธพานนท์, วรรณิ วรรณเลิศลักษณ์, และ พรรณี สิ้นธพานนท์, 2551, น. 48; โสภณ สาทรสัมฤทธิ์ผล, 2555, น. 93)

จากความสำคัญดังกล่าวแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ได้ระบุให้นักเรียนต้องมีทักษะและความสามารถด้านต่าง ๆ ที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีพ การประกอบอาชีพ และการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมของประเทศไทยในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยทักษะที่เรียกตามคำย่อว่า 3Rs+8Cs ซึ่งกำหนดให้ทักษะการอ่าน (Reading) ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) เป็นสิ่งที่จะต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างแรกใน 3Rs+8Cs (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, น. 15-16) ซึ่งหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้สาระการอ่าน ของกลุ่มรายวิชาพื้นฐานภาษาไทยว่า ครูจะต้องพัฒนาให้นักเรียนสร้างความรู้และความคิดโดยใช้กระบวนการอ่าน สามารถนำความรู้ไปใช้ในการตัดสินใจ แก้ปัญหาในชีวิต และส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ทั้งยังได้ระบุคุณลักษณะสำคัญของนักเรียนที่จะจบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายว่า จะต้องอ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและร้อยกรองได้ถูกต้อง เข้าใจ สามารถที่จะขยายความ ถอดความ และเข้าใจความหมายแฝงของสารได้ สามารถวิเคราะห์ โต้แย้ง และเสนอความคิดใหม่อย่างมีเหตุผลต่อเรื่องที่อ่าน รวมถึงสามารถเดาสิ่งที่จะเกิดขึ้นในเรื่อง ประเมินคุณค่า นำความรู้ ข้อคิดมาพัฒนาตนเอง และแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552, น. 45) ดังนั้นไม่ใช่เพียงการสอนให้นักเรียนสามารถอ่านออก หรือจับใจความเรื่องที่อ่านได้เท่านั้น แต่ต้องฝึกฝนการใช้ความคิดควบคู่ไปด้วย เพราะหลักสำคัญในการเรียนรู้คือการคิด ฉะนั้นอ่านจะต้องมีความคิดประกอบด้วยเสมอ โดยเฉพาะการใช้ความคิดอย่างมีวิจารณญาณ (กรมวิชาการ, 2545, น. 1) ซึ่งเป็นกระบวนการอ่านขั้นสูงสุดที่ต้องใช้การวิเคราะห์แยกแยะข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น ความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูล รวมถึงประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ได้รับ โดยใช้ความคิด สติปัญญา และประสบการณ์เดิม เพื่อให้สามารถตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง เรียกว่า “อ่านเป็น” ซึ่งผู้อ่านสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวางและเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้เรื่องอื่น ๆ ต่อไป (บันลือ พฤกษ์วัน, 2545, น. 75) เช่นเดียวกับสุคนธ์ สิ้นธพานนท์ และคนอื่น ๆ (2551, น. 71) ที่กล่าวถึงความคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) ว่าเป็นขั้นตอนการคิดอย่างเป็นระบบ ต้องใช้เหตุผลในการคิดพิจารณา ใคร่ครวญ และไตร่ตรองอย่างละเอียดถี่ถ้วน มีจุดมุ่งหมายเพื่อการตัดสินใจว่าสิ่งใดเป็นจริงสิ่งใดเป็นเท็จ หรือสิ่งใดเป็นเพียง ความคิดเห็น ซึ่งจะต้องมีหลักฐาน ข้อมูลต่าง ๆ มาประกอบการคิดและการตัดสินใจ บุคคลที่รู้จักการคิดอย่างมีวิจารณญาณย่อมเป็นผู้ที่สามารถทำงานต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดความสุข และความมั่นคงของชาติ

สอดคล้องกับกัลยา ยวนมาลัย (2539, น. 38); ดลยา วงศ์ธนะชัย (2542, น. 179); และสุภูมิ เฉลยทรัพย์ (2531, น. 7) ได้ระบุความจำเป็นของการใช้วิจารณญาณในการอ่านสรุปว่า เป็นกระบวนการที่สูงกว่าการอ่านขั้นพื้นฐาน และเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้อ่านที่อยู่ในยุคที่แวดล้อมด้วยข้อมูลข่าวสาร ทั้งที่มีคุณค่าเชื่อถือได้ และข้อมูลที่เสนอความคิดเห็นเพียงด้านเดียว บิดเบือนความจริง มีอคติและลำเอียง ดังนั้นเพื่อให้นักเรียนสามารถใช้กระบวนการคิดเพื่อตัดสินใจคุณค่าความน่าเชื่อถือของสิ่งที่อ่านด้วยการใช้ปัญญาคิดไตร่ตรองอย่างมีเหตุผล สามารถแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ การรู้จักรับฟังความคิดเห็นหลาย ๆ ด้านก่อนที่จะตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่งจึงจำเป็นอย่างยิ่ง การอ่านอย่างมีวิจารณญาณช่วยให้เกิดปัญญา มีความรู้กว้างขวาง สามารถวินิจฉัยข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นทักษะสำคัญที่ต้องฝึกฝนให้นักเรียนเป็นนักเรียนในศตวรรษที่ 21

แม้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณจะสำคัญดังที่กล่าวมานั้น แต่จากผลการทดสอบโครงการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ (Programme for International Student Assessment) หรือ PISA ปี 2015 คะแนนการทดสอบการอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ของประเทศไทยลดต่ำลง โดยเฉพาะคะแนนด้านการอ่านของนักเรียนไทยอยู่ในกลุ่มต่ำกว่ามาตรฐานและลดลงจากปี 2012 ถึง 32 คะแนน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558, น. 4) เมื่อวิเคราะห์แนวโน้มของคะแนนที่เปลี่ยนแปลงไปในภาพรวมพบข้อสังเกตเกี่ยวกับการอ่าน 2 ข้อ สรุปได้ว่า 1) ทั้งนักเรียนในกลุ่มคะแนนสูงและคะแนนต่ำมีจุดอ่อนที่ด้านการอ่าน และพบว่าการอ่านมีความสัมพันธ์ส่งผลให้คะแนนด้านอื่น ๆ ต่ำด้วย ดังนั้นจึงต้องเร่งพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างเร่งด่วน 2) ระบบการศึกษาที่มีคุณภาพมีอยู่ในวงจำกัด หากสร้างความเท่าเทียมทางการศึกษาได้ประเทศไทยจะสามารถแข่งขันกับนานาชาติได้ ซึ่ง PISA เป็นการทดสอบการอ่านเพื่อความเข้าใจ วิเคราะห์ และตีความ มากกว่าการจำ ซึ่งเป็นพื้นฐานของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จึงอนุมานได้ว่าผู้ที่มีทักษะในการวิเคราะห์และตีความต่ำจะส่งผลให้มีวิจารณญาณในการอ่านต่ำด้วย ฉะนั้นเมื่อพิจารณาจากผลคะแนนทำให้อนุมานได้ว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีการใช้วิจารณญาณในการรับสารผ่านการอ่านลดลง

ปัญหาเกิดจากการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันไม่เสริมสร้างให้นักเรียนใช้วิจารณญาณในการอ่านเท่าที่ควร เนื่องจากข้อจำกัดในเรื่องเวลาทำให้ไม่สามารถช่วยนักเรียนให้มีวิจารณญาณผ่านการจัดกิจกรรมได้เท่าที่ควร เห็นได้จากครูบางส่วนใช้กลวิธีสอนที่ไม่เหมาะสม ขาดวิธีการที่จะช่วยให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น นักเรียนจึงเกิดอาการเบื่อหน่ายไม่อยากอ่าน บางครั้งครูใช้ความรู้ของตนเองในการตัดสินใจเรื่องราวต่าง ๆ นักเรียนไม่มีโอกาสได้แสดงความคิดเห็น วิเคราะห์

วิจารณ์หรือประเมินคุณค่าความน่าเชื่อถือของงานเขียนด้วยตัวเอง เพราะครูเน้นไปในด้านแปลความ การจำคำศัพท์ หรือหลักภาษาซึ่งไม่ได้สนับสนุนให้เกิดการคิดที่สำคัญ สอดคล้องกับสุนันทามัน เศรษฐวิทย์ (2543, น. 9) ที่ได้กล่าวว่า ปัญหาการอ่านนั้นสาเหตุหนึ่งมาจากกิจกรรมการเรียนการสอนของครูบางส่วนไม่สามารถทำให้นักเรียนมีความเข้าใจที่ลึกซึ้งในสิ่งที่อ่าน อีกทั้งครูบางท่านไม่เข้าใจในวิธีสอนอย่างถ่องแท้ มีความรู้ไม่พอในเรื่องการสอนอ่าน เช่น จิตวิทยาการอ่าน การวิเคราะห์ความสามารถในการอ่านและวิธีสอนอ่านตามจุดมุ่งหมายเฉพาะ จึงมักจะกำหนดจุดมุ่งหมายในการอ่านโดยไม่มีจุดมุ่งหมายอื่นมารองรับ เมื่อนักเรียนขาดการฝึกฝนทักษะด้านการคิด วิเคราะห์ และวิจารณ์ อันเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งในการอ่าน ทำให้การอ่านไม่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นครูควรปรับปรุงวิธีการจัดการเรียนรู้ให้ส่งเสริมความสามารถด้านการคิดควบคู่ไปกับการอ่าน ด้วยเหตุที่กล่าวมาเป็นเหตุให้นักเรียนหันไปสนใจสิ่งอื่น ๆ เช่น โทรศัพท์ โทรทัศน์ และคอมพิวเตอร์ ส่งผลให้นักเรียนมักใช้ความรู้ลึกของตนเอง ในการตัดสินเรื่องราวมากกว่าใช้ปัญญาวิเคราะห์ เพื่อให้ได้แนวทางที่ดีที่สุด

จากปัญหาข้างต้นสรุปได้ว่านักเรียนไทยจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการพัฒนาทักษะการอ่านอย่างเร่งด่วน นอกจากการจับใจความของเรื่องที่อ่านได้แล้ว ยังต้องฝึกให้นักเรียนได้ใช้ความคิดควบคู่ไปด้วย เพื่อให้สามารถพัฒนาสติปัญญาของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากการศึกษาพบว่า กิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS (Survey Question Predicted Read Respond Summarize Strategy) หรือ SQUEEPER ซึ่งคิดขึ้นโดย MaryEllen Vogt ศาสตราจารย์ทางด้านการศึกษาแห่งมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย เพื่อส่งเสริมทักษะภาษาให้แก่ นักเรียน ช่วยพัฒนาให้นักเรียนกลายเป็นนักอ่านที่มีคุณภาพโดยใช้การเชื่อมโยงสิ่งที่พบเจอในอดีตกับเรื่องที่อ่าน ตั้งคำถาม ตรวจสอบ แลกเปลี่ยนความรู้ และสรุปความจากความเข้าใจของตนเอง โดยมีจุดมุ่งหมายเฉพาะในการพัฒนาทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ (Li, 2016, p. 74) ทั้งนี้เมื่อพิจารณาอย่างถ่วงถ่วงแล้วพบว่ากระบวนการจัดกิจกรรมสอนอ่านตามแนว SQP2RS สามารถใช้เพื่อพัฒนาทักษะการใช้วิจารณญาณของนักเรียนผ่านการอ่านได้ เนื่องจากกระบวนการจัดกิจกรรมมีความสอดคล้องกับกระบวนการพัฒนาความคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญประกอบด้วย 1) การทำความเข้าใจประเด็นปัญหา หรือเหตุการณ์ 2) การรวบรวมและจัดระเบียบข้อมูล 3) การตั้งสมมติฐาน 4) การอ้างอิงสรุปโดยตรรกศาสตร์และการพิจารณามุมมองที่หลากหลาย และ 5) การประเมินสรุปและตัดสินใจ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2555, น. 221; สุนันท์ สิ้นธพานนท์ และคนอื่น ๆ, 2551, น. 79; สุวิทย์ มูลคำ, 2547, น. 23-24; และอุษณีย์ อนุรุทธ์วงศ์, 2553, น. 89-91) สามารถสรุปได้ ดังนี้

1. การทำเข้าใจประเด็นปัญหา หรือเหตุการณ์ สอดคล้องกับขั้นสำรวจ (Survey) และการตั้งคำถาม (Question) ซึ่งเป็นขั้นที่จะต้องสังเกตสิ่งอย่างคร่าว ๆ ทั้งผู้แต่ง คำศัพท์ การใช้ ภาษา หัวข้อ และรูปภาพ เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการอ่าน และระบุคำถามเกี่ยวกับประเด็น ปัญหาในสื่อที่กำลังจะอ่าน ผู้อ่านต้องมีความเข้าใจในประเด็นนั้น ๆ ก่อนจึงจะสามารถตั้งคำถาม ที่นำไปสู่ความเข้าใจได้

2. การรวบรวมและจัดระเบียบข้อมูล สอดคล้องกับขั้นอ่าน (Read) ซึ่งเป็นขั้นที่ต้อง รวบรวมข้อมูลจากการอ่านเพื่อใช้ในการตอบคำถามที่ได้ตั้งไว้ในขั้นการตั้งคำถาม (Question)

3. การตั้งสมมติฐาน สอดคล้องกับขั้นการคาดคะเน (Predict) ผู้อ่านจะต้อง ตั้งสมมติฐานหรือคาดคะเนคำตอบของคำถามที่ได้ตั้งไว้ในขั้นการตั้งคำถาม (Question) รวมถึงใช้ ข้อมูลในการคาดเดาสิ่งที่ได้เรียนรู้จากบทอ่าน ซึ่งผู้อ่านจะคาดคะเนคำตอบของคำถามจากข้อมูล ที่ได้จากการสำรวจในขั้นที่ 1 โดยไม่ใช้การคาดเดาอย่างไรเหตุผล

4. การอ้างอิงสรุปโดยตรรกศาสตร์และการพิจารณามุมมองที่หลากหลาย สอดคล้อง กับขั้นการตอบสนอง (Respond) เป็นขั้นที่ผู้อ่านจะตอบคำถามและสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ในข้อที่ 2 และ 3 โดยผู้อ่านจะต้องอ้างเหตุผลที่ปรากฏในเรื่องอย่างเด่นชัดหรือข้อมูลประกอบอื่น ๆ ผู้อ่าน ต้องใช้เหตุผลที่น่าเชื่อถือในการยืนยันข้ออ้างของตน นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้ผู้อ่านได้และ เปลี่ยนความคิดและคำตอบกับเพื่อนที่มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนได้พิจารณา บทอ่านในแง่มุมที่หลากหลาย

5. การประเมินสรุปเพื่อนำไปสู่การตัดสินใจ สอดคล้องกับขั้นสรุป (Summarize) ที่ ผู้อ่านจะต้องสรุปสิ่งที่ได้จากกระบวนการทั้งหมดอย่างตรงไปตรงมาตามหลักฐาน ข้อมูล และ ตัดสินใจว่าควรเชื่อหรือไม่ควรเชื่อข้อความนั้นหรือไม่ มีเหตุผลใดมาสนับสนุน

จากการศึกษาเอกสารภายในประเทศพบว่า กิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS สามารถส่งเสริมความเข้าใจและการตอบสนองวรรณกรรมในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 ได้อย่างมี ประสิทธิภาพ (ชนัญพร ณรงค์ทิพย์, 2556) รวมทั้งสามารถพัฒนาการอ่านในระดับที่สูงขึ้น โดย สกฤรัตน์ เจริญอินทร์พรหม (2561) ได้ใช้กลวิธี SQP2RS ร่วมกับแผนผังความคิดเพื่อปรับปรุง การอ่านเชิงวิเคราะห์ในระดับเดียวกัน ซึ่งพบว่า ความสามารถของนักเรียนมีมากขึ้นจริง จึงอนุมาน ว่า กิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS เป็นกลวิธีที่ส่งเสริมความสามารถในการอ่านตั้งแต่ขั้น พื้นฐานและเป็นแนวทางที่ช่วยให้เกิดวิจาร์ณญาณในการอ่านได้ นอกจากนี้ SQP2RS ยังเป็น กลวิธีที่สนับสนุนให้นักเรียนถามและตอบอย่างเป็นระบบ ครอบคลุมกระบวนการตั้งแต่ก่อนอ่าน ขณะอ่าน และหลังอ่าน ทั้งยังสนับสนุนนักเรียนให้มีความสามารถเรียนรู้ด้วยตัวเอง (Vogt &

Echevarría, 2008, p. 71) ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจผลการจัดกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS เพื่อพัฒนาความสามารถของนักเรียนในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และศึกษาความคงทนของความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ อันเป็นแนวทางพัฒนาให้นักเรียนรู้จักใช้วิจารณญาณชีวิตประจำวันต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยชุดนี้ จัดทำขึ้นโดยมีความมุ่งหมาย 2 ข้อ ดังนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS และการจัดการเรียนรู้แบบปกติ
2. เพื่อศึกษาความคงทนของความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถใช้ข้อมูลสำหรับการพัฒนาความสามารถของนักเรียนระดับชั้นต่าง ๆ ในด้านการอ่านและการใช้วิจารณญาณ ซึ่งครูทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูที่สอนในรายวิชาภาษาไทยซึ่งเป็นแกนนำในการส่งเสริมทักษะการอ่านของนักเรียนให้รู้เท่าทันความคิดของผู้เขียนและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนให้มีความคงทนของความรู้อย่างยิ่งขึ้น

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ผู้วิจัยให้ความสนใจศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2/2562 จำนวน 4 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 23 คน รวม 92 คน ซึ่งมีการจัดห้องเรียนแบบคละความสามารถ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2/2562 โดยมีวิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling) จำนวน 2 ห้องเรียน รวม 46 คน จากนั้นจับสลากเพื่อเลือกกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ปรากฏว่า กลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS เป็นห้อง 4/1 จำนวน 23 คน และกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติเป็นห้อง 4/3 จำนวน 23 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ เป็นวิธีการสอน จำนวน 2 วิธี ได้แก่
  - 1.1 การจัดกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS
  - 1.2 การจัดการเรียนรู้แบบปกติ
2. ตัวแปรตาม ได้แก่
  - 2.1 ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
  - 2.2 ความคงทนของความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ศึกษาในงานวิจัย คือ เนื้อหาวิชาภาษาไทยเรื่องการอ่านในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สาระที่ 1 : การอ่าน มาตรฐานที่ ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

ระยะเวลาในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการโดยใช้ระยะเวลาทั้งสิ้น 12 สัปดาห์ แบ่งเป็นระยะทดลองและระยะติดตามผล ดังนี้

1. ระยะทดลอง หมายถึง ระยะเวลาที่ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมตามแผนที่ได้ตั้งไว้ มีระยะเวลา 9 สัปดาห์ รวม 18 คาบ คาบละ 50 นาที แบ่งเป็นสอบก่อนเรียน 1 คาบ การจัดการเรียนรู้ 16 คาบ และสอบหลังเรียน 1 คาบ
2. ระยะติดตามผล ผู้วิจัยทดสอบครั้งสุดท้ายเพื่อติดตามผลการทดลองหลังจากเสร็จสิ้นการสอบหลังเรียน 3 สัปดาห์

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การจัดกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS หมายถึง กลวิธีการจัดการเรียนรู้ซึ่งถูกพัฒนาขึ้นโดย MarryEllen Vogt เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านของนักเรียน เน้นให้นักเรียนสำรวจ ตั้งปัญหา คาดเดาคำตอบ รวบรวมข้อมูล แลกเปลี่ยนทัศนคติความคิดเห็น และตัดสินใจเรื่องที่อ่าน เป็นกลวิธีที่ครอบคลุมตั้งแต่การเตรียมตัวจนถึงหลังจากที่อ่านเสร็จช่วยให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิดและทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ประกอบด้วยขั้นตอนการจัดกิจกรรม 6 ขั้น ดังนี้ (Vogt & Shearer, 2003)

1.1 **ขั้นสำรวจ (Survey)** นักเรียนสำรวจบทความหรือบทอ่านอย่างคร่าว ๆ โดยพยายามเก็บรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องที่จะอ่านให้ได้มากที่สุด เช่น ชื่อผู้เขียน รูปแบบการเขียน

คำศัพท์ รูปภาพประกอบ การลำดับความในเรื่อง ตัวละคร หัวข้อ เรื่องย่อ เป็นต้น จากนั้นจึงหาจุดที่คิดว่าเป็นปัญหาหรือเป็นประเด็นน่าสนใจในเรื่อง

1.2 ขั้นการตั้งคำถาม (Question) ครูกระตุ้นให้นักเรียนตั้งคำถามเกี่ยวกับปัญหา ประเด็น หรือเหตุการณ์ที่น่าสนใจที่พบจากการสำรวจในขั้นที่ 1 โดยคำถามต้องเป็นคำถามที่น่าสนใจ ไม่สามารถตอบได้จากการอ่านอย่างง่ายหรือเป็นคำถามที่ทราบคำตอบอยู่แล้ว เช่น ใคร คือผู้แต่ง แต่งด้วยคำประพันธ์ประเภทใด มีจำนวนกี่หน้า เป็นต้น แต่ควรเป็นคำถามที่อยู่ในขั้นของการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า โดยเน้นการคิด การอธิบายแสดงเหตุผล หรือใช้ข้อมูลเชิงลึกในการตอบคำถาม เช่น เหตุใดตัวละครจึงแสดงพฤติกรรมเช่นนี้ หรือกระบวนการทำงานของเครื่องจักรสามารถทำงานได้อย่างไร ซึ่งนักเรียนแต่ละคนไม่ควรตั้งคำถามเกิน 2-3 คำถาม

1.3 ขั้นคาดคะเนคำตอบ (Predict) นักเรียนคาดคะเนคำตอบของคำถามที่ได้ตั้งไว้ในขั้นที่ 2 และสิ่งที่คาดว่าจะกำลังจะได้เรียนรู้จากบทอ่าน นักเรียนจะต้องคาดเดาด้วยตรรกะและข้อมูลจากการสำรวจในขั้นที่ 1 และคำถามในขั้นที่ 2 รวมถึงความรู้เดิมที่เคยประสบมา โดยครูกระตุ้นให้นักเรียนแสดงข้อมูล หลักฐานเชิงประจักษ์ และหลีกเลี่ยงการคาดคะเนแบบเลื่อนลอย ไม่มีหลักฐาน แล้วจึงพิจารณาเลือกข้อสรุปที่เป็นไปได้มากที่สุด

1.4 ขั้นอ่านเนื้อเรื่อง (Read) นักเรียนอ่านเนื้อเรื่องอีกครั้งอย่างละเอียดเพื่อหาคำตอบของคำถามและสมมติฐานที่ตั้งไว้ในขั้นที่ 2 และ 3 โดยสามารถอ่านคนเดียวหรือเป็นกลุ่มก็ได้ ซึ่งในขั้นนี้ผู้อ่านต้องวิเคราะห์ แยกแยะข้อมูลหรือข้อความที่เป็นข้อเท็จจริงออกจากข้อความที่เป็นข้อคิดเห็น หรือความเห็นส่วนตัวของผู้แต่ง หรือตีความข้อความที่ผู้เขียนไม่ได้กล่าวถึงโดยตรง เพื่อให้สามารถเข้าใจเรื่องได้อย่างถูกต้อง จากนั้นจึงใช้ข้อเท็จจริงที่ได้ในการตอบคำถามที่ตั้งเอาไว้

1.5 ขั้นตอบสนอง (Respond) หลังจากที่ย่านเรื่องอย่างละเอียดแล้ว นักเรียนต้องตอบสนองต่อเรื่องที่ย่านด้วยการเขียนคำตอบหรืออภิปรายคำตอบอีกครั้ง โดยครูกระตุ้นให้นักเรียนใช้หลักฐานในการยืนยันคำตอบของตนเอง จากนั้นนักเรียนทุกคนช่วยกันพิจารณาความถูกต้องของคำตอบ รวมถึงความครบถ้วนของข้อมูล หากพบว่ามีข้อมูลไม่เพียงพอ ครูต้องกระตุ้นให้นักเรียนช่วยกันตั้งคำถามเพิ่มเติมให้ครอบคลุมเนื้อหามากขึ้น และเริ่มดำเนินการซ้ำตั้งแต่ขั้นที่ 2 อีกครั้ง จนกระทั่งคิดว่าได้ข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์ จากนั้นนักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ วิจัยว่า เหตุการณ์หรือข้อความที่อ่านมีคุณค่าน่าเชื่อถือหรือเป็นการเสนอข้อมูลเพียงด้านเดียว มีการบิดเบือนความจริง มีอคติหรือลำเอียงหรือไม่ มีหลักฐานใดมาสนับสนุนหรือไม่ ซึ่งผู้อ่านต้องใช้การคิดอย่างมีวิจารณญาณในการตัดสินเรื่องที่ย่านว่าเชื่อถือได้มากน้อยเพียงใด ขั้นนี้เป็นขั้นที่

เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แบ่งปันความรู้ ความคิดเห็นกับเพื่อนที่มีทัศนคติต่างจากตนทำให้นักเรียนได้รับมุมมองที่หลากหลาย

1.6 ขั้นสรุป (Summarize) เมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการในขั้นที่ 5 นักเรียนสรุปประเด็นสำคัญที่ได้จากการอ่านอย่างตรงประเด็นตามหลักฐานและข้อมูลว่าสมควรจะเชื่อข่าวนี้หรือไม่ มีเหตุผลสนับสนุนอย่างไร โดยวิธีการเขียนหรือพูดปากเปล่าก็ได้ ซึ่งครูสามารถช่วยกระตุ้นความคิดของนักเรียนได้

2. ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง ความสามารถในการคิดของบุคคลโดยผ่านการไตร่ตรอง เพื่อพิจารณาสารที่ได้รับผ่านการอ่าน โดยผู้อ่านจะต้องวิเคราะห์แยกแยะเนื้อหาที่เป็นข้อเท็จจริงออกจากส่วนที่เป็นข้อคิดเห็นของผู้เขียน สามารถสันนิษฐานตีความ ประเมินและตัดสินความน่าเชื่อถือของเรื่องที่อ่าน รวมถึงตอบสนองต่อเรื่องที่อ่าน โดยใช้ความคิด สติปัญญา ความรู้ ร่วมกับประสบการณ์ และอาศัยเหตุผลในการพิจารณาโดยปราศจากอคติทั้งต่อเรื่องที่อ่าน หรือต่อผู้เขียนก็ตาม การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดความสามารถอันเป็นคุณลักษณะสำคัญของการใช้วิจารณญาณแบ่งได้เป็น 7 ด้าน ซึ่งผู้วิจัยได้สังเคราะห์จากแนวความคิดของนักวิชาการหลายท่าน ดังนี้

2.1 สามารถจับใจความ และตระหนักถึงประเด็น ปัญหา หรือข้อสงสัยที่ปรากฏในเรื่อง หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจความสัมพันธ์ของเรื่องที่เกิดขึ้นกับใคร กระทำสิ่ง สถานที่ เมื่อไร และผลเป็นอย่างไร การลำดับเรื่อง รวมถึงเหตุผลของเรื่อง เข้าใจวัตถุประสงค์และความคิดของผู้เขียน อีกทั้งสามารถระบุประเด็นปัญหาของเรื่องว่ามีจุดใดเป็นปัญหาคลุมเครือ น่าสนใจ นำไปสู่การตั้งคำถาม

2.2 สามารถวิเคราะห์ แยกแยะ และเปรียบเทียบ หมายถึง ความสามารถในการจำแนกข้อมูลที่เป็นความจริงออกจากข้อมูลที่เป็นการแสดงทัศนะ รวมถึงสามารถแยกแยะและเปรียบเทียบข้อมูลที่สอดคล้องกับสิ่งที่อ่านทั้งทางตรงและทางอ้อม

2.3 สามารถตีความ หมายถึง ความสามารถในการตีความภาพ หรือข้อความที่ผู้เขียนไม่ได้กล่าวโดยตรง ซึ่งอาจใช้สัญลักษณ์อื่น ๆ ในการกล่าวแทน ผู้อ่านที่ดีต้องสามารถตีความได้ถูกต้องเพื่อที่จะทำความเข้าใจสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อได้ถูกต้องและตรงประเด็น

2.4 สามารถคาดคะเนเรื่องราวล่วงหน้า หมายถึง ความสามารถในการคาด คคะเนคำตอบ หรือเรื่องราวที่จะปรากฏขึ้นในอนาคต ซึ่งต้องอาศัยข้อมูลและพื้นความรู้เดิมของผู้อ่านมาใช้คาดเดาคำตอบอย่างมีเหตุผล

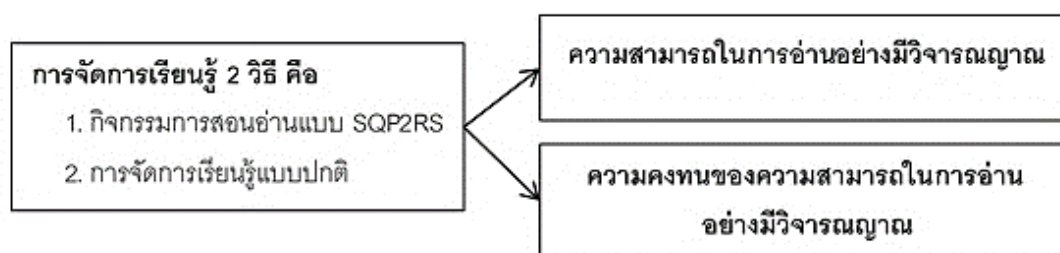
2.5 สามารถสรุปความจากหลักฐานที่มี หมายถึง ความสามารถในการที่จะพิจารณาหาข้อสรุปที่สมเหตุสมผลที่สุดจากข้อมูลและหลักฐานที่มีอยู่ โดยใช้หลักเหตุผลแบบอุปมานและอนุมาน หรืออ้างอิงโดยใช้หลักตรรกศาสตร์

2.6 สามารถตอบสนองต่อเรื่องที่อ่าน หมายถึง ความสามารถในการพิจารณาความถูกต้อง ครบถ้วนของข้อมูล แสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่อ่าน หรือประเด็นต่าง ๆ รวมถึงแสดงการตอบสนองต่อข้อมูลที่ได้รับ ซึ่งผ่านการพิจารณาด้วยสติปัญญา และอารมณ์ความตรึงใจต่อเรื่อง

2.7 สามารถประเมินคุณค่า และความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ได้รับ หมายถึง ความสามารถในการประเมินคุณค่าและความน่าเชื่อถือของงานเขียนนั้น ๆ ว่าน่าเชื่อถือเพียงใด และมีหลักฐานหรือข้อมูลมาสนับสนุนข้อมูลนั้น ซึ่งผู้อ่านจะต้องประเมินด้วยใจที่เป็นกลางไม่หลงในอคติของทั้งตนเองและผู้เขียน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่องผลการจัดกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในครั้ง ได้ดำเนินการวิจัยภายใต้กรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS มีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียน และในระยะติดตามผลสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS มีความคงทนของความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และความคงทนในการเรียนรู้ จากทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยจะแสดงผลในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่

1. ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS
  - 1.1 ความหมายและความเป็นมาของกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS
  - 1.2 การจัดกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS
  - 1.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS
2. ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
  - 2.1 ความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
  - 2.2 ความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
  - 2.3 หลักการและองค์ประกอบของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
  - 2.4 ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
  - 2.5 การจัดกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
  - 2.6 การวัดและประเมินผลความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
  - 2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
3. ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับความคงทนในการเรียนรู้
  - 3.1 ความหมายและความสำคัญของความคงทนในการเรียนรู้
  - 3.2 ความสำคัญของความคงทนในการเรียนรู้
  - 3.3 ปัจจัยที่มีผลต่อความคงทนในการเรียนรู้
  - 3.4 หลักการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความคงทนในการเรียนรู้
  - 3.5 การวัดความคงทนในการเรียนรู้
  - 3.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคงทนในการเรียนรู้

1. ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS

1.1 ความหมายและความเป็นมาของกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS

กิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS (Survey Question predict Read Respond Summarize Strategy) เป็นกลวิธีที่พัฒนาขึ้นโดย MaryEllen Vogt ศาสตราจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่านของมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย ซึ่งได้กล่าวถึงกลวิธี SQP2RS ไว้ว่าเป็นหนึ่งในกลวิธีที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาความสามารถในการอ่านของนักเรียนได้ โดยเฉพาะในด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจ (Reading Comprehension) และด้านการอ่านบทความวิชาการ บทความวิจัย และบทความที่ให้ความรู้ โดย SQP2RS เป็นกลวิธีที่ครอบคลุมตั้งแต่ขั้นก่อนอ่าน ขณะอ่าน จนถึงหลังอ่าน เป็นกลวิธีที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้ความคิด และมีการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Metacognitive thinking skill) ในระหว่างที่นักเรียนได้ตั้งเป้าหมายในการอ่านตามขั้นตอนของ SQP2RS (Flippo, 2014, p. 298-299; Li, 2016, p. 74; Vogt & Echevarría, 2008, p. 71; Vogt & Shearer, 2003, p. 166-167)

1.2 การจัดกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS

กลวิธีการจัดกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS เป็นกระบวนการที่กระตุ้นให้นักเรียนมีการตั้งคำถาม คาดคะเนคำตอบ และการตอบสนองต่อเรื่องที่อ่าน ซึ่งกระบวนการดังกล่าวเป็นหัวใจสำคัญของการจัดกิจกรรมการสอนอ่านตามแนว SQP2RS ประกอบไปด้วยขั้นตอนการจัดกิจกรรม 6 ขั้นตอนด้วยกันดังที่ Pearson SIOP Model (2015); Vogt & Echevarría (2008, p. 71) ได้นำเสนอไว้ซึ่งสามารถสรุป ดังนี้

1.2.1 ขั้นสำรวจเนื้อหา (Survey) นักเรียนอ่านเรื่องที่ครูนำมาให้อย่างคร่าว ๆ โดยใช้เวลาประมาณ 1-2 นาที

1.2.2 ขั้นตั้งคำถาม (Question) นักเรียนช่วยกันตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่ครูนำมาให้ คนละหรือกลุ่มละ 1-3 คำถาม โดยทำเครื่องหมายลงบนคำถามที่ถูกถามซ้ำ จากนั้นเลือกคำถามที่ถูกถามซ้ำมากที่สุดประมาณ 1-3 คำถาม (ลักษณะคล้ายกับ “W” ในกลวิธี K-W-L)

1.2.3 ขั้นคาดคะเนคำตอบ (Predict) นักเรียนช่วยกันคาดคะเนคำตอบ หรือจุดประสงค์ในการอ่านจากคำถามที่ตั้งไว้ในข้อที่ 2

1.2.4 ขั้นอ่านเนื้อเรื่อง (Read) นักเรียนอ่านเรื่องคนเดียว หรือเป็นกลุ่มอย่างละเอียด พยายามหาคำตอบของคำถามที่ได้ตั้งไว้ในข้อที่ 2 โดยต้องมีหลักฐานที่สามารถยืนยันคำตอบจากเรื่องที่ได้อ่าน ซึ่งนักเรียนสามารถเน้นข้อความ หรือจุดบันทึกย่อใส่กระดาษ

1.2.5 ขั้นตอบสนอง (Respond) หลังจากที่ย่านเรื่องอย่างละเอียดแล้ว นักเรียนต้องตอบสนองต่อเรื่องที่อ่านด้วยการเขียนคำตอบ หรืออภิปรายคำตอบอีกครั้ง โดยครูกระตุ้นให้

นักเรียนใช้หลักฐานในการยืนยันข้อสรุปของตนเองเพื่อให้ได้ประเด็นสำคัญของเรื่อง จากนั้นนักเรียนทุกคนช่วยกันพิจารณาความถูกต้อง ครบถ้วนหรือไม่ หากไม่ครบนักเรียนต้องช่วยกันตั้งคำถามให้ครอบคลุมเนื้อหามากขึ้น แล้วช่วยกันตอบคำถามนั้น

1.2.6 **ขั้นสรุป (Summarize)** เมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการในขั้นที่ 5 นักเรียนสรุปประเด็นสำคัญที่ได้จากการอ่านด้วยตัวเอง โดยวิธีการเขียนหรือพูดปากเปล่าก็ได้ ซึ่งครูสามารถช่วยกระตุ้นความคิดของนักเรียนได้

ดังนั้นกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS เป็นกลวิธีที่เน้นให้นักเรียนได้สำรวจงานเขียนก่อนเริ่มอ่านเพื่อให้นักเรียนเข้าใจข้อมูลพื้นฐานของเรื่องนั้น ๆ เช่น ผู้เขียน ปีที่พิมพ์ ตัวละคร และอื่น ๆ จากนั้นกระตุ้นให้นักเรียนตั้งคำถามและคาดเดาคำตอบซึ่งเป็นการกระตุ้นความคิดให้รู้จักการตรวจสอบคำถาม และข้อสงสัยของตนเอง ก่อนลงมืออ่าน หลังจากอ่านแล้วนักเรียนยังได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันก่อนที่จะได้ข้อสรุปในขั้นสุดท้าย ซึ่งเป็นขั้นตอนสำคัญที่นำไปสู่การเกิดทักษะการอ่านที่ดี เพื่อให้สอดคล้องกับงานวิจัยซึ่งมุ่งให้นักเรียนใช้วิจารณญาณในการรับสารผ่านการอ่าน ผู้วิจัยจึงศึกษาข้อมูลที่สอดคล้องกับกลวิธี SQP2RS และการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจากแหล่งต่าง ๆ รวมทั้งได้เพิ่มเติมรายละเอียดของขั้นตอนการจัดกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS ให้มีรายละเอียดของการจัดกิจกรรมที่ชัดเจนมากขึ้น ดังนี้

1.1 **ขั้นสำรวจ (Survey)** นักเรียนสำรวจบทความหรือบทอ่านอย่างคร่าว ๆ โดยพยายามเก็บรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องที่จะอ่านให้ได้มากที่สุด เช่น ชื่อผู้เขียน รูปแบบการเขียน คำศัพท์ รูปภาพประกอบ การลำดับความในเรื่อง ตัวละคร หัวข้อ เรื่องย่อ เป็นต้น จากนั้นจึงหาจุดที่คิดว่าเป็นปัญหาหรือเป็นประเด็นน่าสนใจในเรื่อง

1.2 **ขั้นการตั้งคำถาม (Question)** ครูกระตุ้นให้นักเรียนตั้งคำถามเกี่ยวกับปัญหา ประเด็น หรือเหตุการณ์ที่น่าสนใจที่พบจากการสำรวจในขั้นที่ 1 โดยคำถามต้องเป็นคำถามที่น่าสนใจ ไม่สามารถตอบได้จากการอ่านอย่างง่ายหรือเป็นคำถามที่ทราบคำตอบอยู่แล้ว เช่น ใครคือผู้แต่ง แต่งด้วยคำประพันธ์ประเภทใด มีจำนวนกี่หน้า เป็นต้น แต่ควรเป็นคำถามที่อยู่ในขั้นของการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า โดยเน้นการคิด การอธิบายแสดงเหตุผล หรือใช้ข้อมูลเชิงลึกในการตอบคำถาม เช่น เหตุใดตัวละครจึงแสดงพฤติกรรมเช่นนี้ หรือกระบวนการทำงานของเครื่องจักรสามารถทำงานได้อย่างไร ซึ่งนักเรียนแต่ละคนไม่ควรตั้งคำถามเกิน 2-3 คำถาม

1.3 **ขั้นคาดคะเนคำตอบ (Predict)** นักเรียนคาดคะเนคำตอบของคำถามที่ได้ตั้งไว้ในขั้นที่ 2 และสิ่งที่คาดว่าจะได้เรียนรู้จากบทอ่าน นักเรียนจะต้องคาดเดาด้วยตรรกและ

ข้อมูลจากการสำรวจในขั้นที่ 1 และคำถามในขั้นที่ 2 รวมถึงความรู้เดิมที่เคยประสบมา โดยครูกระตุ้นให้นักเรียนแสดงข้อมูล หลักฐานเชิงประจักษ์ และหลีกเลี่ยงการคาดคะเนแบบเลื่อนลอย ไม่มีหลักฐาน แล้วจึงพิจารณาเลือกข้อสรุปที่เป็นไปได้มากที่สุด

1.4 ขั้นอ่านเนื้อเรื่อง (Read) นักเรียนอ่านเนื้อเรื่องอีกครั้งอย่างละเอียดเพื่อหาคำตอบของคำถามและสมมติฐานที่ตั้งไว้ในขั้นที่ 2 และ 3 โดยสามารถอ่านคนเดียวหรือเป็นกลุ่มก็ได้ ซึ่งในขั้นนี้ผู้อ่านต้องวิเคราะห์ แยกแยะข้อมูลหรือข้อความเป็นข้อเท็จจริงออกจากข้อความที่เป็นข้อคิดเห็น หรือความเห็นส่วนตัวของผู้แต่ง หรือตีความข้อความที่ผู้เขียนไม่ได้กล่าวถึงโดยตรง เพื่อให้สามารถเข้าใจเรื่องได้อย่างถูกต้อง จากนั้นจึงใช้ข้อเท็จจริงที่ได้ในการตอบคำถามที่ตั้งเอาไว้

1.5 ขั้นตอบสนอง (Respond) หลังจากที่อ่านเรื่องอย่างละเอียดแล้ว นักเรียนต้องตอบสนองต่อเรื่องที่อ่านด้วยการเขียนคำตอบหรืออภิปรายคำตอบอีกครั้ง โดยครูกระตุ้นให้นักเรียนใช้หลักฐานในการยืนยันคำตอบของตนเอง จากนั้นนักเรียนทุกคนช่วยกันพิจารณาความถูกต้องของคำตอบ รวมถึงความครบถ้วนของข้อมูล หากพบว่ามีข้อมูลไม่เพียงพอ ครูต้องกระตุ้นให้นักเรียนช่วยกันตั้งคำถามเพิ่มเติมให้ครอบคลุมเนื้อหามากขึ้น และเริ่มดำเนินการซ้ำตั้งแต่ขั้นที่ 2 อีกครั้ง จนกระทั่งคิดว่าได้ข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์ จากนั้นนักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ วิจัยว่า เหตุการณ์หรือข้อความที่อ่านมีคุณค่า น่าเชื่อถือหรือเป็นการเสนอข้อมูลเพียงด้านเดียว มีการบิดเบือนความจริง มีอคติหรือลำเอียงหรือไม่ มีหลักฐานใดมาสนับสนุนหรือไม่ ซึ่งผู้อ่านต้องใช้การคิดอย่างมีวิจารณญาณในการตัดสินเรื่องที่อ่านว่าเชื่อถือได้มากน้อยเพียงใด ขั้นนี้เป็นขั้นที่เปิดโอกาสให้นักเรียนแบ่งปันความคิดเห็นกับเพื่อนที่มีทัศนคติต่างจากตนทำให้นักเรียนได้รับมุมมองที่หลากหลาย

1.6 ขั้นสรุป (Summarize) เมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการในขั้นที่ 5 นักเรียนสรุปประเด็นสำคัญที่ได้จากการอ่านอย่างตรงประเด็นตามหลักฐานและข้อมูลว่าสมควรจะเชื่อข่าวนี้หรือไม่ มีเหตุผลสนับสนุนอย่างไร โดยวิธีการเขียนหรือพูดปากเปล่าก็ได้ ซึ่งครูสามารถช่วยกระตุ้นความคิดของนักเรียนได้

1.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS

1.3.1 งานวิจัยภายในประเทศ

ชนัญพร ณรงค์ทิพย์ (2556) วิจัยผลกระทบของกลวิธี SQP2RS เทียบกับวิธีสอนแบบปกติ ที่มีต่อการตอบสนองวรรณกรรมและการอ่านเพื่อความเข้าใจ โดยการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2/2556 โรงเรียนห้องสอนศึกษา ในพระอุปถัมภ์ฯ จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 78 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้บันทึกการเรียนรู้ และวัดการอ่านเพื่อความเข้าใจด้วยการทดสอบ ใช้เวลาดำเนินงาน 8 สัปดาห์ รวม

ทั้งสิ้น 32 คาบ ผลการวิจัยพบว่า กลวิธีสอนแบบ SQP2RS ส่งผลให้ความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการตอบสนองต่อวรรณกรรมของนักเรียนสูงกว่าการจัดการเรียนรู้แบบเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สกุลรัตน์ เจริญอินทร์พรหม (2561) ได้ศึกษาผลการใช้กลวิธี SQP2RS ร่วมกับแผนผังความคิดในการปรับปรุงการอ่านเชิงวิเคราะห์ และสอบถามความเห็นของนักเรียนต่อวิธีการเรียนรู้ ศึกษาแก่นักเรียนชั้น ม. 2/8 จำนวน 40 คน ภาคเรียนที่ 2/2561 โรงเรียนราชินีบูรณะ เครื่องมือเป็นแบบทดสอบเลือกตอบ จำนวน 30 ข้อ และแบบสอบถามความคิดเห็นพบว่า นักเรียนที่ได้รับกลวิธี SQP2RS ร่วมกับแผนผังความคิดมีความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์หลังเรียนเห็นต่อการจัดการเรียนรู้ในระดับมาก

1.3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

คามาลีเย (Kamalia, 2016) ได้ปรับปรุงทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนโดยใช้กลวิธีสอนอ่าน SQP2RS โดยทดลองกับนักเรียนเกรด 10 SMA N 1 Sawang (ชื่อสถานที่) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดคำถามวิจัยไว้ 3 ข้อ ดังต่อไปนี้ 1) กลวิธีสอนอ่าน SQP2RS จะสามารถปรับปรุงทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนระดับชั้น เกรด 10 ได้หรือไม่ 2) หลังจากการใช้กลวิธีสอนอ่าน SQP2RS ผลการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนเป็นอย่างไร 3) นักเรียนตอบสนองต่อกลวิธีสอนอ่าน SQP2RS อย่างไร มีการดำเนินการ 3 รอบ มีลำดับ 1) วางแผน (plan) 2) ลงมือปฏิบัติ (implement) 3) สังเกต (observe) 4) รับผลสะท้อนกลับ (reflect) พบว่า ผลคะแนน การทดสอบในครั้งแรกของนักเรียนเฉลี่ยคือ 63 และเพิ่มขึ้นเป็น 69 และ 78 ตามลำดับ อีกทั้งนักเรียนยังมีผลตอบรับในเชิงบวกต่อการใช้กลวิธีสอนอ่าน SQP2RS ในการจัดเรียนรู้อ่านจับใจความ จากแบบสอบถามเฉลี่ยอยู่ที่ 3.67 จาก 4 คะแนน

Qabaja, Nafi, & Abu-Nimah (2016) ได้ศึกษาผลของการใช้กลวิธีสอนอ่าน SQP2RS ผ่านการเขียนเพื่อการเรียนรู้ (WTL) ในการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นเกรด 10 ในโรงเรียนรัฐบาล ในเขต Bethlehem ประเทศปาเลสไตน์ โดยทดลองกับนักเรียนระดับชั้นเกรด 10 ในปีการศึกษา 2015-2016 กลุ่มนักเรียนจำนวน 139 คน ประกอบด้วยนักเรียนชาย 61 คน และนักเรียนหญิง 78 คน นักเรียนจะถูกแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยกลุ่มทดลองจะรับการเรียนรู้ด้วยกลวิธี SQP2RS ผ่านการเขียนเพื่อการเรียนรู้ ในขณะที่กลุ่มควบคุมจะได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการดั้งเดิม ผู้วิจัยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการอ่านจับใจความที่มีความตรงและความเชื่อมั่น งานวิจัยใช้เวลาดำเนินการ 3 เดือน โดยให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ดังกล่าวทั้งก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ ผล

การศึกษาพบว่า ค่าเฉลี่ยหลังการเรียนรู้ของกลุ่มทดลองแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ ในขณะที่ค่าเฉลี่ยคะแนนของนักเรียนที่ต่างมีเพศกันแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติของ

ซานดร้า (Sandra, 2019) พบปัญหาการเรียนรู้มีคะแนนการสำเร็จการศึกษาขั้นต่ำ (KKM) ไม่เป็นที่น่าพึงพอใจ ซึ่งปัญหาเกิดจากหลายปัจจัย รวมถึงการขาดความเข้าใจในกลวิธีการอ่าน การเข้าถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่อ่าน ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาว่ากลวิธี SQP2RS สามารถปรับปรุงการอ่านจับใจความของนักเรียนได้หรือไม่ และศึกษาอิทธิพลใดที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะการอ่าน โดยกลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนระดับเกรด 8 (eight grade of SMPN 7 Gunung Talang) ดำเนินการ 2 รอบ แต่ละรอบประกอบด้วยการประชุม 4 ครั้ง เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการทดสอบ สังเกต จดบันทึก และการสัมภาษณ์ จากการศึกษาพบว่า หลังใช้กลวิธี SQP2RS นักเรียนมีทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจสูงขึ้นและพบว่า วัสดุในการอ่าน การจัดการชั้นเรียน และกลวิธีของครูมีผลต่อการพัฒนาความสามารถในการอ่านของนักเรียน

Ibrahim (2013) ผู้วิจัยพบว่า นักเรียนจำนวนมากไม่เข้าใจบทอ่าน ซึ่งปัญหาบางส่วนเกิดจากไม่สามารถหาความคิดหลักของบทอ่าน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจแก้ปัญหาการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้กลวิธี SQP2RS ศึกษาแก่นักเรียนของโรงเรียนมุฮัมมัดดิยาห์ (Muhammadiyah) รัฐแรมบาหลี (Rambah) ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายปีที่ 1 จำนวน 2 ห้อง ห้องเรียนละ 25 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบทดสอบหลายตัวเลือก (Multiple choice) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ทดสอบค่าที่แบบอิสระ (t-test for independent sample) และแบบไม่อิสระ (t-test for dependent sample) หลังจากทำการวิเคราะห์พบว่า กลวิธี SQP2RS สามารถปรับปรุงทักษะ การอ่านของนักเรียนได้

อารีฟ (Arif, 2019) ศึกษาผลการใช้กลวิธี SQP2RS เพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 ดำเนินการวิจัยกับนักเรียนห้อง VIII B ซึ่งเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 21 คน และนักเรียน VIII A เป็นกลุ่มควบคุม จำนวน 23 คน ใช้การทดสอบ สังเกต และเอกสารในการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติทดสอบค่า t พบว่า กลวิธี SQP2RS มีประสิทธิภาพในการพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ

2. ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

2.1 ความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นทักษะสำคัญในการรับสารยิ่งในยุคปัจจุบัน ซึ่งเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์และการติดต่อสื่อสารเป็นไปอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ความรู้และข่าวสารมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ดังนั้นนักเรียนในปัจจุบันจะต้องมีวิจารณญาณในการวิเคราะห์

แยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น พิจารณาข้อมูลที่ได้รับ รวมถึงประเมินความน่าเชื่อถือของสารที่ได้รับว่าน่าเชื่อถือเพียงใด โดยใช้ความคิด สติปัญญาและประสบการณ์เดิมประกอบในการพิจารณาเพื่อให้สามารถตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง และสามารถนำความรู้ ข่าวดังกล่าวมาใช้แก้ปัญหาในชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปัจจุบันมีนักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิของไทยหลายท่านที่ได้นิยามความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ ดังนี้

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณหรือการอ่านอย่างพิถีพิถันเป็นการใช้ปัญญาขั้นสูงในการพิจารณา สิ่งทีอ่านอย่างถ่วงถ่วงด้วยเหตุผล ซึ่งผู้อ่านจะต้องเข้าใจเนื้อหาที่อ่านก่อนเป็นเบื้องต้น จากนั้นจึงอาศัยสติปัญญาและหลักเหตุผลในการวิเคราะห์ แยกแยะข้อเท็จจริงออกจากเนื้อหาส่วนอื่น ๆ ที่เป็นการแสดงทัศนะ และห้วงอารมณ์ของผู้แต่ง พิจารณาและตีความสิ่งที่ผู้แต่งไม่ได้กล่าวไว้ตรง ๆ เช่น รูปภาพ ข้อความ เหตุการณ์ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ หรือการเสียดสี เพื่อให้เข้าถึงจุดมุ่งหมายที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอ รวมถึงพิจารณาความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูลและแหล่งข้อมูลนั้น ๆ ผู้อ่านจะต้องใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจ ซึ่งต้องอาศัยการคิดอย่างมีเหตุผล ความรู้ ร่วมกับประสบการณ์เดิมของผู้อ่านมาใช้ในการสันนิษฐานคำตอบของเรื่องราว จากนั้นนำข้อเท็จจริง หลักฐาน และข้อมูลทั้งหมดมาใช้ในการพิจารณาหาข้อสรุปตัดสินใจ และประเมินค่าว่าข้อมูลที่ได้รับมีคุณค่าควรเชื่อถือหรือไม่ (กัลยา ยวนมาลัย, 2539, น. 19; จิรวัดน์ เพชรรัตน์ และ อัมพร ทองใบ, 2556, น. 200; ดลยา วงศ์ชนะชัย, 2542, น. 182; บันลือ พุกษะวัน, 2545, น. 76; ประเทิน มหาจันทร์, 2530, น. 173; ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, น. 1117; สุคนธ์ สีนพพานนท์ และคนอื่น ๆ, 2551, น. 72) นอกจากนี้กัลยา ยวนมาลัย (2539, น. 19) ได้กล่าวถึงการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเพิ่มเติมจากนักวิชาการท่านอื่น ๆ ว่า ในการพัฒนาการอ่านซึ่งอยู่ในระดับสูงกว่าการอ่านขั้นพื้นฐาน จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้อ่านที่อยู่ในยุคแห่งข่าวสาร ข้อมูล ทั้งที่มีคุณค่าน่าเชื่อถือ และที่เสนอข้อมูลเพียงด้านเดียว บ้างก็บิดเบือนความจริง มือคดหรือลำเอียง ซึ่งผู้อ่านต้องใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจเรื่องที่อ่านว่าเชื่อถือได้มากน้อยเพียงใด สามารถรับรู้สารที่ผู้เขียนกล่าวถึง ผู้อ่านไม่ควรตัดสินใจก่อนล่วงหน้าจนกว่าจะเข้าใจอย่างชัดเจน และถูกต้องว่าความจริงเป็นอย่างไร ผู้อ่านต้องรู้จักเปิดใจกว้าง และต้องมีความรู้พื้นฐานและประสบการณ์ที่เพียงพอ ผู้อ่านไม่ควรใช้ความชอบหรือไม่ชอบ ความรู้สึก หรืออคติในการตัดสินใจ เพราะจะส่งผลให้การวิพากษ์วิจารณ์นั้นขาดความเที่ยงตรง และความน่าเชื่อถือ สอดคล้องกับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2555, น. 182) ซึ่งกล่าวว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นการพิจารณาสารอย่างรอบคอบในแง่มุมต่าง ๆ ที่หลากหลาย ทำให้ผู้อ่านรู้เท่าทันสาร ซึ่งช่วยให้

ผู้อ่านสามารถถกเถียงกรองสารที่ได้ว่ามีความน่าเชื่อถือเพียงใด โดยใช้เหตุผลมารับรองความคิด ทำให้การรับสารมีประสิทธิภาพอย่างเต็มที่ มณีรัตน์ สุขโชติรัตน์ (2548, น. 191) อธิบายเพิ่มเติมคือ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นระดับที่เทียบเท่าระดับขั้นประเมินตามแนวคิดของบลูม (Bloom's taxonomy) ผู้อ่านต้องพิจารณาตัดสินใจ ประเมินค่า บทอ่านว่าเป็นข้อเท็จจริงหรือข้อคิดเห็น มีความถูกต้องเพียงใด ซึ่งการจะประเมินสิ่งที่อ่านนั้น ผู้อ่านต้องรู้จักการตอบโต้กับเนื้อหาที่อ่านในเชิงลึก ใช้ความรู้และประสบการณ์เดิมในการพิจารณาตัดสินสิ่งที่อ่าน ไม่จำเป็นต้องยอมรับความคิดเห็นของผู้เขียนเสมอไป แต่ต้องใช้ในการพิสูจน์ ตีความ วิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินค่า ความคิดนั้น และอาจต้องใช้ในการแสวงหาความรู้ ข้อมูลอื่น ๆ เพื่อยืนยันการประเมินค่านั้น

นอกจากนี้ยังมีนักการศึกษาการด้านการศึกษามาจากต่างประเทศหลายท่านที่นิยามความหมายของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ ดังนี้

สมิธ (Smith, 1963, p. 267) กล่าวว่า การใช้วิจารณญาณในการอ่านเป็นกระบวนการระดับสูงสุดของการอ่านที่จะต้องรู้ความหมายแท้จริงของสิ่งที่อ่านด้วยการตีความ ประเมินค่าและตัดสินได้ว่าข้อความใดเป็นข้อมูลจริง ข้อความใดเป็นทัศนคติผู้แต่ง และต้องสามารถใช้ความเห็นส่วนตัว ประสบการณ์และเหตุผลในการพิจารณา วิเคราะห์ว่าเห็นด้วยกับ ผู้เขียนหรือไม่ สอดคล้องกับคลาวส์ (Clouse, 1999, p. 53) ซึ่งอธิบายว่า การคิดอย่างมี วิจารณญาณเป็นการใช้ความคิดเพื่อเข้าใจสิ่งต่าง ๆ อย่างลึกซึ้ง ประกอบด้วย การประเมินค่า การ เชื่อมโยงเรื่องราวที่เคยพบในอดีตกับสิ่งที่จะได้รับ การสร้างข้อสรุป รวมทั้งการสร้างข้อคำถามที่ ส่งเสริมให้เข้าถึงเรื่องที่อ่านได้อย่างลุ่มลึกขึ้น เช่นเดียวกับบอนด์ และแวกเนอร์ (Bond & Wagner, 1958) ซึ่งนิยามว่า กระบวนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นการประเมินความถูกต้อง และลง ความเห็นต่อข้อมูลที่ได้รับ ซึ่งต้องเข้าใจความหมายทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยผู้อ่านจะต้อง ประเมินแหล่งที่มา แยกแยะข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็น และผู้อ่านต้องปราศจากอคติในการ ทำความเข้าใจเรื่อง

จากการศึกษาพบว่า นักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่านทั้งในและต่างประเทศ ต่างให้คำนิยามของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้คล้ายคลึงกัน อนุมานได้ว่าการอ่านอย่างมี วิจารณญาณ เป็น ความสามารถของบุคคลในการใช้ความคิดวิจารณญาณเพื่อพิจารณาสารที่ ได้รับผ่านการอ่าน โดยผู้อ่านจะต้องวิเคราะห์ แยกแยะเนื้อหาที่เป็นข้อเท็จจริงออกจากส่วนที่เป็น ข้อคิดเห็นของผู้เขียน มีการตอบสนองต่อเรื่องที่อ่านในเชิงลึก รวมถึงสามารถสันนิษฐาน ตีความ ประเมินและตัดสินความน่าเชื่อถือของเรื่องที่อ่านและแหล่งข้อมูลว่าน่าเชื่อถือมากเพียงใด โดยใช้

ความคิด สติปัญญา ความรู้ ร่วมกับประสบการณ์ของผู้อ่าน ซึ่งต้องอาศัยหลักของเหตุผลในการพิจารณาโดยปราศจากอคติทั้งต่อเรื่องทีอ่านหรือต่อผู้เขียนก็ตาม

2.2 ความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ปัจจุบันข่าวสารได้รับการเผยแพร่ไปในวงกว้างอย่างรวดเร็ว ซึ่งบางอย่างส่งผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์อย่างมาก การฝึกให้นักเรียนอ่านเพื่อความเข้าใจเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอ จะต้องสอนให้นักเรียนรู้จักการคิดวิเคราะห์หาเหตุผลควบคู่ไปกับการอ่านทุกครั้ง เพราะหากไม่ฝึกใช้ความคิดอย่างรอบคอบแล้วย่อมตกเป็นเหยื่อของโฆษณาชวนเชื่อต่าง ๆ ได้โดยง่าย (ประเทิน มหาจันทร์, 2530, น. 173) นอกจากนี้คนส่วนใหญ่ในปัจจุบัน มักมีพฤติกรรมการรับสารทันทีโดยขาดการพิจารณาไตร่ตรอง หรือไตร่ตรองบ้างแต่ไม่สม่ำเสมอ ไม่ถี่ถ้วนอาจเป็นสาเหตุให้รับสารผิดพลาด จนตกเป็นเหยื่อของการโฆษณาชวนเชื่อได้ ทำให้การรับสารเสียประโยชน์หรือไม่ได้รับประโยชน์เต็มที่สมความตั้งใจ ดังนั้นการรับสารโดยรู้จักไตร่ตรองอย่างรอบคอบอยู่เสมอจะช่วยให้สามารถรับสารได้ถูกต้อง และเกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2555, น. 182)

จากการศึกษาพบว่า นักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่านในประเทศได้อธิบายความสำคัญไว้หลากหลายมุมมอง ดังนี้

การคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นทักษะที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการวิเคราะห์และประเมินค่า เพื่อตัดสินใจเลือกสิ่งที่มีความขัดแย้งกัน ซึ่งเป็นความสามารถที่ใช้ได้ตลอดเวลาทั้งในการเรียน การทำงาน และในชีวิตประจำวัน (Clouse, 1999, p. 53) ดังนั้น ทักษะที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในปัจจุบันที่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็วจึงเป็นการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่จะช่วยให้รู้จักวิเคราะห์ สืบสอบ และใช้เหตุผลในการเลือกรับข้อมูลข่าวสาร อีกทั้งช่วยให้ผู้อ่านเกิดปัญญา มีความรู้กว้าง สามารถวินิจฉัยข้อมูลถูกผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ จนกระทั่งนำไปสู่การจัดการกับสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตได้อย่างถูกต้อง (สุขุม เฉลยทรัพย์, 2531, น. 7) คล้ายกับดลยา วงศ์ธนะชัย (2542, น. 179); และ ประเทิน มหาจันทร์ (2530, น. 174) ซึ่งกล่าวว่า ทำให้อ่านสามารถตัดสินใจเลือกซื้อสินค้า หรือโฆษณาชวนเชื่อได้อย่างถูกต้อง ส่งเสริมให้เกิดการคิดอย่างมีเหตุผล เนื่องจากปัจจุบันแหล่งข้อมูลต่าง ๆ มีมาก จึงไม่ควรยึดถือแหล่งข้อมูลใดเพียงแหล่งเดียว ควรใช้การสืบค้นจากหลายแหล่งเปรียบเทียบกัน และใช้การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) ซึ่งเป็นการคิดอย่างเป็นระบบ ในการพิจารณาใคร่ครวญ ไตร่ตรองเหตุผลอย่างรอบด้าน แล้วจึงตัดสินใจว่าสิ่งใด ข้อความใดเป็นจริง โดยต้องอาศัยหลักฐาน ซึ่งบุคคลที่รู้จักการใช้ความคิดอย่างมีวิจารณญาณย่อมเป็นผู้ที่ทำงานต่าง ๆ ได้

อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดความสุข และความมั่นคงของประเทศชาติ (สมบัติ จำปาเงิน และ สำเนียง มณีภาณุจันท์, 2531, น. 96; สุคนธ์ สิ้นธพานนท์ และคนอื่น ๆ, 2551, น. 71) อีกทั้งหากผู้อ่านมีทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและนำไปปฏิบัติในชีวิตรดาเนินชีวิตจะช่วยให้ผู้อ่านมีความมั่นใจในตนเอง เป็นตัวของตัวเอง รู้จักคิด ตัดสินใจ และปรับตัวให้ทันต่อสถานการณ์ได้อย่างดี (บันลือ พฤษะวัน, 2545, น. 76) นอกจากนี้จิรวัดณ์ เพชรรัตน์ และ อัมพร ทองใบ (2556, น. 201) สรุปความสำคัญของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. ผู้อ่านสามารถวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน ตลอดจนจุดประสงค์ของผู้เขียน
2. ผู้อ่านสามารถวิเคราะห์ข้อเท็จจริง และความคิดเห็นจากข้อความที่อ่านได้
3. ผู้อ่านสามารถคิดไตร่ตรองอย่างมีเหตุผลว่า ควรเชื่อหรือไม่ควรเชื่อสิ่งใด
4. ผู้อ่านสามารถนำความรู้ประสบการณ์มาช่วยในการคิด และวินิจฉัยเรื่องที่อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ
5. ผู้อ่านสามารถสืบค้นความรู้ โดยใช้การอ่านเป็นเครื่องส่งเสริมความคิด และความฉลาดรอบรู้

จากการศึกษาผู้วิจัยสามารถอนุมานว่าการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นสิ่งเครื่องมือที่ช่วยผู้อ่านให้สามารถคัดแยกข้อมูลที่เป็นจริงจริงกับทัศนคติส่วนตัวผู้เขียน ทำให้ผู้อ่านเกิดปัญญา สามารถประเมินความน่าเชื่อถือของสื่อ หรือโฆษณาชวนเชื่อต่าง ๆ ว่าน่าเชื่อถือหรือไม่ส่งผลให้ได้รับความรู้และข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 หลักการและองค์ประกอบของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

หลักการอ่านสำคัญที่ควรรู้ เพื่อช่วยให้การอ่านสามารถดำเนินไปอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ นักวิชาการหลายท่านได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับหลักการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ ดังนี้

ดลยา วงศ์ณะชัย (2542, น. 180); สมบัติ จำปาเงิน และ สำเนียง มณีภาณุจันท์ (2531, น. 69-70); สุขุม เฉลยทรัพย์ (2531, น. 160) กล่าวถึงหลักการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้คล้ายกัน ดังนี้

1. การพิจารณาความถูกต้องของภาษา เช่น ความหมาย ไวยากรณ์ และการเว้นวรรค เนื่องจากภาษาที่ไม่ถูกต้องจะส่งผลให้ความหมายที่แท้จริงของเรื่องคลาดเคลื่อนไปจากที่ควรเป็น และความผิดพลาดดังกล่าวจะทำให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหาของเรื่องผิดไป

2. การพิจารณาความสอดคล้องระหว่างเหตุและผล โดยพิจารณาความหมายของข้อความว่าสนับสนุนกันและกัน หรือเป็นข้อความที่มีความเป็นเหตุผลโต้แย้งกัน หากพบว่าประโยคมีความขัดแย้งกัน หรือเรียงลำดับสนับสนุนจนจับใจความไม่ได้ จะเป็นเหตุให้ใช้เวลาอ่านที่มากเกินไปจนความจำเป็น

3. การพิจารณาความต่อเนื่องของเรื่อง โดยต้องพิจารณาความสอดคล้องระหว่างแกนหลักของเรื่อง และส่วนประกอบอื่น ๆ ว่าเป็นไปในทิศทางเดียวกันหรือไม่

4. การแยกข้อมูลจริงออกจากทัศนคติ และความรู้สึกของผู้แต่ง เนื่องจากในงานเขียนแต่ละชิ้นนั้นไม่ได้ประกอบด้วยข้อเท็จจริงเพียงอย่างเดียว อาจมีความคิดเห็น หรือความรู้สึกของผู้เขียนรวมอยู่ด้วย ดังนั้นผู้อ่านจึงต้องรู้จักแยกแยะข้อเท็จจริงออกจากข้อคิดเห็น เพื่อให้ผู้อ่านจะได้รับประโยชน์จากเรื่องที่ทำอย่างเต็มที่

5. การพิจารณาความสัมพันธ์ของหลักการและตัวอย่าง ถ้าผู้เขียนอ้างอิงหรือยกตัวอย่างเพื่อเพิ่มความเชื่อถือให้มากขึ้น ผู้อ่านควรพิจารณาความสัมพันธ์ของสิ่งที่อ่านว่าเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด

6. การประเมินความจริง ทัศนะ และความรู้สึกของผู้เขียนว่า ผลลัพธ์การประเมินนั้นจะเกิดเป็นความคิดสร้างสรรค์หรือไม่

แตกต่างหลักการอ่านของประเทิน มหาจันทร์ (2530, น. 183-184) ซึ่งกล่าวสรุปไว้ 9 ประการ ดังนี้

1. ทราบผู้แต่ง ผู้อ่านต้องทราบว่าใครเป็นผู้แต่งเรื่องนั้น ๆ และผู้แต่งสามารถเชื่อถือได้หรือไม่

2. รู้จุดมุ่งหมายของผู้แต่ง โดยต้องคาดเดาได้ว่า ผู้เขียนมีจุดมุ่งหมายใดเขียนเพื่อยุยง เขียนเพื่อให้เกลียดชังฝ่ายตรงข้าม หรือเขียนเพื่อชี้แจงข้อมูล

3. ทราบทัศนะของผู้เขียน โดยต้องประเมินทัศนะของผู้เขียนที่แสดงไว้ในเรื่องราวว่ามีเหตุผลเพียงใด

4. ทราบข้อสนับสนุนและข้อโต้แย้ง โดยต้องทราบแนวคิดที่เป็นการสนับสนุนหรือโต้แย้งที่ผู้เขียนใช้ ซึ่งอาจจะปรากฏในแหล่งอื่น

5. ทราบหลักฐานที่ใช้สนับสนุนงานเขียน โดยต้องทราบหลักฐานที่ผู้เขียนนำมาใช้เสริมความน่าเชื่อถือของตน

6. รู้ทันการโฆษณาชวนเชื่อ ผู้อ่านต้องรู้ว่าข้อความนั้นเป็นเพียงการเสนอข้อมูลหรือเป็นการโฆษณาชวนเชื่อ

7. ทราบแนวทางการนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์จากเรื่องราวนั้น ๆ แล้ว หรือทราบแนวทางต่าง ๆ อันเกิดจากการอ่านเรื่องราวนั้น ๆ

8. ทราบแหล่งที่มีผู้เขียนเกี่ยวกับเรื่องราวนั้น ๆ แสดงความคิดเห็นในลักษณะ คัดค้านหรือเห็นด้วยกับเรื่องราวนั้น ๆ

9. การมีปฏิสัมพันธ์กับเรื่องี่อ่าน โดยจะต้องมีการแสดงทัศนคติต่อเรื่องนั้น ๆ ซึ่งการมีความรู้สึกกับเรื่องนี้จัดเป็นส่วนสำคัญของการอ่านอย่างพินิจพิจารณาที่จะต้องปลูกฝังให้ เกิดขึ้นแก่นักเรียน

ขณะที่สุคนธ์ สิริพานนท์ และคนอื่น ๆ (2551, น. 23-24); อุษณีย์ โพธิสุข และคนอื่น ๆ (อ้างถึงใน อุษณีย์ อนุรุทธวงศ์, 2553, น. 89-91) ได้เสนอกระบวนการคิดอย่างมี วิจัยญาณคล้ายคลึงกัน สามารถสรุปได้ 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. การระบุปัญหา หมายถึง การทำความเข้าใจปัญหา โดยพิจารณาถึง ปัญหาที่แท้จริง แยกแยะและนิยามความหมายของคำหรือข้อความ

2. การรวบรวมข้อมูล หมายถึง การรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาจาก แหล่งต่าง ๆ รวมถึงความรู้และประสบการณ์เดิมใหม่มากที่สุดเพื่อให้ครอบคลุมปัญหา

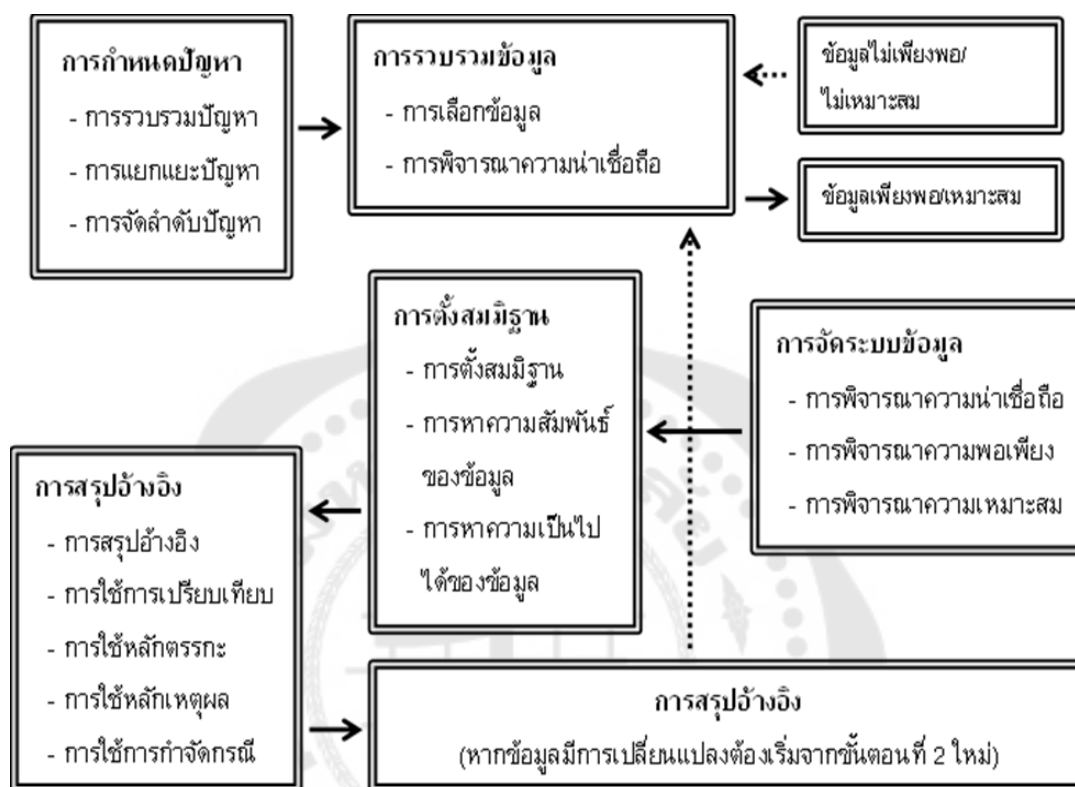
3. การจัดระบบข้อมูล หมายถึง การพิจารณาความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล และคัดสรรข้อมูลที่ต้องการ เพียงพอต่อการอ้างอิง จากนั้นจึงแยกแยะความแตกต่างของข้อมูล จัดลำดับความสำคัญของข้อมูลเพื่อใช้เป็นแนวทางในการตั้งสมมติฐาน

4. การตั้งสมมติฐาน หมายถึง การนำข้อมูลที่จัดระบบไว้แล้วมาพิจารณาหา ความเชื่อมโยง เพื่อหาข้อสรุปที่ว่าจากข้อมูลที่ปรากฏจะสามารถเป็นไปในทิศทางใดได้บ้าง แล้วจึง พิจารณาเลือกข้อสรุปที่เป็นไปได้มากที่สุด

5. การสรุปอ้างอิงโดยใช้หลักเหตุผลหรือหลักตรรกศาสตร์ หมายถึง การ พิจารณาเลือกแนวทางที่สมเหตุสมผลที่สุดจากข้อมูลและหลักฐานที่มีอยู่ นำไปสู่การเลือกวิธีการ แสวงหาคำตอบที่จะพาไปสู่ข้อสรุปที่เหมาะสม โดยใช้การอุปมานและอนุมานอย่างมีเหตุผลหรือ อ้างอิงโดยใช้หลักตรรกศาสตร์

6. การประเมินและสรุป หมายถึง การประเมินความสมเหตุสมผลของข้อสรุป ภายหลังจากการตัดสินใจโดยใช้หลักตรรกศาสตร์ ซึ่งจะต้องพิจารณาถึงประโยชน์ที่สามารถ นำไปใช้ รวมถึงผลกระทบที่ตามมา หากข้อสรุปนั้นไม่มีความสมเหตุสมผล มีการค้นพบข้อมูลใหม่ หรือข้อมูลเกิดการเปลี่ยนแปลงจะต้องรวบรวมข้อมูล ตั้งสมมติฐาน และลงข้อสรุปอ้างอิงใหม่อีก ครั้ง

สามารถสรุปกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นแผนผังกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณได้ ดังภาพต่อไปนี้

ภาพประกอบ 2 แผนผังกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

ที่มา : อุษณีย์ อนุรุทธ์วงศ์ (2553, น. 91)

นอกจากนี้มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2555, น. 215-126) ได้กล่าวถึงการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ 5 ประการซึ่งแตกต่างจากที่ได้กล่าวมาก่อนหน้า ดังนี้

1. อ่านอย่างละเอียด เป็นขั้นตอนที่ต้องใช้การสังเกต พินิจอย่างละเอียด อ่านอย่างละเอียดจนกระทั่งทราบว่าจะใดเป็นจุดสำคัญ จุดใดเป็นเพียงส่วนประกอบ จับใจความและแยกแยะข้อเท็จจริงจากข้อคิดเห็นได้

2. การใช้ความรู้และประสบการณ์เข้าช่วยพิจารณา คือการทำความเข้าใจสารอย่างถูกต้องนั้นต้องอาศัยพื้นฐานความรู้ร่วมกับประสบการณ์เดิมเข้ามาช่วยเสริม หากขาดความรู้จำเป็นต้องหาความรู้เข้ามาช่วยในการพินิจสารนั้น ๆ

3. การเชื่อมความรู้ ประสบการณ์เดิมเข้ากับความรู้ ประสบการณ์ใหม่ การใช้พื้นฐานความรู้และประสบการณ์เดิมมาเปรียบเทียบพิจารณาคำตอบ หากยังไม่สามารถหาคำตอบได้ควรบันทึกไว้ก่อน

4. การทำความเข้าใจ เมื่อได้พินิจอย่างละเอียดแล้ว จะเกิดความเข้าใจ สามารถแปลความหมายที่ได้จากสารนั้น ๆ หรือตีความในกรณีที่สารไม่ได้กล่าวอย่างตรงไปตรงมา

5. การพิจารณาในแง่มุมอื่น ควรพิจารณาสารในแง่มุมอื่น ๆ ที่ไม่ได้พิจารณา มาก่อน ทำให้ได้ความรู้ ความคิดที่แตกต่างออกไป

นักวิชาการต่างประเทศหลายท่านกล่าวถึงส่วนผสมของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ อย่างหลากหลาย ซึ่งจากการศึกษาเอกสารพบว่า

แฮริส และสมิธ (Harris & Smith, 1986) ได้จำแนกส่วนประกอบที่แสดงให้เห็น การอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ ดังนี้

1. การทราบความสำคัญของเนื้อหา
2. การจับใจความแต่ละส่วนและตลอดทั้งเรื่อง
3. การตั้งจุดมุ่งหมายการอ่านด้วยตนเอง
4. การบอกจุดมุ่งหมายของผู้เขียน
5. การพิจารณาให้ข้อสรุปในเรื่องที่เป็นข้อโต้แย้ง
6. การประเมินมโนทัศน์ที่ได้จากการเปรียบเทียบข้อมูลหลาย ๆ แหล่ง
7. การตัดสินใจโดยมีข้อมูลที่เพียงพอ
8. การทราบในสิ่งที่ผู้เขียนไม่ได้แสดงไว้โดยตรง
9. การจำแนกข้อเท็จจริงและเรื่องเพ้อฝัน

ฟีเลย์ (Feeley, 1976 อ้างถึงใน สุคนธ์ สินธพานนท์ และคนอื่น ๆ, 2551, น.73) ได้แบ่งการคิดอย่างมีวิจารณญาณออกเป็น 10 ประการ ดังนี้

1. การจำแนกข้อเท็จจริงและความคิดเห็นออกจากกัน
2. การตรวจสอบแหล่งข้อมูลว่าน่าเชื่อถือหรือไม่
3. การไตร่ตรองความถูกต้องของข้อความและข้อกล่าวอ้าง
4. การจำแนกแยะระหว่างข้อมูลที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น ๆ
5. การค้นหาสิ่งที่เป็นอคติหรือความลำเอียง
6. การระบุข้อข้อสันนิษฐานที่ไม่ได้ตั้งไว้ก่อน
7. การระบุข้อความที่มีความหมายไม่ชัดเจน

8. การจำแนกสิ่งที่มีหลักฐานพิสูจน์ได้
9. การตระหนักถึงความไม่คงที่ตามหลักเหตุผล
10. การไตร่ตรองความน่าเชื่อถือของข้อความ

เคล้าส์ (Clouse, 1999, p. 54-55) ได้อธิบายถึงกระบวนการคิดอย่างมี
 วิจารณ์ญาณไว้ 5 ประการ ซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. การจำแนกข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็น งานเขียนแต่ละชิ้นอาจประกอบด้วยข้อเท็จจริงและความคิดเห็น ซึ่งข้อเท็จจริงต้องมีหลักฐานมาพิสูจน์ได้
2. การตั้งคำถาม เป็นการตั้งคำถามเพื่อให้เกิดการคิดต่อไป ซึ่งกระบวนการนี้ยังผลให้เกิดความเข้าใจอันลึกซึ้งขึ้น
3. การสร้างข้อสรุป อาศัยข้อมูลที่ปรากฏจากการอ่านไม่ว่าเป็นข้อความหรือตัวอย่าง ซึ่งเมื่อสามารถสร้างข้อสรุปได้จะทำให้ผู้อ่านเข้าใจผู้เขียนมากขึ้น
4. การสังเคราะห์ข้อมูล คือการเชื่อมโยงสิ่งที่เคยเรียนรู้มาเข้ากับสิ่งที่กำลังเรียนรู้ และสร้างเป็นภูมิความรู้ใหม่ของตน
5. การประเมินค่า โดยประเมินความน่าเชื่อถือของงานเขียน เปรียบเทียบกับสิ่งที่เคยเรียนรู้มาก่อน

สอดคล้องกับ สเปซ (Spache, 1963, p. 89-91) ซึ่งกล่าวถึงองค์ประกอบของ
 ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ ซึ่งต้องประกอบด้วย

1. การสืบค้น เป็นขั้นแรกที่จะต้องเกิดกับผู้อ่าน ซึ่งสามารถประเมินคุณค่าของแหล่งข้อมูลและความสามารถในการเลือกแหล่งข้อมูล
2. การทราบจุดประสงค์ของผู้เขียน
3. การจำแนกข้อเท็จจริง
4. การสร้างข้อสรุป
5. การประเมินค่า
6. การนำเสนอ

เมื่อพิจารณาข้อเสนอนี้ของนักวิชาการหลายท่านพบว่า ส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะคล้ายกัน แต่มีรายละเอียดบางประการที่มีความแตกต่างกัน จึงสามารถอนุมานได้ว่าหลักการสำคัญนั้นประกอบด้วย การทำความเข้าใจเนื้อเรื่องที่อ่าน กำหนดประเด็นปัญหาจากเรื่อง รวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิเคราะห์เรื่อง จากนั้นจึงจำแนกสิ่งที่เป็นข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็น เรื่องเพื่อฝัน หรืออคติของผู้เขียน นำข้อมูลที่ผ่านมาการวิเคราะห์มาใช้ในการคาดเดาข้อสรุปที่เป็นไปได้

ที่สุด ก่อนจะศึกษาเพื่อหาคำตอบของการคาดเดานั้น รวมถึงตัดสินใจคุณค่าความน่าเชื่อถือของข้อมูล โดยต้องมีการตอบสนองต่อข้อมูลที่ได้รับ และใช้การคิดในแง่มุมมองที่หลากหลาย ไม่ยึดติดกับข้อมูลใดข้อมูลหนึ่งจนเกินไป

2.4 ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การใช้วิจารณญาณในการอ่านเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยความสามารถในการคิดขั้นสูง เช่น การวิเคราะห์ แปลความ ตีความ สังเคราะห์ จนถึงการประเมินค่าสิ่งที่อ่าน ดังที่ กัลยา ยวนมาลัย (2539, น. 39-40); ดลยา วงศ์ณะชัย (2542, น. 179) ได้จำแนกความสามารถไว้อย่างละเอียด แบ่งเป็น 12 ข้อ ดังนี้

1. สามารถวิเคราะห์ข้อเท็จจริงได้
2. สามารถเข้าใจจุดประสงค์ของผู้เขียน
3. สามารถแปลความหมายจากข้อมูลที่ไม่ใช่ตัวอักษรได้
4. สามารถประเมินคุณค่าของข้อมูล ว่าเป็นความจริงหรือเป็นการสารนินม่น้าวใจ หรือเป็นจินตนาการ
5. สามารถตอบสนองต่อสิ่งที่อ่านโดยอาศัยสติปัญญา ความรู้สึก หรือสิ่งที่ประทับใจ
6. สามารถคาดเดาเรื่องราวในอนาคตได้
7. สามารถสรุปความโดยใช้ข้อมูลที่นำเชื่อถือ
8. สามารถลงข้อสรุปอย่างมีเหตุผล
9. สามารถเปรียบเทียบความเห็นที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันและแตกต่างกันได้
10. สามารถเข้าใจความสัมพันธ์ของเวลา สถานที่ การลำดับเรื่อง และเหตุผล
11. สามารถเข้าใจข้อคิดหรืออคติของผู้เขียน
12. สามารถมีความรู้และปฏิกริยางานเขียนต่าง ๆ กัน

ในขณะที่จิวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542, น. 18) กล่าวถึงความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ไว้อย่างสั้น ๆ แต่ครอบคลุมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลายด้าน ดังนี้

1. สามารถวิเคราะห์ แยกข้อคิดเห็นและข้อเท็จจริงจากข้อความที่มีข้อเท็จจริงและผู้เขียนได้แสดงข้อคิดเห็นไว้ได้
2. สามารถประเมินค่า สิ่งที่อ่านได้อย่างเป็นธรรม

3. สามารถวิจารณ์แสดงความคิดเห็นต่อกลวิธีการเขียน แนวการเขียน เนื้อเรื่อง ภาพประกอบ ตัวละครของงานเขียนนั้นได้อย่างถูกต้องหลักวิชาการ

4. สามารถตีความได้อย่างถูกต้อง ตลอดจนการตีความระหว่างบรรทัด คือ อ่าน แล้วสามารถเข้าใจความหมายที่ซ่อนเร้นระหว่างบรรทัดได้

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2555, น. 189-190) ได้กล่าวถึงการคิดอย่างมี วิจารณ์ญาณ ซึ่งมีบางส่วนสอดคล้องกับที่นักวิชาการท่านอื่น ๆ ได้กล่าวไว้ก่อนหน้า ดังนี้

1. สามารถพิจารณาสารที่ได้รับอย่างละเอียด
2. สามารถพิจารณาความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล
3. สามารถตั้งคำถามต่าง ๆ เพื่อหาคำตอบในขั้นสุดท้าย
4. สามารถตัดสินใจคุณค่าได้
5. สามารถสันนิษฐานเรื่องที่จะเกิดขึ้นได้
6. สามารถตัดสินใจ
7. สามารถมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อข้อมูลนั้น ๆ

เมื่อศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณพบว่า มีนักวิชาการ ต่างประเทศหลายท่านได้จำแนกความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณไว้ ดังนี้

สเปซ (Spache, 1963) อธิบายลักษณะของความสามารถที่จำเป็นในการอ่าน อย่างมีวิจารณ์ญาณ อนุมานได้ว่า ผู้อ่านต้องสามารถสืบค้นข้อมูลจากแหล่งที่น่าเชื่อถือ วิเคราะห์ จุดประสงค์ของผู้เขียนที่แทรกไว้ในเรื่อง จำแนกข้อเท็จจริงจากข้อคิดเห็น นำข้อมูลที่พบมาสร้าง ข้อสรุป นำไปสู่การประเมินค่างานเขียน และสามารถนำเสนอความรู้ที่ได้ในรูปแบบต่าง ๆ สอดคล้องกับ โร, สตูดท์ และเบิร์น (Roe, Stoodt, & Burns, 1998, p. 124-125) ได้กล่าวสรุปได้ ว่า ผู้อ่านจะต้องมีความสามารถที่จะอนุมาน พิสูจน์ และลงความเห็นเมื่อมีข้อมูลที่เหมาะสม สามารถเข้าใจข้อมูลที่รับอย่างชัดเจน โดยทราบจุดมุ่งหมายของผู้แต่ง ประเมินความน่าเชื่อถือ ของผู้แต่งและข้อมูล เท่าทันเทคนิคการโฆษณา ประเมินความสมเหตุสมผลของการเขียน และ ประเมินการใช้ภาษาของผู้เขียน และมานารีน (Manarin, 2016, p. 30) ได้สรุปความสามารถใน การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณไว้อย่างสั้น ๆ สรุปได้ว่า ต้องประกอบด้วยความเข้าใจ การวิเคราะห์ การตีความ และการประเมินค่า

เนื่องจากนักวิชาได้กล่าวถึงความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณไว้อย่าง หลากหลายนำผู้วิจัยจึงนำแนวคิดมาสังเคราะห์เพื่อให้มีความครอบคลุมได้ ดังนี้

ตาราง 1 ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

กัลยา ยอนมาลัย (2539) และดลดา วงศ์ณะชัย (2542)	ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542)	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2555)	Spache (1963)	Roe, Stoodt & Burs (1998)	Manarin (2016)	ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
<p>2. เข้าใจความคิดของผู้เขียน</p> <p>10. เข้าใจความสัมพันธ์ของเรื่อง</p> <p>11. เข้าใจข้อคิดหรืออคติของผู้เขียน</p>	<p>1. พิจารณาสารที่ได้รับอย่างละเอียด</p> <p>3. ตั้งคำถามเพื่อหาคำตอบในขั้นสุดท้าย</p>	<p>เข้าใจสิ่งที่อ่านอย่างชัดเจน</p>	<p>วิเคราะห์จุดประสงค์ของผู้เขียนที่แทรกไว้ในเรื่อง จำแนกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น</p>	<p>ทำความเข้าใจ</p>	<p>1. สามารถจับใจความ และ ตระหนักถึงประเด็นปัญหา หรือข้อสงสัยที่ปรากฏในเรื่อง</p> <p>2. สามารถวิเคราะห์ แยกแยะ และเปรียบเทียบ</p>	
<p>1. จำแนกข้อเท็จจริงและการอ้างอิงได้</p> <p>9. เปรียบเทียบความเห็นที่คล้ายกันและแตกต่างกันได้</p>	<p>1. สามารถวิเคราะห์ แยกข้อคิดเห็นออก จากข้อเท็จจริงได้</p>	<p>วิเคราะห์จุดประสงค์ของผู้เขียนที่แทรกไว้ในเรื่อง จำแนกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น</p>	<p>วิเคราะห์ได้</p>	<p>วิเคราะห์ได้</p>	<p>2. สามารถวิเคราะห์ แยกแยะ และเปรียบเทียบ</p>	

ตาราง 1 (ต่อ)

กัลยา ยอนมาลัย (2539) และดลยา วงศ์ณะชัย (2542)	ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542)	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2555)	Spache (1963)	Roe, Stoodt & Burs (1998)	Manarin (2016)	ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
3. มีความหมายเกี่ยวกับภาพหรือที่ไม่ใช่ตัวอักษรได้	4. ดีความได้ถูกต้อง				ดีความได้	3. สามารถตีความ
1. สามารถคาดเดาสิ่งที่จะอ่านต่อไปล่วงหน้าได้		5. สันนิษฐานเรื่องที่อาจจะเกิดขึ้นได้				4. สามารถคาดคะเนเรื่องราวล่วงหน้า
7. สามารถสร้างข้อสรุปตามหลักฐานที่ปรากฏได้		7. สามารถตัดสินใจ	นำข้อมูลที่พบมาสร้างข้อสรุป	ตัดสินใจเมื่อมีข้อมูลเหมาะสมเพียงพอ		5. สามารถสรุปความจากหลักฐานที่มี

ตาราง 1 (ต่อ)

กัลยา ยอนมมาลัย (2539) และดลยา วงศ์ณะชัย (2542)	จวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542)	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2555)	Spache (1963)	Roe, Stoodt & Burs (1998)	Manarin (2016)	ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
5. ใช้จินตนาการและปฏิบัติการต่อสิ่งที่อ่าน	3. วิจารณ์แสดงความคิดเห็นต่อกลวิธีการเขียนแนวคิดเนื้อเรื่อง ฯลฯ	7. มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อข้อมูลนั้น ๆ	นำเสนอความรู้อย่างแตกต่าง ๆ			6. สามารถตอบสนองต่อเรื่องที่น่าสนใจ
12. มีความรู้และปฏิบัติการต่อวิธีพูดและเขียนต่าง ๆ กัน						
4. ประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูล		2. พิจารณาความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล	ประเมินค่างานเขียน	ประเมิน ความน่าเชื่อถือของผู้เขียน ความสมเหตุ สมผลของงานเขียน และการใช้ภาษา	ประเมินค่า	7. สามารถประเมินคุณค่า และความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ได้รับ

จากข้อมูลที่ถูกวิจัยได้เปรียบเทียบข้างต้นสรุปว่าความสามารถที่ผู้อ่านต้องมีความรู้ที่หลากหลาย จำแนกข้อมูลที่เป็นจริงออกจากส่วนที่เป็นการแสดงทัศนะของผู้เขียนได้ เข้าใจถึงสิ่งที่ผู้เขียนต้องการอธิบาย คิด พิเคราะห์ ตีความสื่อที่ไม่ใช่ตัวหนังสือ โดยสามารถคาดเดาหรือทำนายสิ่งที่จะอ่านไว้ล่วงหน้าได้ นอกจากนี้ยังต้องประเมินความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ได้รับ โดยต้องมีข้อมูลที่เพียงพอ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจรรณญาณขึ้นใหม่ อาศัยข้อมูลจากนักวิชาการแต่ละท่านที่ได้กล่าวมาก่อนหน้า โดยวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อความความสามารถที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน จากนั้นทำการจัดกลุ่มข้อมูลแล้วเรียบเรียงใหม่เป็นความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจรรณญาณจำนวน 7 ประการ ดังนี้

1. สามารถจับใจความ และตระหนักถึงประเด็น ปัญหา หรือข้อสงสัยที่ปรากฏในเรื่อง หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจความสัมพันธ์ของเรื่องที่เกิดขึ้นกับใคร กระทำสิ่ง สถานที่ เมื่อไร และผลเป็นอย่างไร การลำดับเรื่อง รวมถึงเหตุผลของเรื่อง เข้าใจวัตถุประสงค์และความคิดของผู้เขียน อีกทั้งสามารถระบุประเด็นปัญหาของเรื่องว่ามีจุดใดเป็นปัญหาคลุมเครือ น่าสนใจนำไปสู่การตั้งคำถาม

2. สามารถวิเคราะห์ แยกแยะ และเปรียบเทียบ หมายถึง ความสามารถในการจำแนกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นออกจากกัน รวมถึงสามารถแยกแยะ และเปรียบเทียบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่อ่านทั้งทางตรงหรือทางอ้อม

3. สามารถตีความ หมายถึง ความสามารถในการตีความภาพ หรือข้อความที่ผู้เขียนไม่ได้กล่าวโดยตรง ซึ่งอาจใช้สัญลักษณ์อื่น ๆ ในการกล่าวแทน ผู้อ่านที่ดีต้องสามารถตีความได้ถูกต้องเพื่อที่จะทำความเข้าใจสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อได้ถูกต้องและตรงประเด็น

4. สามารถคาดคะเนเรื่องราวล่วงหน้า หมายถึง ความสามารถในการคาด คคะเนคำตอบ หรือเรื่องราวที่จะปรากฏขึ้นในอนาคต ซึ่งต้องอาศัยข้อมูลและพื้นความรู้เดิมของผู้อ่านมาใช้คาดเดาคำตอบอย่างมีเหตุผล

5. สามารถสรุปความจากหลักฐานที่มี หมายถึง ความสามารถในการที่จะพิจารณาหาข้อสรุปที่สมเหตุสมผลที่สุดจากข้อมูลและหลักฐานที่มีอยู่ โดยใช้หลักเหตุผลแบบอุปมานและอนุมาน หรืออ้างอิงโดยใช้หลักตรรกศาสตร์

6. สามารถตอบสนองต่อเรื่องที่อ่าน หมายถึง ความสามารถในการพิจารณาความถูกต้อง ครบถ้วนของข้อมูล แสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่อ่าน หรือประเด็นต่าง ๆ รวมถึงแสดงการตอบสนองต่อข้อมูลที่ได้รับ ซึ่งผ่านการพิจารณาด้วยสติปัญญา และอารมณ์ความตรึงใจต่อเรื่อง

7. สามารถประเมินคุณค่า และความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ได้รับ หมายถึง ความสามารถในการประเมินคุณค่าและความน่าเชื่อถือของงานเขียนนั้น ๆ ว่าน่าเชื่อถือเพียงใด และมีหลักฐานหรือข้อมูลมาสนับสนุนข้อมูลนั้น ซึ่งผู้อ่านจะต้องประเมินด้วยใจที่เป็นกลางไม่หลงใหลในอคติของทั้งตนเองและผู้เขียน

2.5 การจัดกิจกรรมการสอนอ่านที่ช่วยส่งเสริมความสามารถในอย่างมี วิจารณ์ญาณ

นักวิชาการหลายท่านเสนอแนะกิจกรรมการอ่านที่ส่งเสริมวิจารณ์ญาณของนักเรียน เพื่อเป็นแนวทางให้กับครูที่สามารถที่จะประยุกต์ ปรับใช้กับการจัดการเรียนรู้ของตน ดังที่ประเทิน มหาพันธ์ (2530, น. 182) เสนอแนะแนวทางการสอนว่า นอกจากในบทเรียนทั่วไปแล้ว ครู จำเป็นต้องมีแบบฝึกหัดเสริมให้กับนักเรียนด้วย โดยได้ระบุหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม ดังนี้

1. หลักการที่ครูควรยึดเพื่อพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ ได้แก่
  - 1.1 ความต้องการของนักเรียนเป็นสิ่งที่ครูต้องให้ความสำคัญ
  - 1.2 ต้องให้นักเรียนได้รับรู้ความหมายและทัศนคติของผู้เขียน
  - 1.3 เลือกบทอ่านที่สอดคล้องกับบริบทของนักเรียน
  - 1.4 การใช้วิธีการที่หลากหลาย
  - 1.5 การตั้งสมมติฐานจะทำให้ทราบว่าผู้อ่านมีข้อบกพร่องด้านใด
2. ก่อนอ่านครูควรมีการเตรียมความพร้อมของนักเรียนไว้ก่อน เช่น เรื่องย่อ ศัพท์ ยาก ความหมายแฝง และการสะกดคำ
3. การสอนจะเกิดขึ้นในช่วงการสอนอ่านเท่านั้น เพราะการสอนเกิดขึ้นได้ทุกเมื่อที่โอกาสเหมาะสม
4. สอดแทรกการสอนหลักภาษาไทยในโอกาสที่เหมาะสม เช่น การสอนเกี่ยวกับ รูปประโยค เป็นต้น
5. ให้นักเรียนเชื่อมโยงจุดต่าง ๆ ของเรื่อง
6. ส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้และมีความประสบการณ์ใหม่ ๆ
7. ใช้ข้อคำถามที่เป็นประโยชน์เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ความคิด
8. ให้นักเรียนอ่านอย่างจริงจัง โดยครูเป็นผู้ตั้งคำถามบางส่วนเพื่อกระตุ้นการคิด วิเคราะห์ของนักเรียน ให้เห็นความสอดคล้องของแต่ละส่วนและรู้จักการเปรียบเทียบข้อมูลจาก หลายแหล่งได้ดียิ่งขึ้น
9. ให้นักเรียนรู้จักการแปลความหมายจากกราฟ แผนภูมิ ตารางและภาพซึ่งจะ ส่งผลให้นักเรียนทำความเข้าใจเรื่องได้ดีขึ้น

10. เน้นให้นักเรียนใช้เหตุผลเพื่อให้นักเรียนใช้ความคิดอย่างมีเหตุผลไปใช้ในการตีความเรื่องทีอ่านอย่างลึกซึ้ง

11. ฝึกให้นักเรียนคุ้นเคยกับการโฆษณาชวนเชื่อ ทำให้ผู้อ่านสามารถวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของข่าวได้ถูกต้อง

12. ฝึกให้นักเรียนรู้จักตั้งคำถามเพื่อให้นักเรียนสามารถแยกแยะข้อเท็จจริงกับข้อคิดเห็น สามารถเห็นความสัมพันธ์ของเหตุและผล รวมถึงใช้ประสบการณ์ของตนประเมินค่างานเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในขณะที่บนสื่อ พุทธศักราช 2545, น. 132-134) ได้กล่าวถึงการสอนอ่านอย่างพินิจหรือการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ว่าเป็นทักษะการอ่านที่ผู้อ่านต้องใช้สติปัญญาในการไตร่ตรองอย่างรอบคอบ จะต้องอาศัยความรู้และประสบการณ์ที่หลากหลายมาใช้ประกอบการพิจารณาและตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ดังนั้นครูจึงต้องส่งเสริมทักษะของนักเรียน ดังนี้

1. ฝึกให้พิจารณาความเชื่อถือของแหล่งข่าว เหตุการณ์ การรายงาน
2. ฝึกอ่านนิทานหรือฟังนิทานแล้วฝึกประเมินตัวละครทั้งดีและเลว ว่าพฤติกรรมที่ทำได้หรือเลวอย่างไร เลือกแบบอย่าง อยากรเป็นอย่างไรตัวละครใด เพราะเหตุใด
3. ฝึกอ่านประโยคหรือข้อความที่ไม่ได้ใจความ โดยให้บ่งบอกสิ่งที่ผิดพลาดจากนั้นหาคำอื่นมาแทน เช่น นายตำรวจ “ถูก” แต่งตั้ง ควรใช้คำว่า “ได้รับ” เป็นต้น
4. ฝึกวิเคราะห์ข้อความตอนใดตอนหนึ่งทีอ่านแล้วให้เหตุผลว่ามีความสมจริงเหมาะสมกับสถานการณ์หรือไม่ สอดคล้องกับบริบทหรือค่านิยมหรือไม่
5. ฝึกให้วิเคราะห์บุคลิกตัวละครในนิทานว่าเหมาะสมกับสภาพการณ์ในท้องเรื่องหรือไม่เพียงใด

6. พิจารณาถึงการใช้ภาษาว่ามีความสอดคล้องกับหลักการใช้ภาษาประกอบด้วย

- 6.1 จารีตประเพณีการใช้ภาษา เช่น การผูกประโยค
- 6.2 ขนบประเพณีการใช้ภาษา ภาษาพูดกับภาษาเขียนไม่ควรใช้ปะปนกัน
- 6.3 ธรรมเนียมการใช้ภาษา แม้ไม่ถือว่าถูกหรือผิดก็ตามแต่ก็ต้องถือว่าเป็นมารยาททางสังคมที่สื่อให้เห็นพื้นฐานการศึกษาของผู้ใช้

7. ฝึกเปรียบเทียบเนื้อหาจากหนังสือ ตำราและเอกสารทางวิชาการที่มีผู้แต่งสำนักพิมพ์ ความประณีต และชื่อเสียงของผู้แต่งแตกต่างกัน

8. ฝึกวิเคราะห์นิทานเพื่อฝัน ตำนาน นิทาน ทำความเข้าใจแง่คิดที่แฝงอยู่ในเหตุการณ์ หรือสัญลักษณ์ที่ผู้แต่งเพื่อปลูกฝังคุณธรรม และชี้แนะทางการปฏิบัติประพฤดี

9. ฝึกให้วิจารณ์บทความที่ปรากฏตามสิ่งพิมพ์หลายประเภท เช่น ให้ความรู้ความบันเทิง สร้างความเข้าใจในด้านเศรษฐกิจ การเมืองและอื่น ๆ ว่าเป็นความจริงและความเป็นไปได้ เป็นต้น

10. ฝึกย่อความโดยตั้งชื่อเรื่องแต่ละย่อหน้า มีจุดเน้น จุดรวมเรื่อง สาระสำคัญชัดเจนหรือไม่

11. หากเป็นข้อความหรือการแนะนำปฏิบัติการใช้ การทดลอง ให้อ่านแล้วปฏิบัติตามคำแนะนำได้อย่างเหมาะสม

12. เรื่องราวที่มีคำคม สุภาษิต คติพจน์ ให้ฝึกอภิปรายถึงความสอดคล้องกับเนื้อเรื่องมีความสอดคล้องกันเพียงใด

13. ฝึกยกเหตุผลประกอบคำคมหรือสุภาษิต ให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ได้อย่างสมเหตุสมผลและส่งเสริมให้แตงนิทานประกอบคำคมหรือสุภาษิตนั้น จากนั้นอ่านและร่วมกันอภิปราย

14. ให้นักเรียนรวบรวมหัวข้อข่าวหนังสือพิมพ์แล้วนำรายละเอียดมาเล่าว่าสอดคล้องกับหัวข้อหรือสร้างความตื่นเต้นมากกว่าเนื้อข่าวที่เป็นจริง อภิปรายว่าเป็นเพราะเหตุใด

15. ฝึกพิจารณาใบปลิวโฆษณา ประกาศเชิญชวนต่าง ๆ ว่าเป็นการโฆษณาชวนเชื่อหรือไม่ มีความน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด โดยพิจารณาอภิปรายถึงแหล่งที่มาของสิ่งนั้น ๆ

16. ปัจจุบันมีการโฆษณาเรื่องเครื่องใช้กลาง ไสยศาสตร์ จะต้องวิเคราะห์ดูความเป็นสิริมงคล เก็บไว้เป็นอนุสรณ์การศึกษาเชิงประวัติศาสตร์ การสร้างความเชื่อ ศรัทธาที่สร้างต้องให้นักเรียนเข้าใจ “การอ่านอย่างพินิจ ต้องให้คิดหาเหตุผลพิสูจน์ไม่หลงเชื่อ”

17. หากเป็นบทร้อยกรอง ให้อ่านแล้วดูคำสัมผัส การใช้คำประพันธ์ได้เหมาะสมมีความไพเราะกินความ จับใจผู้อ่าน ตลอดจนเนื้อหาที่ประพันธ์และเจตนา

18. พิจารณาถึงจดหมายประเภทวงสัมพันธ์ที่ให้เผยแพร่ข้อความ ฤดูกาลและการปฏิบัติที่อ้างจะเกิดผลแก่ผู้ปฏิบัติตาม หากขัดขึ้นจะเกิดโทษร้าย โดยยกตัวอย่างบุคคลที่ประสบโทษร้ายให้วิเคราะห์ถึงเจตนาผู้ส่ง หรือจะเป็นการเพิ่มงานและรายได้ให้แก่ประชาชน เป็นต้น

สอดคล้องกับแนวทางการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณของดลยา วงศ์ธนะชัย (2542, น. 81-82) สรุปว่า ต้องฝึกฝนให้นักเรียนสามารถสืบค้นข้อมูลของบทอ่านจากแหล่งที่น่าเชื่อถือ อาทิ ผู้เขียน คำศัพท์ วัฒนธรรมที่ปรากฏในงานเขียนขึ้นนั้นซึ่งส่งผลให้สามารถพิจารณาข้อมูลได้ว่ามีความน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด วิเคราะห์จุดมุ่งหมายในการเขียน พฤติกรรมตัวละคร จากนั้นให้วิเคราะห์แยกแยะระหว่างข้อสนับสนุนและข้อโต้แย้งของงานเขียน รวมถึง

พิจารณาความน่าเชื่อถือของแหล่งอ้างอิงของข้อมูล และวิเคราะห์ว่าจะนำข้อมูลที่ได้ไปสร้างให้เกิดคุณค่าได้อย่างไร อีกทั้งสามารถที่จะแสดงความคิดเห็นที่ประกอบด้วยเหตุผลเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง ได้ว่าดีหรือ เพราะอะไร

ขณะเดียวกันทางด้านของสุคนธ์ ดิษฐพานนท์ และคนอื่น ๆ (2551, น. 80-81) ได้แนะนำวิธีการจัดกิจกรรมที่สนับสนุนให้เกิดการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้อย่างครอบคลุมว่าในการพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนนั้น ครูมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการเรียนรู้ เช่น

1. ปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยต้องจัดการเรียนรู้ที่เน้นการใช้ความคิดอย่างเป็นระบบ นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการคิด วิเคราะห์ ตีความ และขยายความเรื่องที่กำลังเรียน เพื่อนำไปปรับใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ ฝึกให้นักเรียนรู้จักการแก้ปัญหาโดยอาศัยเหตุผลและข้อมูล และต้องสามารถอธิบายการกระทำของตนอย่างมีเหตุผล

2. ส่งเสริมให้ตัดสินใจด้วยตนเอง ให้นักเรียนตัดสินใจทำกิจกรรมต่าง ๆ เองจะทำให้นักเรียนมีความมั่นใจในตัวเอง ซึ่งครูสามารถจัดกิจกรรมเสริมได้ทั้งในและนอกห้องเรียน กระบวนการนี้เป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน

3. จัดสื่อการเรียนรู้หลายแบบ โดยครูจัดสื่อที่หลากหลายให้นักเรียนมีสื่อสิ่งพิมพ์ หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ทันสมัย จากนั้นจึงใช้การตั้งคำถามให้นักเรียนฝึกการตัดสินใจและการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เช่น เรื่องที่อ่านมีส่วนที่เหมือนหรือต่างกันอย่างไร ซึ่งความสัมพันธ์เชิงเหตุผลในการอ่านสามารถพัฒนาความคิดอย่างมีวิจารณญาณได้

4. จัดให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายตามหัวข้อที่น่าสนใจ เช่น สถานการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน จากข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ จากความคิดเห็นของบุคคลสำคัญต่าง ๆ ในข่าวประจำวัน ภาพล้อเลียน จะส่งผลให้รู้จักการคิด วิเคราะห์ วิจาร์ณ สามารถลงข้อสรุป อ่างเหตุผลและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

5. ส่งเสริมให้นักเรียนวางแผนการทำงานหรือกิจกรรม โดยแนะนำให้นักเรียนรู้จักการวางแผนเป้าหมาย ตรวจสอบขั้นตอนการดำเนินงาน ฝึกการใช้ข้อมูล หลักฐานและเหตุผลในการพิจารณาตัดสินใจดำเนินงาน หรือปรับปรุง และฝึกให้รู้จักการแก้ปัญหาที่เหมาะสม รอบคอบ รวมถึงประเมินผลการทำงานที่ได้จัดทำไปแล้ว ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนได้ใช้ความคิดอย่างมีวิจารณญาณ

นอกจากนี้ยังเสนอวิธีที่สามารถพัฒนาความสามารถนักเรียน โดยต้องเริ่มจากการทำความเข้าใจปัญหา ใจความสำคัญของสถานการณ์ที่เกิดขึ้น แล้วจึงเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหานั้นผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์ พิจารณาสารอย่างรอบคอบ รวมถึงประเมินทางเลือกหลาย ๆ ทางว่าทางเลือกใดเหมาะสมที่สุดจนนำไปสู่การสรุปและตัดสินใจได้ ซึ่งได้ยกตัวอย่างการจัดการเรียนรู้ตามแนวของบลูมและกาเย่ (Bloom and Gagne' อ้างถึงใน สุคนธ์สินธุพานนท์ และคนอื่น ๆ, 2551, น. 92) ซึ่งประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. สังเกต เป็นขั้นที่นักเรียนจะต้องสังเกตบทอ่านอย่างรอบคอบ
2. อธิบาย เป็นขั้นที่นักเรียนจะออกความเห็นต่อข้อมูลว่าเห็นด้วยหรือไม่ ใช้การอธิบายและเหตุผลตามความเข้าใจ
3. รับฟัง ขั้นนี้นักเรียนจะต้องรับฟังความเห็นของเพื่อนที่มีความคิดเห็นไม่เหมือนกับตัวเอง แล้วนำความคิดเห็นที่ต่างกันนั้นมาปรับเปลี่ยนความคิดตามความเหมาะสมโดยไม่ยึดเหตุผลของตนเองเป็นหลัก
4. เชื่อมโยงความสัมพันธ์ ขั้นนี้นักเรียนต้องเปรียบเทียบ เชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูลที่ได้กับความรู้ ประสบการณ์ หรือข้อมูลต่าง ๆ
5. วิเคราะห์ ขั้นนี้นักเรียนวิเคราะห์ว่าเหตุการณ์หรือข้อความที่อ่านมีความน่าเชื่อถือเพียงใด มีหลักฐานใดสนับสนุนหรือไม่ หรือนักเรียนมีความรู้สึกต่อเหตุการณ์นั้น ๆ อย่างไร
6. สรุป เป็นขั้นที่นักเรียนสรุปผลอย่างตรงไปตรงมาตามหลักฐาน ข้อมูลว่าสมควรจะเชื่อข่าวนี้หรือไม่ มีเหตุผลสนับสนุนอย่างไร

ซึ่งจะพบว่าการจัดการเรียนการสอนดังกล่าวมีความสอดคล้องกับแนวทางการฝึกฝนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2555, น. 221) ดังนี้

1. อ่านให้ละเอียด จับใจความให้ได้ แยกแยะข้อคิดเห็นจากข้อเท็จจริง พิจารณาตีความในกรณีที่มีความหมายแฝงอยู่
2. เลือกอ่านหนังสือที่ส่งเสริมการสังเกต และการเชื่อมโยงความคิด
3. ตั้งคำถามต่าง ๆ เพื่อช่วยให้สามารถทำความเข้าใจเรื่องได้ดีขึ้น
4. วิเคราะห์เรื่องที่อ่านอย่างละเอียด ศึกษาให้เข้าใจจุดมุ่งหมายของผู้เขียน
5. พิจารณาประเด็นต่าง ๆ ว่ามีสิ่งใดซ่อนเร้นที่ต้องตีความหรือไม่

6. สำนวนว่ามีสนวนใดที่ทำให้ไม่เข้าใจหรือไม่ เพราะเหตุใด จะสามารถแก้ไขปัญหานั้น ๆ ได้อย่างไร

7. พิจารณาในมุมมองที่ต่างไป

นอกจากนี้ยังพบว่านักวิชาการต่างประเทศได้กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ว่า คำถามที่ตั้งต้องมีความน่าสนใจ ส่งเสริมการคิด ประยุกต์ใช้สื่อที่มีอยู่ในชีวิตประจำวัน เช่น ข่าว วารสาร นิทาน บทความ ซึ่งเหมาะสมกว่าการให้ข้อสอบที่จัดทำขึ้น จัดให้มีการอภิปราย เปรียบเทียบ และนำเสนออย่างหลากหลายรูปแบบ (Spache, 1963, p. 87-89) สอดคล้องกับ วอลล์เลซ (Wallace, 2011, p. 30-35) ซึ่งอธิบายกระบวนการพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้ 3 ขั้นตอน ได้แก่ การตั้งคำถามเพื่อสร้างจุดมุ่งหมายในการอ่าน การประเมินค่าความคิด จุดประสงค์และความน่าเชื่อถือของงานเขียน และตอบสนองต่องานเขียนการตอบคำถาม และวิเคราะห์อภิปรายคำตอบ

ขณะเดียวกันได้เสนอแนะข้อควรระวังในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งอาจจะขัดขวางการเกิดความคิดอย่างมีวิจารณญาณของผู้อ่านไว้อย่างน่าสนใจว่า ต้องระวังการหาหลักฐานเพื่อเข้าข้างความคิดของตนโดยไม่สนใจข้อมูลแวดล้อมอื่น ๆ รวมทั้งประสบการณ์ และอคติของผู้อ่านจะส่งผลให้การแปลความหมายคลาดเคลื่อนไปจากความจริง (Spache, 1963, p. 84-86)

ดังนั้นจะพบว่านักวิชาการแต่ละท่านต่างได้เสนอแนะการจัดการจัดกิจกรรมสอนอ่านที่ส่งเสริมวิจารณญาณของนักเรียนไว้หลากหลายแตกต่างกันไป อย่างไรก็ตามจะพบว่า ทุกแนวทางที่ผู้เชี่ยวชาญได้นำเสนอไว้นั้นต่างมุ่งเน้นไปที่การฝึกให้นักเรียนได้ใช้ความคิดเห็นส่วนตัวเพื่อวิเคราะห์ พิจารณาส่งที่อ่านด้วยสติปัญญา ความรู้และประสบการณ์ โดยอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลและหลักตรรกศาสตร์ ซึ่งการที่นักเรียนจะสามารถพิจารณาและตัดสินใจได้อย่างถูกต้องเหมาะสมนั้น นักเรียนจะต้องมีความรู้และประสบการณ์ที่หลากหลายมาช่วยในการตัดสินใจ

2.6 การวัดและประเมินผลความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

นักวิชาการเสนอแนวทางวัดประเมินทักษะการอ่านของนักเรียนไว้อย่างหลากหลาย ซึ่งจากการศึกษาพบว่า จรรยา บุญปลั่ง (2541, น. 91) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการวัดความสามารถในการอ่านว่าควรประกอบด้วยกระบวนการ 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดคุณลักษณะที่ใช้วัด เช่น ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจะต้องมีคุณลักษณะใดบ้าง เช่น บอกจุดประสงค์ของผู้แต่งได้ จำแนกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นได้ สร้างข้อสรุปจากข้อมูลที่พบได้ เป็นต้น

2. กำหนดวิธีการที่จะวัด โดยใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพสามารถวัดคุณลักษณะได้อย่างครอบคลุม

3. กำหนดมาตรฐานการให้คะแนน ให้นักเรียนอ่านเนื้อเรื่องสั้น ๆ ที่ยกมาให้ แล้วใช้การตั้งคำถาม 6-8 ข้อ ต่อเรื่อง ซึ่งเนื้อเรื่องควรหลากหลาย อ่านแล้วเข้าใจได้โดยไม่ต้องอาศัยข้อมูลเพิ่มเติมที่ไม่ได้อยู่ในพื้นฐานความรู้ของผู้ทำแบบทดสอบ ภาษาต้องเหมาะกับระดับของผู้อ่านและควรมีความชัดเจน

ผู้เชี่ยวชาญหลายท่านที่เสนอแนะคุณสมบัติของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เช่น บันลือ พฤกษ์วัน (2532, น. 78) ได้เสนอแนวการวัดประเมินผลการอ่านอย่างมีวิจารณญาณว่า ควรประเมินคุณลักษณะหรือความสามารถของนักเรียน 8 ประการ ดังนี้

1. การแยกแยะข้อเท็จจริงกับความคิดเห็น
2. การแยกแยะเรื่องที่เป็นจริงกับเพ้อฝัน
3. การแยกแยะเนื้อหาที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้อง
4. การพิจารณาโฆษณาชวนเชื่อ
5. การพิจารณาการให้เหตุผล
6. การพิจารณาความน่าเชื่อถือและคุณค่า
7. การบ่งชี้ถึงวัตถุประสงค์ของผู้แต่ง
8. ความสามารถในการตอบสนอง

ขณะที่สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2548, น. 83-34) เสนอวิธีการประเมินตามความคิดของบลูม (Bloom's taxonomy) ซึ่งการใช้วิจารณญาณในการอ่านเป็นการใช้ความคิดที่ลึกซึ้งจะต้องพิจารณา ตัดสินใจ และประเมินข้อมูลที่ได้รับว่าเป็นข้อเท็จจริงหรือข้อคิดเห็น มีความถูกต้องเพียงใด โดยระบุจุดมุ่งหมายของการอ่านมี 6 ชั้น คือ จำ เข้าใจ นำไปใช้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า ดังนี้

1. ชั้นจำ เป็นการวัดประเมินการอ่านขั้นพื้นฐาน เกี่ยวกับการสะกดคำ การจำเนื้อเรื่อง เหตุการณ์ ความหมายหรือคำจำกัดความ
2. ชั้นเข้าใจ เป็นขั้นที่วัดประเมินความเข้าใจของเรื่อง สามารถสรุปความคิดเรียงลำดับเหตุการณ์ ดังนั้นการประเมินควรเป็นข้อคำถามที่ได้เล่าเรื่อง สรุปเหตุการณ์ หรือบอกประเด็นหลักของเรื่อง

3. ช้่นนำไปใช้ วัดการนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานการณ์จริง คำถามจึงความเน้นการสร้างสถานการณ์แล้วให้นักเรียนแสดงความคิด หรือหาแนวทางแก้ปัญหาด้วยความรู้และข้อมูลจากบทอ่าน

4. ช้่นวิเคราะห์ เป็นเป็นการวัดประเมินความสามารถในการจำแนกของผู้อ่าน อาทิ การจำแนกข้อเท็จจริง การวิเคราะห์การใช้ภาษา พฤติกรรมตัวละคร เป็นต้น ดังนั้น ดังนั้นควรวัดด้วยคำถามที่เน้นการแสดงความคิดเห็น เป็นข้อคำถามที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ

5. ช้่นสังเคราะห์ เป็นการวัดความสามารถในการสร้างข้อสรุป การตีความ อาจใช้สุภาษิตคำพังเพยที่มีความหมายเปรียบเทียบแล้วใกล้เคียงกันกับเรื่องี่อ่าน อีกทั้งยังสามารถอนุมานข้อมูลเหมือนและต่างกันได้ด้วย

6. ประเมินค่า คือการตัดสินคุณค่าของข้อมูลที่ได้รับว่ามีคุณค่าหรือไม่สามารถนำไปใช้ได้หรือไม่ อย่างไร

ในขณะที่มณีรัตน์ สุขโชติรัตน์ (2548, น. 191-195) ซึ่งใช้แนวคิดทั้ง 6 ชั้นของบลูมในการประเมินความสามารถของนักเรียนเช่นเดียวกัน แต่มุ่งเน้นไปที่การคิดในระดับของการประเมินค่า และได้เสนอแนะคุณลักษณะของความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่ต้องประเมินไว้ 8 ประการ ดังนี้

1. การแยกข้อเท็จจริงกับข้อคิดเห็น คือ การพิจารณาข้อความที่เป็นข้อเท็จจริงหรือเป็นข้อคิดเห็น โดยต้องอาศัยหลักฐานมาพิสูจน์ได้ ข้อคำถามที่ใช้ เช่น

1.1 ให้นักเรียนอธิบายพร้อมยกตัวอย่างระหว่างข้อเท็จจริงกับข้อคิดเห็น

1.2 แสดงประโยคต่าง ๆ ที่ประกอบด้วยข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น

1.3 ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วขีดเส้นใต้ข้อความที่เป็นข้อเท็จจริงและวงกลมข้อความที่เป็นข้อคิดเห็น

2. แยกเรื่องที่เป็นจริงกับเรื่องเพื่อฝัน คือ การจำแนกได้ว่าอะไรเป็นสิ่งที่สามารถเกิดขึ้นได้จริง อะไรเป็นเรื่องเพื่อฝันที่ไม่สามารถเกิดขึ้นได้ ข้อคำถามที่ใช้ เช่น

2.1 จงแสดงความคิดเห็นว่าเรื่องี่อ่านเป็นเรื่องจริงหรือไม่พร้อมให้เหตุผลตัวละครหรือเหตุการณ์ในเรื่องมีลักษณะคล้ายเรื่องจริงหรือมีที่มาจากเรื่องจริงหรือไม่ จงอธิบาย

2.2 ให้นักเรียนอ่านเรื่องี่เป็นการแสดงข้อเท็จจริงกับเรื่องเพื่อฝัน แล้วชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างของเรื่องทั้งสอง

2.3 เรื่องี่อ่านว่ามีความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้นจริงหรือไม่ เพราะเหตุใด

3. การพิจารณาโฆษณาชวนเชื่อ การพิจารณาโฆษณาชวนเชื่อต่าง ๆ ว่ามีการใช้วิธีชวนเชื่ออย่างไร ข้อคำถามที่ใช้ เช่น

- 3.1 ใครคือผู้นำเสนอโฆษณา
- 3.2 กลุ่มเป้าหมายของการโฆษณาค้างนี้คือใคร
- 3.3 จุดประสงค์ของโฆษณานี้เพื่ออะไร
- 3.4 จุดขายหรือจุดเด่นของโฆษณานี้คืออะไร
- 3.5 วิธีการที่ผู้โฆษณาใช้คืออะไร
- 3.6 นักเรียนมีความเกี่ยวข้องกับโฆษณานี้หรือไม่

4. การพิจารณาเหตุผลที่ทำให้ชวนเชื่อ คือ การสังเกตหลักการที่ใช้ในนำเสนอสินค้าให้น่าเชื่อถือ ซึ่งอาจเป็นความลวงให้เชื่อหรือให้ไขว่เขวจากความเป็นจริง ข้อคำถามที่ใช้อาจใช้คำถามรูปแบบ "โฆษณานี้...ใช่หรือไม่" เช่น

- 4.1 ใช้คำที่ทำให้รู้สึกดี
- 4.2 ใช้ดารา หรือบุคคลมีชื่อเสียงในการโฆษณา
- 4.3 ใช้คำว่าบุคคลนั้น ๆ ก็ใช้สินค้าชนิดนี้
- 4.4 เสนอความจริงเพียงด้านเดียว หรือคุณสมบัติที่ดีเท่านั้น
- 4.5 ใช้คำว่า "ใคร ๆ ก็ใช้กัน"
- 4.6 ใช้คำที่ทำให้รู้สึกทางลบกับสินค้าอื่น
- 4.7 ไม่ได้กล่าวออกมาตรง ๆ แต่ใช้คำที่มีความหมายแฝง

5. พิจารณาความเหมาะสม คุณค่า และการยอมรับความคิด คือ การพิจารณาว่าข้อความ หรือเนื้อเรื่องนั้นมีความเหมาะสม มีคุณค่า และได้รับการยอมรับจากแหล่งที่เชื่อถือได้หรือไม่ คำถามที่ควรถาม เช่น

- 5.1 ผู้แต่งเรื่องนี้เป็นใคร
- 5.2 ผู้แต่งมีความรู้ในเรื่องที่เขียนหรือไม่
- 5.3 ข้อมูลที่ใช้ในการเขียนทันสมัยหรือไม่
- 5.4 หัวข้อที่ใช้ในการเขียนเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร
- 5.5 ข้อมูลที่เสนอเป็นความจริงหรือความเท็จ
- 5.6 ผู้แต่งแสดงให้เห็นความแตกต่างระหว่างข้อเท็จจริงกับข้อคิดเห็นหรือไม่
- 5.7 ผู้แต่งมีอคติต่อเรื่องที่เขียนหรือไม่

- 5.8 ความคิดเห็นของผู้แต่งเหมาะสมหรือไม่
- 5.9 มีการแทรกโฆษณาชวนเชื่อลงไปในบทอ่านหรือไม่
- 5.10 ผู้แต่งใช้เหตุผลหรืออารมณ์เป็นหลัก
- 5.11 ผู้แต่งใช้หลักฐานใดมายืนยันว่าเหตุการณ์นั้น ๆ ได้เกิดขึ้นจริง
- 5.12 เรื่องนี้มีโอกาสเกิดขึ้นในชีวิตจริงหรือไม่
- 5.13 ลักษณะของตัวละครมีอยู่ในชีวิตจริงหรือไม่ แล้วจะมีลักษณะอย่างไร
- 5.14 ตัวละครและบทสนทนาของตัวละครมีความสมจริงมากน้อยเพียงใด
- 5.15 โครงเรื่องและการเล่าเรื่องน่าสนใจหรือไม่

6. การหาสาระที่เกี่ยวข้องหรือไม่เกี่ยวข้อง แยกแยะเนื้อหาที่ไม่เกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่องซึ่งผู้แต่งได้นำเสนอไว้ หรือนำมาใช้ประกอบเนื้อเรื่อง ข้อคำถามที่ใช้ เช่น

- 6.1 ผู้แต่งกล่าวถึงเนื้อหาที่ไม่เกี่ยวข้องกันหัวเรื่องหรือไม่ อย่างไร
- 6.2 เพราะอะไรผู้แต่งจึงกล่าวถึงเนื้อหาที่ไม่เกี่ยวข้องกันหัวข้อที่กำลังเขียน
- 6.3 เนื้อหาที่ไม่เกี่ยวข้องหรือเกี่ยวข้องทางอ้อมกับเรื่องนี้คืออะไร

7. การชี้วัตถุประสงค์ของผู้แต่ง คือ พิจารณาถึงจุดประสงค์ของผู้แต่งเขียนเรื่องนั้น ๆ ขึ้นมา ด้วยความต้องการอะไร ข้อคำถามที่ใช้ เช่น

- 7.1 ผู้เขียนมีวัตถุประสงค์อะไรจึงเขียนเรื่องนี้
- 7.2 สาเหตุที่ผู้เขียนเขียนเรื่องนี้คืออะไร

8. การแสดงความรู้สึกและการจับความรู้สึก คือ เข้าใจถึงน้ำเสียง และความรู้สึกของผู้เขียนที่แสดงผ่านข้อความ เหตุการณ์ หรือตัวละครในเรื่อง ข้อคำถามที่ใช้ เช่น

- 8.1 ผู้เขียนมีความลำเอียงหรือไม่
- 8.2 ผู้เขียนใช้เหตุผลหรืออารมณ์ในการเขียน

จะพบว่าคุณลักษณะส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นที่การจำแนกข้อเท็จจริงออกจากข้อคิดเห็น โดยเฉพาะวิธีการโฆษณาชวนเชื่อต่าง ๆ ซึ่งต่างจากแนวคิดของอูษณีย์ อนุรุทธ์วงศ์ (2553, น. 114-127) ที่ได้แนะแนวทางในการประเมินความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยแบ่งเป็น 2 แนวทาง ตามจุดมุ่งหมายของการประเมิน ดังนี้

แนวทางที่ 1 การประเมินเพื่อคัดเลือกหรือการศึกษาวิจัย นิยมใช้เป็นแบบทดสอบซึ่งเน้นการวัดในขั้นวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินค่า ตามแนวการศึกษาของบลูม (Bloom) โดยจะวัดสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

1. การอุปมาอุปมัย
2. การอ้างเหตุผลแบบนิรนัย
3. ข้ออ้างที่อ้างสมเหตุสมผล
4. ความสัมพันธ์นามธรรม
5. การจัดลำดับ
6. ยุทธวิธีการตั้งคำถาม
7. การวิเคราะห์ถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้อง
8. การวิเคราะห์การอ้างเหตุผล

แนวทางที่ 2 การประเมินเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าของการเรียนรู้ต้องทำให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในการเรียนรู้ แบ่งเป็น 2 ระยะ ได้แก่

1. การประเมินระยะสั้น เป็นการประเมินเมื่อจบการจัดการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง ซึ่งนักเรียนไม่สามารถแสดงคุณลักษณะออกมาได้ทั้งหมด
2. การประเมินระยะยาว เป็นการประเมินที่ใช้ระยะเวลามากกว่า 1 ภาคเรียน ซึ่งมักใช้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการคิด ครูต้องสอนอย่างต่อเนื่องคนเดียวน้อย 1 ภาคเรียน

นอกจากนี้ยังได้เสนอแนะตัวอย่างเครื่องมือประเมินความสามารถของนักเรียน โดยออกแบบเป็นแบบประเมินระดับของการแสดงออกของนักเรียน 5 ระดับ ดังตัวอย่าง

ตาราง 2 ตัวอย่างแบบประเมินการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

เมื่อสิ้นสุดการศึกษาแล้ว นักเรียนมีผลงานแสดงถึงพฤติกรรมทางการคิดอย่างมี วิจารณญาณ ดังนี้					
ระดับ 1 หมายถึง แสดงออกน้อยมาก – ไม่แสดงออกเลย					
ระดับ 2 หมายถึง แสดงแดงออกบ้างเป็นบางครั้ง					
ระดับ 3 หมายถึง แสดงออกในระดับอย่างที่คาดหวัง					
ระดับ 4 หมายถึง แสดงออกบ่อยครั้ง ผู้ประเมินมีความพึงพอใจมาก					
ระดับ 5 หมายถึง แสดงออกตลอดเวลา หรือมีความคิดเห็นที่โดดเด่นมาก					
พฤติกรรมที่แสดงออก	ระดับการแสดงออก				
	1	2	3	4	5
1. มีการตั้งคำถามที่น่าสนใจ หรือตั้งคำถามเมื่อข้อมูลไม่ครบถ้วน สมบูรณ์ น่าสงสัย หรือคลุมเครือ ฯลฯ					
2. มีทักษะการแสวงหาความรู้ ซึ่งประกอบด้วยทักษะทางภาษา ทักษะการสังเกต และทักษะการคาดคะเนคำตอบ					
3. มีทักษะการใช้เหตุผล ซึ่งได้แก่ การอุปมาและการอนุมาน					
4. มีทักษะการประเมินข้อมูล ได้แก่ ทักษะการจำแนกและทักษะการเปรียบเทียบ					
5. มีทักษะการเลือกและการตัดสินใจ					
6. มีการนำการตัดสินใจไปใช้					
7. มีการคิดร่วมหรือแลกเปลี่ยนกับผู้อื่น					
8. มีการสรุป ตัดสินใจ เลือกโดยมีหลักเกณฑ์ที่อธิบายได้					
9. มีการตัดสินใจหรือสรุปตั้งอยู่บนรากฐานของคุณธรรม ประโยชน์ของสังคม					
10. ข้อเสนอเป็นที่ยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้อง					

ที่มา : อุษณีย์ อนุรุทธ์วงศ์ (2553)

จากการศึกษาพบว่า แม้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านได้นิยามคุณลักษณะที่ใช้ประเมินความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณไว้อย่างหลากหลาย แต่เมื่อพิจารณาแล้วสรุปได้ว่าการประเมินจะต้องประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ 1) กำหนดคุณลักษณะที่จะใช้ประเมิน 2) กำหนดรูปแบบของเครื่องมือและออกแบบเครื่องมือ 3) กำหนดมาตรฐานการให้คะแนนซึ่งลักษณะที่ใช้ต้องเป็นคำถามที่อยู่ในกระบวนการคิดขั้นที่ 4-6 ตามแนวคิดของบลูม คือ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า อย่างไรก็ตามวิธีการที่เหมาะสมที่สุดของการประเมิน คือ ครูต้องเลือกทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่เหมาะสมกับนักเรียน แล้วจึงสร้างเครื่องมือวัดประเมินที่เหมาะสม ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงได้กำหนดคุณลักษณะที่ใช้ในการประเมินความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน 7 ประการ ดังนี้

1. สามารถจับใจความ
2. สามารถวิเคราะห์ แยกแยะ และเปรียบเทียบ
3. สามารถตีความ
4. สามารถคาดคะเนเรื่องราวล่วงหน้า
5. สามารถสรุปความจากหลักฐานที่มี
6. สามารถตอบสนองต่อเรื่องที่อ่าน
7. สามารถประเมินคุณค่า และความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ได้รับ

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

2.7.1 งานวิจัยภายในประเทศ

สิริพร รัตนมุง (2019) ได้ศึกษาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยวิธี SQ4R และศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธี SQ4R กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/8 โรงเรียนราชินีบูรณะ จังหวัดนครปฐม ทั้งสิ้น 46 คน รวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามความคิดเห็นและแบบทดสอบวัดความสามารถการอ่าน ผลการศึกษาปรากฏว่า ความสามารถหลังเรียนของนักเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความคิดเห็นต่อวิธีการสอนแบบ SQ4R โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ขวัญชนก นัยเจริญ (2551) ได้เทียบความสามารถของนักเรียนด้านวิจารณญาณในการอ่านและการเรียนวรรณคดีหลังจากได้รับการสอนด้วยวิธีวิจัย และแบบปกติ ดำเนินการวิจัยกับนักเรียนวิทยาลัยนาฏศิลปอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2551 ทั้งหมด 2 ห้องเรียน แบ่งเป็น 39 และ 38 คน ตามลำดับ ใช้เวลา 8 สัปดาห์ รวบรวมข้อมูลโดยใช้

แบบทดสอบพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีผลการเรียนวรรณคดีไทย และความสามารถในการอ่านสูงขึ้นและสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พรรณนิการ์ สัมคร (2557) ได้เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนรู้โดยใช้กลวิธีสอนอ่าน SQ3R และศึกษาความคิดเห็นต่อกลวิธีการสอน ซึ่งได้ทดลองกับนักเรียนวิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี ระดับชั้น ม. 5/2 ภาคเรียนที่ 2/2557 ทั้งสิ้น 31 คน ใช้เวลาในทดลอง 4 สัปดาห์ รวมทั้งสิ้น 8 คาบเรียน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ 1) แผนการเรียนรู้ด้วยกลวิธี SQ3R 2) แบบทดสอบวัดการอ่าน และ 3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูงขึ้นกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความคิดเห็นต่อกลวิธี SQ3R ในภาพรวมนักเรียนเห็นด้วยมากที่สุด

อรอุมา ศรีลาศักดิ์ (2557) ได้เปรียบเทียบการใช้วิจารณญาณในการอ่านของนักเรียนในรายวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้การจัดการเรียนรู้แบบเน้นการคิดอย่างมีวิจารณญาณร่วมกับกลวิธีสอนอ่านแบบ KWL Plus และศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนต่อวิธีการเรียนรู้ โดยทดลองกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1/2556 โรงเรียนดอนตาลวิทยา จังหวัดมุกดาหาร จำนวน 40 คน ใช้แผนการเรียนรู้แบบเน้นการคิดอย่างมีวิจารณญาณร่วมกับกลวิธี KWL Plus แบบวัดการอ่าน และแบบสอบถามความคิดเห็นเป็นเครื่องมือพบว่า คะแนนความสามารถผ่านเกณฑ์ และนักเรียนมีความคิดเห็นต่อวิธีการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณร่วมกับกลวิธีสอนอ่านแบบ KWL Plus ในระดับมาก

วรางคณา ชั่งโต (2559) ได้ศึกษาการใช้ผลรูปแบบ 7E เพื่อพัฒนาการใช้วิจารณญาณในการอ่านและผลการเรียนวรรณคดีไทย ศึกษาเกี่ยวกับนักเรียน โรงเรียนสตรีรัตนบุรี ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยกลุ่มทดลอง จำนวน 29 คน เรียนรู้ด้วยรูปแบบ 7E ขณะที่นักเรียน 30 ของกลุ่มควบคุม จะเรียนรู้ด้วยการสอนรูปแบบเดิม ระยะเวลาที่ใช้ 18 คาบเรียน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบวัด และแบบทดสอบแบบทดสอบ 4 ตัวเลือก จำนวนชุดละ 30 ข้อ พบว่า คะแนนความสามารถทั้งสองด้านของนักเรียนมีสูงขึ้น และมากกว่านักเรียนที่เรียนรู้แบบเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ธีรรัตน์ นาคละมัย (2559) เปรียบเทียบความสามารถด้านการเรียนวรรณคดีและการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนโรงเรียนนวมินทราชูทิศที่ชั้น ม. 2 จำนวน 2 ห้องเรียน รวม 76 คน เรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านและแบบดั้งเดิม รวบรวมข้อมูลโดยแบบวัดผลการเรียนวรรณคดีไทย และแบบทดสอบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

พบว่า กลุ่มทดลองที่เรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านมีผลการเรียนวรรณคดีไทย และความสามารถในการอ่านสูงขึ้น และเพิ่มมากกว่ากลุ่มที่เรียนรู้แบบดั้งเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ซาบิฮี และพอร์ดล (Zabih & Pordel, 2011) ได้พิจารณานาการรับสารโดยใช้ วิจารณ์ญาณพบว่า การอ่านโดยใช้วิจารณ์ญาณเป็นวิธีการสำหรับใช้เพื่อแก้ปัญหาการส่งเสียงดัง ในชั้น การไม่พูด และความเบื่อหน่ายต่อการเรียนในห้องเรียน โดยหนังสือเรียนที่ดีเป็นพื้นฐานจะ สนับสนุนให้นักเรียนใช้วิจารณ์ญาณในการอ่าน ประกอบกับยุทธวิธีการจัดกิจกรรมด้วยเทคนิควิธี ต่าง ๆ ของครู สำหรับสื่อที่มีส่วนช่วยสนับสนุนให้เกิดการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณจะเป็นต้อง ประกอบด้วยองค์ประกอบครบทั้ง 3 ส่วน ได้แก่ จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ใช้การคิด มีรูปแบบวิธีการ ที่สอดคล้อง และมียุทธวิธีส่งเสริมการเรียนรู้ที่ดี แต่ส่วนใหญ่กลับมีไม่ครบ

ฮาโรมี (Haromi, 2014) ได้ศึกษาผลของการสอนด้วยกลวิธีการประเมิน (Appraisal Strategy) โดยทำการศึกษากับนักเรียน ทั้งสิ้น 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน และกลุ่มควบคุม 30 คน พบว่า กลุ่มที่ได้รับการสอนด้วยกลวิธีการประเมินมีทักษะการอ่านอย่างมี วิจารณ์ญาณเพิ่มมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เรนี และเทกูฮ์ ซาเทรีย (Reni & Teguh Satria, 2018) ได้ศึกษากระบวนการอ่าน อย่างมีวิจารณ์ญาณในวิชาภาษาอังกฤษผ่านการซักถามร่วมกัน (Reciprocal Questioning) โดย ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นนักเรียนเกรด 7 (VII grade) ปีการศึกษา 2017/2018 จำนวน 25 คน เก็บ ข้อมูลโดยการทดสอบการอ่าน การสังเกตและสัมภาษณ์ พบว่า การประยุกต์ใช้กลยุทธ์การตั้ง คำถามแบบร่วมกันซึ่งสามารถพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณของนักเรียนได้ อีกทั้งมี การสนับสนุนเชิงบวกจากผู้ตอบแบบสอบถามและสัมภาษณ์

ลีโอนาร์ดัส (Leonardus, 2018) ได้ศึกษาความแตกต่างกลุ่มที่คิดอิสระ (Field Dependent) และไม่อิสระ (Field Independent) โดยทำการศึกษากับนักศึกษา EFL จำนวน 60 คน ผู้วิจัยได้ฝังตัว (GEFT) เพื่อศึกษาและจำแนกกลุ่มที่คิดอิสระและไม่อิสระ รวมทั้งทดสอบ ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ (CRCT) โดยใช้คำถามปรนัยที่มุ่งเน้นที่ทักษะ การวิเคราะห์ ดีความ และสรุปความจากบทอ่านพบว่า มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มคิดอิสระและ ไม่อิสระ โดยเฉพาะในด้านของการพิจารณาจากความสำคัญ จุดประสงค์ การตีความ และการพูด สรุปอภิปราย

3. ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับความคงทน

3.1 ความหมายของความคงทนของการเรียนรู้

จากการศึกษาพบว่าผู้เชี่ยวชาญทางด้านจิตวิทยาได้ให้นิยามของความคงทนในการเรียนรู้หลากหลายประการ สามารถอนุมานความหมายว่า ความคงทนในการเรียนรู้เป็นขั้นตอนทางสมองซึ่งสามารถจะบันทึกสิ่งที่ได้เรียนรู้และคงไว้ซึ่งความรู้ ความเข้าใจ กระบวนการทำงาน ขั้นตอนการปฏิบัติ เหตุการณ์ หรือความรู้สึกต่าง ๆ เช่น รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส เป็นข้อมูลที่เก็บไว้ในสมองและสามารถที่จะตอบสนองต่อที่เคยได้กระทำ หรือพบเจอมาแล้วนั้น และสามารถแสดงออกมาได้อีกครั้งหนึ่งในระยะเวลาที่ต่างออกไป หรือสามารถระลึกถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ และนำมาใช้ประโยชน์ได้อีกครั้งเมื่อต้องการ (จิราภา เต็งไตรรัตน์, 2555, น. 138; วรณี ลิ้มอักษร, 2554, น. 105; สุรางค์ ไควตระกูล, 2545, น. 250; อุบลรัตน์ เฟิงสถิตย์, 2545, น. 66)

สอดคล้องกับแมคคอนเนล และฟิลิปแชลค; ไครเดอร์ (McConnell & Philipchalk, 1992; Crider et al., 1983 อ้างถึงใน วรณี ลิ้มอักษร, 2554, น. 105-106) ที่ได้ให้นิยามของความคงทนในการเรียนรู้ว่า เป็นกระบวนการบันทึกประสบการณ์ และข้อมูลในอดีต แล้วสามารถที่ระลึกถึงเหตุการณ์ หรือข้อมูลนั้น ๆ ได้ในเวลาต่อมา

ดังนั้นจะพบว่าความคงทนในการเรียนรู้ คือ ความสามารถในการจดจำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปแล้วครั้งหนึ่ง แล้วสามารถเรียกใช้ข้อมูล ความรู้ หรือทักษะปฏิบัตินั้น ๆ เพื่อใช้ประโยชน์ในเวลาต่างออกไป แม้ว่าเวลาจะผ่านไปนานมากแล้ว

3.2 ความสำคัญของความคงทนในการเรียนรู้

นักจิตวิทยาหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของความคงทนในการเรียนรู้ไว้เป็นแนวทางเรียนกันว่า ความคงทนในการเรียนรู้เป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์อย่างยิ่ง ช่วยในการเรียนรู้ให้มนุษย์สามารถจดจำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไป นำไปสู่การคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ที่สามารถพัฒนาชีวิตของมนุษย์ได้ หากมนุษย์จำอะไรไม่ได้เลยมนุษย์จะไม่สามารถฟัง พูด อ่าน เขียน หรือเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ ไม่สามารถเชื่อมโยงสิ่งที่เพิ่งพบเห็นกับสิ่งที่เคยพบเห็นมาก่อนหน้านั้น เนื่องจากการที่มนุษย์สามารถคิดหาเหตุผล เชื่อมโยงเหตุการณ์ที่เคยเกิดขึ้นแล้วเรียนรู้เกิดขึ้นกำลังเกิดขึ้นได้นั้น ต้องอาศัยการสั่งสมประสบการณ์และความรู้ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ดังนั้นความคงทนของความรู้จึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในการดำรงชีวิต และปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของมนุษย์ (คคณางค์ มณีศรี, 2555, น. 110; จิราภา เต็งไตรรัตน์, 2555, น. 138; มุกดา ศรียงค์, 2557, น. 195)

จากความคิดเห็นของนักจิตวิทยาดังกล่าว จึงสามารถสรุปได้ว่าความคงทนในการเรียนรู้มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของสิ่งมีชีวิต ช่วยให้ผู้เรียนรู้ปรับตัวเข้ากับสิ่งต่าง ๆ รอบ

ข้างได้ และช่วยในการพัฒนาชีวิตของมนุษย์ เนื่องจากสิ่งมีชีวิตต้องอาศัยความจำในการเรียนรู้ และการปรับตัว เพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับความคงทนในการเรียนอย่างแท้จริง จึงจำเป็นต้อง ความรู้เกี่ยวกับความจำด้วย

3.3 ปัจจัยที่มีผลต่อความคงทนในการเรียนรู้

นักวิชาการได้นำเสนอสาเหตุและอิทธิพลที่ส่งผลต่อความจำหรือความคงทนของการเรียนรู้ไว้ ดังที่อุบลรัตน์ เพ็งสถิตย์ (2545, น. 67-69) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความจำไว้ 7 ประการ ดังนี้

1. พันธุกรรม มีการวิจัยทางการแพทย์ซึ่งเชื่อว่าความจำบางอย่างถูกเตรียมไว้ตั้งแต่อยู่ในครรภ์ หากบิดามารดามีความจำดีจะส่งผลให้ลูกมีความจำดีด้วย
  2. อายุ ผู้ที่มีอายุสูงกว่า 35 จะเริ่มแสดงอาการเสื่อมของเซลล์ประสาทและส่งผลต่อความสามารถในการจำด้วย
  3. โรคเกี่ยวกับความจำ เป็นโรคที่ส่งผลกระทบต่อความจำสามารถจำแนกเป็นโรคความจำเสื่อมในผู้สูงอายุ และโรคความจำเสื่อมก่อนวัย
  4. แรงจูงใจ สถานการณ์บางอย่างอาจส่งผลต่อความจำของมนุษย์ได้ เช่น
    - ความเหนื่อยล้าส่งผลให้สมองไม่ยอมจำ ไม่อยากเรียนรู้
    - ความวุ่นวายทางอารมณ์จะทำให้การเรียนรู้เป็นไปได้ยากขึ้น
 อย่างไรก็ตามแรงจูงใจบางประการอาจส่งผลให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนสิ่งต่าง ๆ ทำให้จำได้ดีกว่าปกติ
  5. ประเภทของการถ่ายโยงความรู้ ความรู้เดิมจะส่งผลต่อความรู้ใหม่ที่จะเรียนซึ่งสามารถส่งเสริมหรือขัดขวางการเรียนรู้ได้เช่นเดียวกัน
  6. ความพร้อมในการเรียน เนื่องจากการเรียนรู้โดยที่นักเรียนมีความพร้อม มีความสนใจในบทเรียน และไม่ใช้การอัดเนื้อหาจำนวนมากในครั้งเดียวจะทำให้นักเรียนสามารถจำได้ดีขึ้น
  7. ระยะเวลา เมื่อเวลาผ่านไปความจำบางส่วนอาจสับสนหรือเลือนลาง หากไม่มีโอกาสได้ใช้ความรู้นั้น ๆ เมื่อเวลาผ่านไปอาจส่งผลให้ลืมได้
- เช่นเดียวกับบรรณีย์ ลิ้มอักษร (2554, น. 118-119) ได้กล่าวถึงปัจจัยอิทธิพลที่มีต่อการจำไว้หลายประการซึ่งมีบางข้อที่แตกต่างกัน ดังนี้
1. ระดับสติปัญญา นักจิตวิทยาพบว่าผู้ที่มีสติปัญญาสูงมักมีวิธีการจำที่ดีกว่า และใช้เวลาน้อยกว่าผู้ที่มีสติปัญญาต่ำ แต่ผู้ที่มีสติปัญญาต่ำมักจะจำได้นานไม่ค่อยลืม เพราะต้องใช้

ความพยายามในการจำ และต้องใช้จำนวนครั้งในการทบทวนมากกว่าผู้ที่มีระดับสติปัญญาตามปกติ หรือผู้ที่มีสติปัญญาสูง

2. ความประทับใจ ทั้งความประทับใจในด้านดีและไม่ดี จะช่วยให้นักเรียนสามารถจดจำได้ดีและนานขึ้น

3. เพศ มีแนวโน้มว่าเพศหญิงมีความสนใจที่มีพัฒนาการในการจำมากกว่าเพศชาย และมักจะมีการฝึกฝนความจำอยู่เสมอ

ดังนั้นจึงสามารถกล่าวได้ว่ามีปัจจัยหลายประการทั้งปัจจัยที่เกิดขึ้นเอง และปัจจัยจากสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อความสามารถในการจดจำของบุคคล เป็นเหตุให้บุคคลมีความจดจำที่ไม่เหมือนกัน ซึ่งมีอิทธิพลต่อระดับของความคงทนของความรู้ด้วย

3.4 หลักการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความคงทนในการเรียนรู้

ประสาธ อิศรบริดา (2549, น. 144-146) แนะนำวิธีการจัดกิจกรรมเพื่อสนับสนุนให้นักเรียนจดจำความรู้ที่เรียนได้ดีขึ้น ดังนี้

1. กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความใส่ใจในบทเรียน
2. ส่งเสริมให้นักเรียนสามารถจำแนกรายละเอียดที่จำเป็นออกจากสิ่งที่ไม่จำเป็น และให้ความสนใจกับสาระสำคัญของข้อมูล
3. ส่งเสริมให้นักเรียนเห็นความเชื่อมโยงระหว่างข้อมูลใหม่กับความรู้เดิม
4. ฝึกให้นักเรียนท่องจำ ทำซ้ำ ๆ ทบทวนเพื่อให้สิ่งที่เรียนรู้คงอยู่อย่างถาวร
5. ครูครูเสนอเนื้อหาที่ชัดเจนและเป็นระเบียบ
6. เน้นการจดจำอย่างเข้าใจความหมาย ไม่ใช่การจดจำแบบท่องจำ

ในขณะที่จิราภา เต็งไตรรัตน์ (2555, น. 144-146) ที่ได้เสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการพัฒนาให้นักเรียนให้มีความจำที่ยืนยาวมากขึ้นไว้สั้น ๆ ดังนี้

1. การจัดหมวดหมู่ (organization)
2. การทบทวนตน (self recitation)
3. การเรียนเพิ่มเติม (over learning)
4. การสร้างจินตภาพ (imagery)

นอกจากการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวแล้ว นักจิตวิทยาบางท่านได้เสนอแนะกลวิธีช่วยจำไว้ ซึ่งจะช่วยให้จดจำดีขึ้น ดังที่สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2545, น. 253-257) ได้เสนอแนะเกี่ยวกับกลวิธีช่วยจำไว้ 6 วิธี ได้แก่

1. การสร้างเสียงสัมผัส (Rhymes)
2. การสร้างคำเพื่อช่วยจำจากอักษรตัวแรกของแต่ละคำ (Acronym)
3. การสร้างประโยคที่มีความหมายจากอักษรตัวแรกของสิ่งที่จะจำ (Acrostic)
4. วิธี Pegword การสร้างลำดับ หรือใช้ตัวเลขที่สัมพันธ์ในการช่วยจำ
5. วิธีโลไซ (Locis) โดยการสร้างมโนภาพเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่ต้องการจะจำ อาจใช้สถานที่และตำแหน่งเป็นสิ่งที่เตือนความจำ

6. วิธี Keyword

จากหลักการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความคงทนในการเรียนรู้ได้กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้ออกแบบมาเพื่อพัฒนาความคงทนในการเรียนรู้ควรมีการเชื่อมโยงวัตถุประสงค์หรือเหตุการณ์ การให้ความถี่ของสิ่งเร้า ใช้การทบทวน การท่องจำอย่างมีความหมาย การจัดหมวดหมู่ ซึ่งเป็นวิธีการเรียนรู้อย่างมีความหมายต่อนักเรียน ทำให้นักเรียนสามารถเก็บข้อมูลในความจำระยะยาวและจำได้อย่างถาวร

3.5 การวัดความคงทนในการเรียนรู้

ภายหลังจากเสร็จสิ้นการเรียนการสอนแล้ว นอกจากจะวัดผลการเรียนของนักเรียนแล้ว ควรทดสอบความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนไปพร้อมกัน เพื่อตรวจสอบว่านักเรียนสามารถจดจำสิ่งที่เรียนรู้ได้มากน้อยเพียงใด ซึ่งการประเมินความคงทนนั้น นักการศึกษาได้กล่าวถึงไว้คล้ายคลึงกัน ดังนี้

นันทาลี (Nunnally, 1959, p. 105-108) ได้กล่าวถึงการวัดความคงทนในการเรียนรู้สรุปว่า ระยะเวลาที่ใช้ในการทดสอบความคงทนในการเรียนรู้ควรเว้นระยะเวลาในการทดสอบให้ห่างกันอย่างน้อย 2 สัปดาห์ เพื่อให้เกิดคลาดเคลื่อนน้อยลง เพราะความเคยชินในการทำแบบทดสอบจะทำให้ความสัมพันธ์ของคะแนนทั้งสองครั้งสูง ในขณะที่ลินวอล และนิทโกะ (Lindvall & Nitko, 1975, p. 127) มีความเห็นว่า ระยะเวลาที่ใช้ประเมินความจำของนักเรียนในการเรียนรู้ควรใช้เวลาห่างกันตั้งแต่ 1 สัปดาห์ ถึง 1 เดือน เพราะการเว้นช่วงเวลาดังกล่าวจะทำให้เกิดความคงที่ของคะแนน

สรุปได้ว่า ระยะเวลาที่เหมาะสมในการวัดความคงทนควรทดสอบห่างกันไม่น้อยกว่า 1 สัปดาห์ ในการศึกษาครั้งนี้ได้ทดสอบด้วยใช้แบบทดสอบชุดเดียวกับการทดสอบหลังเรียน โดยวัดหลังจากการทดสอบหลังเรียนเป็นเวลา 3 สัปดาห์ เพื่อให้ความคลาดเคลื่อนของคะแนนน้อยที่สุด

3.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคงทนในการเรียนรู้

3.6.1 งานวิจัยภายในประเทศ

สุขญา สังข์จัญญ (2550) ได้ศึกษาผลของการเรียนบทเรียนบนเว็บไซต์โดยใช้บล็อกที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความคงทนในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนโรงเรียนสตรีพัทลุง ชั้น ม. 1 แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่ 1 นักเรียนเรียนบนเว็บไซต์โดยการจดบันทึกการเรียนรู้ประเภทบันทึกการเรียนรู้ (learning logs) และกลุ่มที่ 2 นักเรียนเรียนบนเว็บไซต์โดยการจดบันทึกการเรียนรู้ประเภทส่วนบุคคล (personal journals) เครื่องมือที่ใช้วัดความคงทนในการเรียนรู้คือ แบบสอบถามผลสัมฤทธิ์ในการเรียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนบนเว็บไซต์โดยการจดบันทึกการเรียนรู้ประเภทบันทึกการเรียนรู้มีผลสัมฤทธิ์และความคงทนในการเรียนภาษาอังกฤษสูงกว่านักเรียนที่เรียนบนเว็บไซต์โดยการจดบันทึกการเรียนรู้ประเภทส่วนบุคคลอย่างมีนัยสำคัญ

เพชร วิจิตรนาวิณ (2551) ศึกษารูปแบบการเรียนรู้คำศัพท์ที่มีผลต่อความเข้าใจในการอ่านวรรณคดีและความคงทนในการเรียนรู้ ดำเนินการกับนักเรียนโรงเรียนโพธิสารพิทยากร ชั้น ม. 1 แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 42 คน ผู้วิจัยวัดความคงทนในการเรียนรู้ด้วยแบบวัดผลการเรียนรู้คำศัพท์ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความคงทนในการเรียนรู้มากกว่ากลุ่มควบคุมแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ธราดล รานรินทร์ (2554) ศึกษาผลการใช้กลวิธีสืบสอบเพื่อพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนในรายวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 ศึกษากับนักเรียน จำนวน 100 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 50 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้านความคงทนในการเรียนรู้ โดยแบบทดสอบพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีความคงทนในการเรียนรู้ไม่แตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ

3.6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

วอลเตอร์ และบอร์เกอร์ (Walters & Borgers, 1995) ได้ศึกษาอิทธิพลที่มีผลต่อความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียน ใช้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาเป็นกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิจัยพบว่า การเรียนรู้ซึ่งเปิดโอกาสให้นักเรียนอธิบายวิธีการและขั้นตอนในการแก้ปัญหาด้วยตนเอง มีอิทธิพลต่อความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียน

โยชิอิ และไฟลท์ (Yoshii & Flaitz, 2002) ได้เปรียบเทียบผลของการอธิบายความหมายคำศัพท์ด้วยวิธีการ 3 แบบ คือ การอธิบายด้วยถ้อยคำ การอธิบายด้วยรูปภาพและถ้อยคำที่มีต่อความคงทนในการเรียนรู้ ศึกษากับผู้ใหญ่ซึ่งเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง ในรัฐ

พลอริดา จำนวน 151 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม เพื่อเรียนรู้คำศัพท์แต่ละวิธี โดยใช้แบบทดสอบในการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่า ผู้ที่เรียนรู้คำศัพท์โดยการอธิบายด้วยถ้อยคำกับรูปภาพมีความคงทนในการเรียนรู้สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่เรียนรู้คำศัพท์โดยการอธิบายด้วยถ้อยคำหรือรูปภาพอย่างเดียว

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยผลการจัดกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมี
วิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi
Experimental Design) โดยผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. แบบแผนงานวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินงานวิจัย และเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ
5. การดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ซึ่งมีรายละเอียดในการดำเนินงานวิจัยแต่ละขั้นตอนดังจะได้อธิบายเพิ่มเติม

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
องครักษ์ที่กำลังศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ทั้งสิ้น 92 คน จำแนกเป็น 4 ห้องเรียน แต่ละห้อง
ประกอบด้วยนักเรียน 23 คน โดยมีการคัดความสามารถในห้องเรียน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ ภาคเรียนที่ 2/2562 โดยมีวิธีสุ่มกลุ่ม
ตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling) จำนวน 2 ห้องเรียน รวม 46 คน จากนั้นจับฉลากเพื่อ
เลือกกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ปรากฏว่านักเรียนห้อง 4/1 เป็นกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัด
กิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS และกลุ่มควบคุมที่เป็นห้อง 4/3 ที่เรียนรู้ด้วยวิธีปกติ

2. แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการทดลองกึ่งทดลองแบบอนุกรมเวลาแบบมีกลุ่มควบคุม (Control
Group Time Series design) (วาโร เพ็งสวัสดิ์, 2551, น. 138) โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม

กำหนดให้กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS และกลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มควบคุมที่เรียนรู้แบบปกติ มีการทดสอบ 3 ครั้งคือ ก่อนเรียน (Pretest) หลังเรียน (Posttest) และระยะติดตามผลการทดลอง (Follow-up) ซึ่งมีแบบแผนการวิจัย ดังตารางที่ 2

ตาราง 3 แบบแผนงานวิจัย

กลุ่ม	สอบ	ทดลอง	สอบ	สอบ
E	T ₁	X	T ₂	T ₃
C	T ₁	-	T ₂	T ₃

เมื่อ	E	หมายถึง	กลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS
	C	หมายถึง	กลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ
	X	หมายถึง	การจัดกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS
	-	หมายถึง	การจัดการเรียนรู้แบบปกติ
	T ₁	หมายถึง	การทดสอบก่อนเรียน (Pretest)
	T ₂	หมายถึง	การทดสอบหลังเรียน (posttest)
	T ₃	หมายถึง	การทดสอบติดตามผลการทดลอง (Follow-up)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินงานวิจัย และเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือ 2 ประเภท ตามรูปแบบการใช้งานได้แก่ เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งมีรายละเอียดและวิธีการจัดสร้างเครื่องมือ ดังนี้

3.1 แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ 2 ชุด ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS และแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ชุดละ 8 หน่วย โดยจำแนกเป็นหน่วยละ 2 คาบ คาบละ 50 นาที รวม 16 คาบ ซึ่งผ่านการพิจารณาคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน มีผลการประเมินอยู่ในระดับดี – ดีมาก (4.13. – 4.79)

3.2 แบบทดสอบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

เครื่องมือนี้เป็นแบบทดสอบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ สำหรับใช้ทดสอบความสามารถของนักเรียนตลอดทั้งงานวิจัย โดยใช้เครื่องมือชุดเดียวกัน ซึ่งผ่านการพิจารณาคุณภาพ ข้อคำถามมีค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.23-0.77 ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.20-0.67 และมีความเชื่อมั่นอยู่ที่ 0.84

4. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

4.1 การสร้างและการหาคุณภาพแผนการจัดการกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS และแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

4.1.1 ศึกษาและวิเคราะห์มาตรฐาน ตัวชี้วัด กลุ่มสาระฯ ภาษาไทย สาระการอ่าน มาตรฐานที่ ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน พร้อมทั้งศึกษาตัวชี้วัดการอ่านของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 เพื่อนำมากำหนดโครงสร้างรายละเอียดที่ใช้ในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และเลือกเนื้อหาบทอ่านที่เหมาะสมมาใช้ในการวิจัย

4.1.2 สืบค้นข้อมูลจากงานวิจัย เอกสาร และตำราที่สอดคล้องกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้

4.1.3 สืบค้นข้อมูลจากเอกสาร ตำรา และการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS และการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

4.1.4 ศึกษาเนื้อเรื่องวรรณกรรมที่ใช้ในการวิจัย เพื่อจัดเรียงเนื้อหาที่จะใช้จัดกิจกรรมการอ่าน โดยผู้วิจัยเลือกบทอ่านที่ช่วยสนับสนุนความคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนให้พัฒนาอย่างครอบคลุม ประกอบด้วยบทอ่าน 4 ประเภท ได้แก่

4.1.4.1 ข่าว เป็นงานเขียนที่นำเสนอข้อเท็จจริงของสถานการณ์ที่ปรากฏ โดยเฉพาะข่าวในสื่อออนไลน์มักมีความคิดเห็นของผู้เขียนข่าว และผู้อยู่ในเหตุการณ์หรือผู้ในสัมพันธภาพประกอบกัน นักเรียนจะได้ฝึกการจับใจความ วิเคราะห์ข้อเท็จจริง และความน่าเชื่อถือของข่าว

4.1.4.2 บทความ เป็นงานเขียนที่มุ่งแสดงทัศนะ ความรู้ ความคิด ข้อเท็จจริงที่ได้จากการศึกษา ซึ่งในสื่อออนไลน์ผู้เขียนอาจไม่ใช่ผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่เขียน และอาจมีความคิดเห็นของผู้เขียนซึ่งแทรกไว้อย่างแนบเนียน นักเรียนจะได้ฝึกการใช้เหตุผลในการวิเคราะห์วิจารณ์ว่าสิ่งที่ปรากฏในบทความนั้นเป็นจริงหรือไม่ และมีคุณค่าที่น่าเชื่อถือหรือไม่

4.1.4.3 กวีนิพนธ์ เป็นงานเขียนที่ต้องอาศัยความสามารถทางด้านภาษาและอาศัยประสบการณ์ของผู้อ่านในการตีความ แปลความ เพื่อที่จะสามารถทำความเข้าใจประเด็นที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอ โดยผู้วิจัยเลือกกวีนิพนธ์ของศกดิ์ศิริ มีสมสืบ เนื่องจากเป็นคำประพันธ์ที่อ่านง่าย ประกอบด้วยสัญลักษณ์ แง่คิด ปรัชญา และการสะท้อนสังคม นักเรียนจะได้ฝึกการแปลความ ตีความ การวิจารณ์ และเรียนรู้ร่วมกันกับเพื่อน

4.1.4.4 เรื่องสั้น เป็นงานเขียนร้อยแก้วที่มีลักษณะเหมือนกับนวนิยายแต่สั้นกว่า เนื้อหามักดำเนินเรื่องเพื่อให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกสนุกสนาน แต่จะปรากฏสัญลักษณ์ที่ผู้อ่านไม่ได้อธิบายอย่างตรงไปตรงมา มักจะมีถ้อยคำ พุทธิกรรม หรือเหตุการณ์ที่เป็นกุญแจสำคัญที่ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายที่แฝงอยู่ ซึ่งนักเขียนจะสอดแทรกข้อคิด เพื่อให้สะท้อนประเด็นต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม ผู้อ่านจะต้องอาศัยวิจารณญาณและประสบการณ์ในการตีความ แปลความสิ่งที่ผู้เขียนซ่อนไว้อย่างแนบเนียน

4.1.5 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ทั้งสองชุดตามที่ได้วางแผนไว้ ทั้งสิ้น 8 หน่วย โดยแผนแต่ละฉบับใช้เวลาในการจัดการเรียนรู้ 2 คาบ คาบละ 50 นาที รวม 16 คาบ ซึ่งแต่ละแผนจะประกอบองค์ประกอบด้วย

- 1) มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด
- 2) สาระสำคัญ
- 3) จุดประสงค์การเรียนรู้
- 4) สมรรถนะสำคัญของนักเรียน
- 5) คุณลักษณะอันพึงประสงค์
- 6) กิจกรรมการเรียนรู้
- 7) สื่อการเรียนรู้
- 8) แหล่งการเรียนรู้
- 9) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้
- 10) บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

โดยที่แผนฯ ทั้งสองชุดจะมีลักษณะกิจกรรมการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ดังตาราง 4

ตาราง 4 เปรียบเทียบกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

การจัดกิจกรรมสอนอ่านแบบ SQP2RS	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ
<p>1) ขั้นสำรวจเนื้อหา (Survey) นักเรียนสำรวจเรื่องที่ครูนำมาให้คร่าว ๆ โดยใช้เวลาประมาณ 3-5 นาที</p> <p>2) ขั้นตั้งคำถาม (Question) นักเรียนตั้งคำถามที่คาดว่าจะสามารถหาคำตอบได้จากการอ่าน คนละไม่เกิน 1-3 คำถาม โดยทำเครื่องหมายในข้อคำถามที่ซ้ำกัน</p> <p>3) ขั้นคาดคะเนคำตอบ (Predict) นักเรียนเลือกคำถามที่ซ้ำกันมากที่สุด ประมาณ 1-3 คำถาม จากนั้นช่วยกันคาดคะเนคำตอบ และสิ่งที่กำลังจะได้เรียนรู้จากการอ่านเรื่อง</p> <p>4) ขั้นอ่านเนื้อเรื่อง (Read) นักเรียนอ่านเรื่องคนเดียว หรือเป็นกลุ่มอย่างละเอียด พยายามหาคำตอบของคำถามที่ได้ตั้งไว้ในขั้นที่ 2 โดยต้องมีหลักฐานที่สามารถยืนยันคำตอบจากเรื่องที่ได้อ่าน ซึ่งนักเรียนสามารถเน้นข้อความ หรือจุดบันทึกย่อใส่กระดาษก็ได้</p>	<p>1) ขั้นนำ ครูพูดคุยสนทนากับนักเรียน ทบทวนความรู้เดิมเกี่ยวกับเรื่องที่ครูนำมา กระตุ้นความสนใจให้นักเรียนอยากอ่านเรื่อง</p> <p>2) ขั้นสอน นักเรียนอ่านแบบเดี่ยว หรืออ่านเป็นกลุ่ม โดยครูเป็นผู้กำหนดคำถามและประเด็นที่จะให้นักเรียนตอบ กระตุ้นความสนใจ และตอบข้อสงสัยเกี่ยวกับคำศัพท์ และเนื้อเรื่อง จากนั้นนักเรียนจึงพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องอ่าน หรือตอบคำถามของครู</p> <p>3) ขั้นสรุป นักเรียนและครูร่วมกันสรุปเนื้อเรื่องที่อ่าน โดยใช้การตอบคำถาม ด้วยปากเปล่าหรือเขียนตอบก็ได้</p>

ตาราง 4 (ต่อ)

การจัดกิจกรรมสอนอ่านแบบ SQP2RS	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ
<p>5) ชั้นตอบสนอง (Respond)</p> <p>นักเรียนตอบสนองต่อเรื่องที่อ่าน ด้วยการเขียนคำตอบ หรืออภิปรายคำตอบอีกครั้ง โดยครูกระตุ้นให้นักเรียนใช้หลักฐานในการยืนยันคำตอบของตนเองเพื่อให้ได้ประเด็นสำคัญของเรื่อง จากนั้นนักเรียนทุกคนช่วยกันพิจารณาความถูกต้อง ครบถ้วนว่ามีคำถามที่ยังไม่ได้ตอบหรือไม่ พร้อมทั้งช่วยกันตั้งคำถามให้ครอบคลุมเนื้อหามากขึ้น แล้วช่วยกันตอบคำถามนั้น รวมถึงการ วิเคราะห์ วิวิจารณ์ แสดงความคิดเห็น เสนอแนะ หรือโต้แย้งเรื่องที่อ่านด้วย</p> <p>6) ชั้นสรุป (Summarize)</p> <p>นักเรียนสรุปสิ่งที่อ่านอย่างตรงไปตรงมาว่าเชื่อหรือไม่เชื่อเรื่องที่อ่าน พร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบ โดยสามารถตอบ</p>	

4.1.6 นำแผนการจัดการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทพิจารณา ตรวจสอบความถูกต้องขององค์ประกอบต่าง ๆ จากนั้นจึงนำกลับไปปรับปรุงแก้ไขก่อนส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนภาษาไทย 3 ท่าน ประกอบด้วย ผศ. ดร.ภาณุพงศ์ อุดมศิลป์ ผศ.สมเกียรติ คู่ทวีกุล และอาจารย์ ดร.สันติวัฒน์ จันทร์โต เพื่อพิจารณาความเหมาะสมในการจัดกิจกรรม โดยคุณภาพของเครื่องมือได้จากการหาค่าเฉลี่ยจากแบบมาตราวัดของลิเคิร์ต (Likert Scale) ซึ่งได้กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณา 5 ระดับ ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 5 แบบประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้

ข้อ	ข้อคำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					ข้อเสนอนะ
		5	4	3	2	1	
1	หน่วยการเรียนรู้มีความสมบูรณ์ เหมาะสมและมีรายละเอียดที่สอดคล้องสัมพันธ์กัน						
2	แผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องสัมพันธ์กับหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้						
3	แผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบสำคัญครบถ้วนสัมพันธ์กัน						
4	จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับมาตรฐานตัวชี้วัด						
5	จุดประสงค์การเรียนรู้มีความชัดเจนครอบคลุมเนื้อหาสาระ						
6	จุดประสงค์การเรียนรู้พัฒนานักเรียนด้านความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ						
7	จุดประสงค์การเรียนรู้เรียงลำดับพฤติกรรมจากง่ายไปยาก						
8	กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับเวลา						
9	กิจกรรมการเรียนรู้สามารถกระตุ้นความสนใจของนักเรียน						
10	กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้						
11	กิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลายและสามารถปฏิบัติได้จริง						
12	การวัดประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้						
รวม							

เกณฑ์การประเมิน

5	หมายถึง	สอดคล้องและมีคุณภาพในระดับดีมาก
4	หมายถึง	สอดคล้องและมีคุณภาพในระดับดี
3	หมายถึง	สอดคล้องและมีคุณภาพในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	สอดคล้องและมีคุณภาพในระดับพอใช้
1	หมายถึง	สอดคล้องและมีคุณภาพในระดับปรับปรุง

นำคะแนนจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านมาคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) ของคุณภาพเครื่องมือ โดยผู้วิจัยเลือกใช้แผนฯ ที่มีคะแนนการประเมินระดับดี (3.41-4.20) ขึ้นไป ซึ่งเมื่อผ่านการพิจารณาคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เครื่องมือมีผลการประเมินอยู่ในระดับดี – ดีมาก (4.13. – 4.79) โดยผู้วิจัยได้เสนอแนะเพิ่มเติมว่า บทอ่านเรื่องที่ 8 เรื่อง สวรรพยาเยกนินไปไม่เหมาะกับการนำให้นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 อ่าน ผู้วิจัยจึงเปลี่ยนบทอ่านเป็นเรื่องสั้นนักเลง ของละเว เนื่องจากมีการดำเนินเรื่องที่น่าสนใจ มีแง่คิด และสามารถดำเนินเรื่องได้สนุกสนานติดตาม สามารถตีความได้ไม่ยาก ซึ่งผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ได้เสนอแนะให้ปรับปรุงแบบฝึกหัดทำกิจกรรมของแผนฯ แบบปกติให้ชัดเจนมากขึ้น

4.1.6 ปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ตามผู้ทรงคุณวุฒิให้คำแนะนำ จากนั้นนำแผนที่แก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (Try Out) จำนวน 1 แผน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ ระยะเวลา และความต่อเนื่องของกิจกรรม จากนั้นจึงนำแผนที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้ในการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างพบว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมในด้านกิจกรรมและเวลาจึงนำแผนที่ 2 ชุด ไปดำเนินการกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4.2 การสร้างและการหาคุณภาพของแบบทดสอบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับทดสอบความสามารถของนักเรียนทั้ง 3 ระยะ เป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ซึ่งมีกระบวนการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

4.2.1 สืบค้นข้อมูลจากตำรา เอกสาร และงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศเกี่ยวกับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อกำหนดคุณลักษณะที่ใช้ประเมินคุณลักษณะของนักเรียน

4.2.2 กำหนดคุณลักษณะที่ใช้ในการประเมิน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สังเคราะห์คุณลักษณะที่ใช้ในการประเมินความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ 7 ประการ ดังนี้

- 1) สามารถจับใจความ และตระหนักถึงประเด็น ปัญหา หรือข้อสงสัยที่ปรากฏ

- 2) สามารถวิเคราะห์ แยกแยะ และเปรียบเทียบ
- 3) สามารถตีความ
- 4) สามารถคาดคะเนเรื่องราวล่วงหน้า
- 5) สามารถสรุปความจากหลักฐานที่มี
- 6) สามารถตอบสนองต่อเรื่องที่อ่าน
- 7) สามารถประเมินคุณค่า และความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ได้รับ

4.2.3 กำหนดรูปร่างของเครื่องมือในการประเมินเป็นแบบหลายตัวเลือก โดยมีมาตรฐานการประเมินเป็นแบบตอบถูกให้ 1 และตอบผิดให้ 0 จำนวน 45 ข้อ

4.2.4 สร้างตารางวิเคราะห์ข้อสอบ (Test-Blueprint) โดยอิงตามคุณลักษณะที่ได้กล่าวไว้ในข้อ 4.2.2 กำหนดบทอ่าน 4 ประเภท ได้แก่ ข่าว บทความ กวีนิพนธ์ และเรื่องสั้น โดยใช้หลักการเดียวกับการเลือกบทอ่านที่ใช้ในแผนการจัดการเรียนรู้

ตาราง 6 วิเคราะห์ข้อสอบ (Test-Blueprint) ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

	ประเภทบทอ่าน	ข่าว	บทความ	กวีนิพนธ์	เรื่องสั้น	รวม
ระดับปฏิบัติการ	สามารถจับใจความ และตระหนักถึงประเด็น ปัญหา หรือข้อสงสัยที่ปรากฏในเรื่อง	2	1	1	2	5
	สามารถวิเคราะห์ แยกแยะ และเปรียบเทียบ	2	2	1	2	7
	สามารถตีความ	1	-	4	1	6
	สามารถคาดคะเนเรื่องราวล่วงหน้า	1	3	1	-	5
	สามารถสรุปความจากหลักฐานที่มี	2	2	-	2	6
	สามารถตอบสนองต่อเรื่องที่อ่าน	2	1	4	-	7
	สามารถประเมินคุณค่า และความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ได้รับ	2	2	3	1	8
	รวม		12	11	14	8

4.2.5 สร้างแบบทดสอบทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณตามที่ได้วางแผนไว้จำนวน 45 ข้อ ให้ครอบคลุมคุณลักษณะที่กำหนด จากนั้นนำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทพิจารณาความถูกต้อง เหมาะสมของข้อคำถาม และการใช้ภาษา แล้วนำกลับมาปรับปรุงก่อนนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้แก่ ผศ.ดร.ภาณุพงศ์ อุดมศิลป์ ผศ.ดร.มนตา ตูลย์เมธากา และอาจารย์ ดร.สันติวัฒน์ จันทร์โต เพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อ (Content Validity) โดยใช้ตารางตรวจสอบดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ระหว่างจุดประสงค์และข้อคำถามโดยใช้เกณฑ์ประเมิน ดังนี้

+1 หมายถึง มั่นใจว่าข้อจุดประสงค์กับคำถามมีความสอดคล้องกัน

0 หมายถึง ไม่มั่นใจว่าข้อจุดประสงค์กับคำถามมีความสอดคล้องกัน

-1 หมายถึง มั่นใจว่าข้อจุดประสงค์กับคำถามไม่มีความสอดคล้องกัน

จากนั้นนำผลการวิเคราะห์ IOC ของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน มาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องและคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป จำนวน 36 ข้อ

4.2.6 นำแบบทดสอบการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่ผ่านการพิจารณาไปทดสอบใช้กับนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (Try Out) จำนวน 1 ห้องเรียน จากนั้นนำผลการทดสอบที่ได้ไปคำนวณหาค่าความยากง่าย (p) อำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบ โดยพิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.20 - 0.80 และมีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.20 - 1.00 เพื่อให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ ทั้งสิ้น 30 ข้อ การพิจารณาคุณภาพปรากฏว่า ข้อคำถามที่นำมาใช้มีค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.23-0.77 ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.20-0.67

4.2.7 นำแบบทดสอบที่ผ่านการพิจารณาในข้อที่ 4.6 ไปทดสอบหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของชุดแบบทดสอบการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้สูตร KR20 ของคูเดอร์และริชาร์ดสัน (Kuder and Richardson) พบว่า ความเชื่อมั่นของทั้งฉบับมีค่าอยู่ที่ 0.84

4.2.8 นำแบบทดสอบการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 30 ข้อ ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ไปใช้กับกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้เวลาในการทดสอบ 50 นาที ซึ่งผู้วิจัยใช้แบบทดสอบชุดเดียวกันทั้งการทดสอบก่อนเรียน หลังเรียน และระยะติดตามผล

5. การดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 ปฐมนิเทศนักเรียนเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการจัดกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS วัตถุประสงค์การวิจัย ขั้นตอนการจัดกิจกรรม รวมถึงแนวทางการวัดประเมินผล

5.2 สอบก่อนเรียน (Pretest) โดยใช้แบบทดสอบความสามารถในการอ่านอย่างมี วิจารณ์ญาณทั้งกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ใช้เวลาในการสอบ 50 นาที จากนั้นวิเคราะห์ผล คะแนนที่ได้มาของนักเรียนทั้งสองกลุ่มเพื่อตรวจสอบความรู้เดิมของนักเรียน

5.3 ดำเนินการสอนโดยผู้วิจัยสอนนักเรียนทั้งสองกลุ่มตามแผนจัดการเรียนที่ได้เตรียมไว้ จำนวน 8 หน่วยการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ละ 2 คาบ คาบละ 50 นาที รวม 16 คาบ

5.4 ทดสอบหลังเรียน (Posttest) ทั้งกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง โดยใช้แบบทดสอบ ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ โดยใช้เวลาในการสอบ 50 นาที

5.5 เว้นระยะเวลาหลังจากสิ้นสุดการทดลอง 3 สัปดาห์ จากนั้นทดสอบความสามารถใน การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณของนักเรียนทั้งกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองอีกครั้ง เพื่อติดตามผล การทดลอง (Follow-up) โดยใช้เวลาในการสอบ 50 นาที

5.6 นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการคำนวณข้อมูลของกลุ่มควบคุมและกลุ่ม ทดลอง โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ ดังนี้

6.1 สถิติพื้นฐาน เพื่อแสดงผลคะแนนโดยเฉลี่ยของนักเรียนทั้งสองกลุ่ม ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$)

6.2 สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานทั้ง 2 ข้อ โดยการเปรียบเทียบคะแนนของกลุ่ม เดียวกัน และระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จึงใช้สถิติในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่

6.2.1 เปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณของ นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS และนักเรียนที่เรียนรู้แบบปกติ พิจารณาด้วยการทดสอบค่า t (t -test for independent)

6.2.2 เปรียบเทียบความคงทนของความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ ของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS โดยใช้สถิติการวัดความแปรปรวน ซ้ำ (Repeated Measures ANOVA)

บทที่ 4 ผลการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ พิจารณาข้อมูลผ่านโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังจะอธิบายผลการพิจารณาข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	หมายถึง	จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง
M	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยของคะแนน
S.D.	หมายถึง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
t	หมายถึง	ค่าสถิติทดสอบ t-test
F	หมายถึง	ค่าสถิติทดสอบความแปรปรวน
p	หมายถึง	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
*	หมายถึง	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลเป็นลำดับ ดังนี้

1. เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS และการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

2. ศึกษาความคงทนของความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS และการจัดการเรียนรู้แบบปกติ โดยผู้วิจัยได้ทดสอบความสามารถของกลุ่มตัวอย่าง 3 ระยะ ได้แก่ ก่อนเรียน หลังเรียน และระยะติดตามผล ทำการทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบความสามารถของนักเรียนที่ได้รับ

กิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS และการจัดการเรียนรู้แบบปกติ โดยใช้สถิติการทดสอบค่าที (t-test for independent) ได้ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 7

ตาราง 7 เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

การทดสอบ	กลุ่มตัวอย่าง	n	M	S.D.	t	p
ก่อนเรียน	ทดลอง	23	12.35	1.27	-0.34	.368
	ควบคุม	23	12.48	1.34		
หลังเรียน	ทดลอง	23	19.70	2.99	2.92*	.003
	ควบคุม	23	17.35	2.44		
ติดตามผล	ทดลอง	23	18.65	3.41	1.69*	.049
	ควบคุม	23	16.83	3.89		

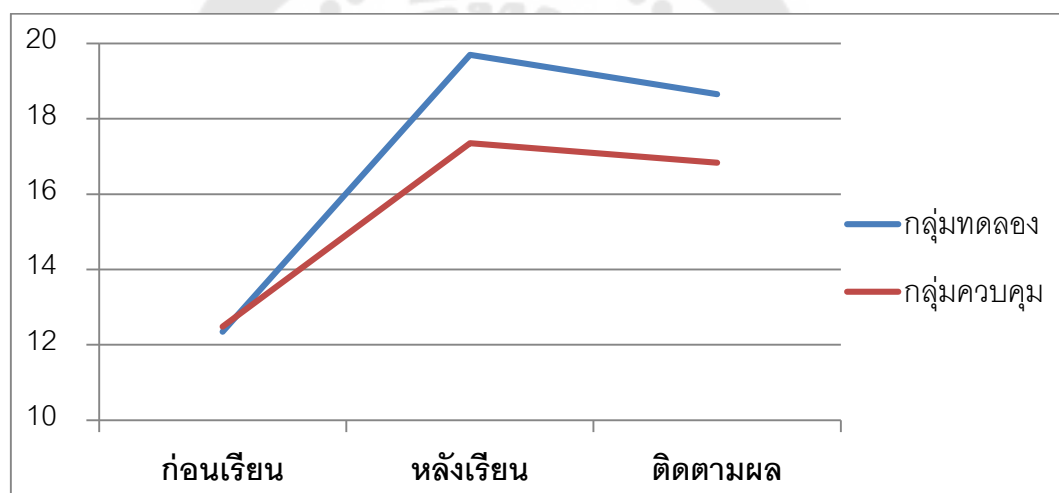
จากการทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติการทดสอบค่า t (t-test for independent) ปรากฏว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 46 คน แบ่งเป็นนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS จำนวน 23 คนและกลุ่มควบคุมซึ่งได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ 23 คน เมื่อได้รับการทดสอบ 3 ระยะ ปรากฏว่านักเรียนที่ได้รับกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS ความสามารถในการอ่านก่อนเรียนเฉลี่ย 12.35 (S.D. = 1.27) และความสามารถในการอ่านเฉลี่ยของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติมีเท่ากับ 12.48 (S.D. = 1.34) เมื่อนำผลเฉลี่ยคะแนนของทั้งสองกลุ่มมาทดสอบเปรียบเทียบกันปรากฏว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนก่อนเรียนต่างจากนักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = -0.34, p = .368$)

เมื่อได้รับการกระตุ้นด้วยวิธีการสอนที่แตกต่างกันเป็นเวลา 8 สัปดาห์ พบว่า หลังเรียน นักเรียนกลุ่มทดลองมีระดับความสามารถเฉลี่ย 19.70 (S.D. = 2.99) และนักเรียนกลุ่มควบคุมมีระดับความสามารถเฉลี่ย 17.35 (S.D. = 2.44) เมื่อนำค่าเฉลี่ยคะแนนของทั้งสองกลุ่มมาเปรียบเทียบกันปรากฏว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีความสามารถมากกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 2.92, p = .003$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

การทดสอบเพื่อติดตามผลภายหลังจากสิ้นสุดการทดลองเป็นเวลา 3 สัปดาห์ พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีระดับความสามารถในการอ่านเฉลี่ย 18.65 (S.D. = 3.41) และนักเรียนกลุ่ม

ควบคุมมีระดับความสามารถในการอ่านหลังผ่านไป 3 สัปดาห์ เฉลี่ย 16.83 (S.D. = 3.89) เมื่อคำนวณเปรียบเทียบกันปรากฏว่า นักเรียนกลุ่มทดลองยังคงมีความสามารถมากกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 1.69$, $p = .049$) เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

แสดงให้เห็นว่าก่อนการทดลองนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม มีความสามารถในการอ่านใกล้เคียงกัน แต่เมื่อผ่านการทดลองเป็นเวลา 8 สัปดาห์ นักเรียนกลุ่มทดลองมีความสามารถสูงกว่ากลุ่มควบคุม และเมื่อหยุดให้วิธีการสอนเป็นเวลา 3 สัปดาห์ ปรากฏว่าความสามารถของทั้งสองกลุ่มมีแนวโน้มลดลงเล็กน้อยแต่กลุ่มทดลองก็ยังคงมีความสามารถในการอ่านมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสามารถศึกษาการเปลี่ยนแปลงความสามารถในการอ่านของทั้ง 2 กลุ่มได้ ดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ 3 กราฟแสดงการเปลี่ยนแปลงความสามารถของกลุ่มตัวอย่าง

2. ศึกษาความคงทนของความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS โดยใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ (Repeated Measure ANOVA) โดยได้ศึกษาข้อตกลงเบื้องต้นของข้อมูลความแปรปรวนรวมเพื่อใช้เลือกสถิติในการคำนวณ ซึ่งได้ผลดังตาราง

ตาราง 8 ทดสอบความแปรปรวนรวม (Test of Sphericity) ของคะแนนกลุ่มทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	Within Subjects Effect	Mauchly's W	Approx. Chi-Square	df	p
ทดลอง	การทดสอบ	.888	2.502	2	.286

จากการพิจารณาระดับความแปรปรวนรวมของคะแนนทั้งสองกลุ่มพบว่า นักเรียนที่ได้รับกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS มีคะแนนการทดสอบของเม้าชลี่ (Mauchly's W) เท่ากับ .89 มีค่าการทดสอบไคสแควร์ (Approx. Chi-Square) เท่ากับ 2.50 และค่า p เท่ากับ .286 ซึ่งหมายความว่านักเรียนกลุ่มทดลอง มีคะแนนของความแปรปรวนรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จากการวิเคราะห์ดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้ศึกษาผลกระทบของความแปรปรวนโดยใช้สูตร Sphericity Assumed ดังนี้

ตาราง 9 เปรียบเทียบความสามารถก่อนเรียน หลังเรียน และติดตามผลของกลุ่มทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
	ภายในกลุ่ม					
ทดลอง	การทดสอบ	726.99	2	363.49	77.76*	.000
	ความคลาดเคลื่อน	205.68	44	4.68		

(SS = Sum of Squares, MS = Mean Square)

ผลการวิเคราะห์พบว่า ระดับความสามารถเฉลี่ยของนักเรียนที่ได้รับกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS ทั้ง 3 ระยะมีอย่างน้อย 1 คู่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 77.76, p = .000$) ดังนั้นจึงต้องพิจารณาเทียบระดับความสามารถในการอ่านเฉลี่ยรายคู่เพื่อหาคู่ที่แตกต่างกัน ซึ่งได้ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 10

ตาราง 10 เปรียบเทียบคะแนนแบบรายคู่ของความสามารถก่อนเรียน หลังเรียน และติดตามผล

กลุ่มตัวอย่าง	การทดสอบ		MD	S.D.	p
ทดลอง	ก่อน	- หลัง	-7.35 [*]	0.52	.000
		- ติดตามผล	-6.30 [*]	0.70	.000
	หลัง	- ติดตามผล	1.04	0.68	.415

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความสามารถในการอ่านแบบรายคู่ของทั้ง 2 กลุ่ม พบว่า มี 2 คู่ที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ความสามารถในการอ่านหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน (MD = -7.35, S.D. = 0.52) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (p = .000) และในระยะติดตามผลสูงกว่าก่อนเรียน (MD = -6.30, S.D. = 0.70) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (p = .000) ในขณะที่ระดับความสามารถในการอ่านหลังเรียนสูงกว่าระยะติดตามผล (MD = 1.04, S.D. = 0.68) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (p = .415) อนุมานได้ว่าแสดงให้เห็นว่า กิจกรรมการสอนแบบ SQP2RS ส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถเพิ่มมากขึ้นภายหลังได้รับการกระตุ้น และเมื่อหยุดกระตุ้นเป็นเวลา 3 สัปดาห์ ส่งผลให้ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณลดลงเล็กน้อยแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือนักเรียนที่ได้รับกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS มีความคงทนของความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมี
วิจารณญาณของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS และการเรียนรู้แบบ
ปกติ ใช้เวลาทดสอบ 3 ระยะเวลา ประกอบด้วย ก่อนเรียน หลังเรียน และติดตามผล ซึ่งสามารถสรุป
ผลการวิจัย และอภิปรายผลได้ ดังนี้

จุดประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS และการจัดการเรียนรู้แบบ
ปกติ
2. เพื่อศึกษาความคงทนของความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS มีความสามารถในการอ่าน
อย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนและติดตามผลสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS มีความคงทนของ
ความสามารถในการวิจารณ์

วิธีดำเนินงานวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

- 1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒ องครักษ์ ที่กำลังศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ทั้งสิ้น 92 คน จำแนกเป็น 4 ห้องเรียน แต่ละ
ห้องประกอบด้วยนักเรียน 23 คน โดยมีการคัดความสามารถในห้องเรียน
- 1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ ภาคเรียนที่ 2/2562 โดยมีวิธีสุ่มกลุ่ม

ตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling) จำนวน 2 ห้องเรียน รวม 46 คน จากนั้นจับฉลากเพื่อเลือกกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ปรากฏว่านักเรียนห้อง 4/1 เป็นกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS และกลุ่มควบคุมที่เป็นห้อง 4/3 ที่เรียนรู้ด้วยวิธีปกติ

2. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ คือ เนื้อหาวิชาภาษาไทยเรื่องการอ่านในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สาระที่ 1 : การอ่าน มาตรฐานที่ ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

3. ระยะเวลาในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการโดยใช้ระยะเวลาทั้งสิ้น 12 สัปดาห์ แบ่งเป็นระยะทดลองและระยะติดตามผล ดังนี้

3.1 ระยะทดลอง หมายถึง ระยะเวลาที่ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมตามแผนที่ได้ตั้งไว้ มีระยะเวลา 9 สัปดาห์ รวม 18 คาบ คาบละ 50 นาที แบ่งเป็นสอบก่อนเรียน 1 คาบ กิจกรรมการเรียนรู้ 16 คาบ และสอบหลังเรียน 1 คาบ

3.2 ระยะติดตามผล ผู้วิจัยทดสอบครั้งสุดท้ายเพื่อติดตามผลการทดลองหลังจากเสร็จสิ้นการสอบหลังเรียน 3 สัปดาห์

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 แผนการจัดการเรียนรู้ 2 ชุด ได้แก่ แผนการจัดการกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS และแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ชุดละ 8 หน่วยการเรียนรู้ แบ่งเป็นหน่วยการเรียนรู้ละ 2 คาบ คาบละ 50 นาที รวม 16 คาบ ซึ่งผ่านการพิจารณาคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน มีผลการประเมินอยู่ในระดับดี – ดีมาก (4.13. – 4.79)

4.2 แบบทดสอบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เป็นแบบหลายตัวเลือก ทั้งสิ้น 30 ข้อ สำหรับใช้ในการทดสอบทั้ง 3 ระยะ โดยใช้แบบทดสอบชุดเดียวกัน ซึ่งผ่านการพิจารณาคุณภาพ ข้อคำถามมีความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.23-0.77 ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.20-0.67 และมีความเชื่อมั่นอยู่ที่ 0.84

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 เปรียบเทียบคะแนนความสามารถของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS และการจัดการเรียนรู้แบบปกติ โดยใช้การทดสอบค่า t (t-test for independent samples)

5.2 ศึกษาความคงทนของความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS โดยใช้การทดสอบความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ (Repeated Measure ANOVA)

สรุปผลการวิจัย

1. นักเรียนที่ได้รับกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS มีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียน และในระยะติดตามผลสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. นักเรียนที่ได้รับกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS มีความคงทนของความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง โดยผู้วิจัยได้อภิปรายผล ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS มีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียน และในระยะติดตามผลสูงกว่านักเรียนที่เรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของชนัญพร ณรงค์ทิพย์ (2556, น. 51-52) ที่นักเรียนที่ได้รับกลวิธี SQP2RS มีความเข้าใจในการอ่านมากกว่านักเรียนที่เรียนรู้ด้วยวิธีปกติ เช่นเดียวกับผลการวิจัยของสกุลรัตน์ เจริญอินทร์พรหม (2561, น. 73-74) ได้ใช้ SQP2RS ร่วมกับผังมโนทัศน์เพื่อพัฒนาการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนพบว่า ความสามารถของนักเรียนเพิ่มขึ้นขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลการวิจัยนี้อธิบายได้ว่ากลวิธี SQP2RS ช่วยสนับสนุนและพัฒนาวิจารณญาณในการอ่านได้ สืบเนื่องมาจากเหตุผล 4 ประการ ดังนี้

1.1 กิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS เป็นกลวิธีการสอนอ่านที่ช่วยพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างเป็นลำดับขั้น ครอบคลุมกระบวนการอ่านตั้งแต่ขั้นเตรียมตัวจนถึงหลังจากที่อ่านเรื่องจบ ทั้งยังช่วยส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ด้วยตัวเองให้เกิดขึ้นกับนักเรียน (Flippo, 2014, p. 298-299; Li, 2016, p. 74; Vogt & Echevarría, 2008, p. 71; Vogt & Shearer, 2003, p. 166-167) ทั้งนี้เนื่องจาก SQP2RS มีกระบวนการที่ส่งเสริมวิจารณญาณในการอ่านของนักเรียน โดยเริ่มจากขั้นที่ 1 ขั้นสำรวจเนื้อหา ที่กำหนดให้นักเรียนได้สำรวจองค์ประกอบต่าง ๆ ทำ

ให้เห็นภาพรวมของบทอ่าน สามารถพิจารณาถึงประเด็นขัดแย้ง หรือปมปัญหาที่เกิดขึ้นภายในบทอ่าน รวมถึงกระตุ้นความสนใจของนักเรียน จากนั้นเข้าสู่กระบวนการขั้นที่ 2 ขึ้นตั้งคำถาม กระบวนการนี้ นักเรียนจะต้องฝึกตั้งคำถามด้วยตัวเอง ประกอบกับข้อมูลที่ได้สำรวจในขั้นที่ 1 ซึ่งได้พิจารณาข้อคำถามของตนและข้อคำถามของเพื่อนเปรียบเทียบกันก็จะสามารถเห็นถึงข้อบกพร่องในการตั้งคำถามของตน และนำกลับมาปรับปรุงในครั้งต่อไป ทั้งส่งผลมีจุดหมายในการเรียนรู้ เมื่อเสร็จสิ้นขั้นตอนที่ 2 และได้เลือกข้อคำถามที่มีการถามมากที่สุดจึงดำเนินการต่อในขั้นที่ 3 ขึ้นคาดคะเนคำตอบ ซึ่งขั้นตอนนี้นักเรียนจะต้องอาศัยความรู้ และประสบการณ์เดิมของตนมาพิจารณาร่วมกับข้อมูลที่ได้รับจากขั้นที่ 1 และ 2 เพื่อลงข้อสรุปว่าจะได้เรียนรู้สิ่งใดจากบทอ่านนั้น ๆ ในส่วนนี้เป็นการกระตุ้นความคิดของนักเรียนให้เกิดวิचारณญาณในการตัดสินใจด้วยตัวเอง ขั้นที่ 4 ขึ้นอ่านเนื้อเรื่อง ขั้นที่ 5 ขึ้นตอบสนอง และขั้นที่ 6 ขึ้นสรุป สนับสนุนให้นักเรียนใช้ความคิด พิจารณาข้อเท็จจริง รวมถึงการแลกเปลี่ยนความรู้ และข้อคิดเห็นกับผู้อื่นเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ เพื่อใช้ในการตัดสินใจคุณค่าของงานเขียนต่าง ๆ สอดคล้องกับแนวคิดของกาญจนา ตันโพธิ์ (2561, น. 79) สรุปได้ว่า การจะสร้างให้เกิดวิचारณญาณในการอ่านนั้น ต้องเริ่มจากการพัฒนาการอ่านขั้นต้น คือ รู้และเข้าใจเนื้อหาของเรื่องที่อ่าน สามารถจับใจความและประเด็นของเรื่องได้ จากนั้นจึงฝึกฝนการใช้ความคิดวิเคราะห์ ตีความ นำไปสู่การวิจารณ์ และประเมินค่าเรื่องที่อ่านได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของชนัญพร ฃรงคทิพย์ (2556, น. 51-52) ซึ่งได้อภิปรายไว้ว่า กระบวนการของ SQP2RS ใน 3 ขั้นแรก สามารถพัฒนาการอ่านในขั้นพื้นฐานได้ เพราะทำให้นักเรียนเกิดความสนใจ รู้จักการตั้งคำถาม และใช้ประสบการณ์เดิมในการคาดเดาคำตอบ อีกทั้งในขั้นที่ 4-6 ยังพัฒนาความสามารถในการอ่านให้สูงขึ้น เนื่องจากเป็นกระบวนการอ่านที่หลากหลาย และส่งเสริมให้นักเรียนแบ่งปันความคิดเห็น

1.2 กิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS เป็นกลวิธีที่ช่วยให้นักเรียนเกิดการเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมและความรู้เข้ากับข้อมูลใหม่ โดย 3 ขั้นแรกเป็นการสำรวจเนื้อเรื่องของบทอ่านอย่างคร่าว ๆ จากนั้นจะนำความรู้ที่ได้เพื่อมาประมวลผลร่วมกับสิ่งที่เคยพบในอดีตของตนจนได้เป็นประเด็น ข้อสงสัยต่อเรื่องนั้น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขั้นที่ 3 ขึ้นการคาดคะเนคำตอบนั้น นักเรียนต้องใช้พื้นฐานความรู้และสิ่งที่ตนเคยพบเจอในอดีตเพื่อสร้างสมมติฐาน หรือคาดคะเนสิ่งที่ควรจะเป็น หรือเกิดขึ้นว่า จากข้อคำถามที่พบจะนำตนไปสู่การเรียนรู้ในเรื่องใด ซึ่งไม่ได้ใช้เพียงประสบการณ์ของตนเท่านั้น นักเรียนยังต้องอาศัยข้อมูลและข้อคำถามที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 และ 2 มาประกอบกัน จึงไม่ใช่การคาดเดา เมื่อนักเรียนผ่านกระบวนการทั้ง 3 ขั้นดังกล่าว จะส่งผลให้นักเรียนเป็นผู้ที่รู้จักการคาดคะเนสิ่งต่าง ๆ โดยอาศัยข้อมูลและเหตุผล ซึ่งถือว่าเป็นกระบวนการ

ขั้นต้นของการเกิดวิจารณ์ญาณ และในขั้นที่ 4-6 นักเรียนจะได้เชื่อมโยงประสบการณ์เก่าเข้ากับ ความรู้ใหม่จากการอ่าน ซึ่งนักเรียนจะได้พิจารณา และคิดไตร่ตรองถึงพฤติกรรมตัวละคร และ ความสมเหตุสมผลของสิ่งที่เกิดขึ้นในเรื่อง ใช้ความรู้และประสบการณ์ทั้งหมดในการหาคำอธิบาย ที่เหมาะสมและเชื่อถือได้ จากนั้นนำข้อสรุปของตนมาแบ่งปันกับเพื่อนร่วมชั้น ส่งผลให้เกิดความรู้ ใหม่ที่นักเรียนจะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันต่อไป ดังที่วิจารณ์ พานิช (2555, น. 96) ได้กล่าวไว้ว่า การเกิดความคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณต้องประกอบด้วยความรู้เดิม ประสบการณ์ เดิมหรือต้นทุนความรู้ (background knowledge) รวมกับสภาพแวดล้อมในขณะนั้น ซึ่งจะส่งผล ให้เกิดการสะสมความจำระยะยาว สอดคล้องกับ Rosenblatt ที่ว่าความเข้าใจในบทเรียนเป็นเรื่อง ส่วนบุคคล ดังนั้นพื้นฐานความรู้เดิมของนักเรียนจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการอ่านวรรณกรรม โดย ผู้อ่านจะนำประสบการณ์ของตนมาเชื่อมโยงกับข้อมูล และสร้างองค์ความรู้ใหม่ข้อมูลเดิม ปัญญา และความรู้สึก จึงเกิดเป็นความหมายในบทอ่านและเป็นความรู้ใหม่ของผู้อ่าน (พรทิพย์ ศิริ สมบูรณ์เวช, 2547, น. 37) ซึ่งการคิดไตร่ตรองขั้นต้นที่ทำให้เกิดการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ เช่นเดียวกับที่บรรจง อมรชิวิน (2556, น. 22-24) ได้เสนอแนะว่าประสบการณ์เป็นพื้นฐานของการ คิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ ซึ่งจะนำไปสู่ การตีความ และการวิเคราะห์ โดยมุ่งเน้นการนำ ประสบการณ์มาใช้อธิบายสิ่งต่าง ๆ และมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2555, น. 215-216) ซึ่ง อธิบายว่า การที่จะสามารถเข้าใจสารได้อย่างถูกต้องจะต้องใช้ความรู้ และประสบการณ์เข้าช่วย รวมถึงการเชื่อมโยงความรู้ ประสบการณ์เดิมมาเปรียบเทียบพิจารณาคำตอบเพื่อให้เกิดความรู้ และประสบการณ์ใหม่ หากขาดไปจำเป็นต้องเร่งหาความรู้เข้ามาช่วยในการพิจารณา

1.3 กิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS เป็นกลวิธีที่ส่งเสริมให้นักเรียนใช้ กระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ ซึ่งมีลักษณะคล้ายกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งมีองค์ประกอบ คือ การระบุประเด็นปัญหาผ่านการสังเกต การตั้งสมมติฐาน การเก็บรวบรวมข้อมูล และการ สรุปผล สอดคล้องกับกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS ดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นสำรวจเนื้อหา และขั้นที่ 2 ขั้นตั้งคำถาม สอดคล้องกับกระบวนการสังเกตเพื่อระบุปัญหา โดยที่นักเรียนจะต้องสำรวจ องค์ประกอบต่าง ๆ ของบทอ่าน มองหาจุดที่เป็นประเด็นปัญหา หรือปมขัดแย้งภายในเรื่อง จากนั้นนำมาตั้งคำถามที่คิดว่าจะได้คำตอบจากการอ่าน โดยคัดเลือกข้อคำถามที่ถูกถามมาก ที่สุดจำนวน 1-3 คำถาม เท่านั้น ซึ่งกระบวนการนี้นอกจากจะเป็นการฝึกตั้งคำถามแล้ว นักเรียนยัง สนับสนุนให้แบ่งปันคำถามกับเพื่อนในห้อง และสามารถนำมาใช้ปรับปรุงคำถามของตน ขั้นที่ 3 ขั้นคาดคะเนคำตอบ สอดคล้องกับกระบวนการตั้งสมมติฐาน นักเรียนจะต้องใช้ข้อคำถามที่ได้ถาม ในขั้นที่ 2 มาเป็นข้อมูลสำหรับคาดเดา และสิ่งที่จะได้เรียนรู้จากการอ่านบทอ่าน กระบวนการนี้

เป็นการฝึกความสามารถในการอนุมานคำตอบจากข้อมูลที่ปรากฏ ซึ่งเป็นพื้นฐานที่จะส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ชั้นที่ 4 ชั้นอ่านเนื้อเรื่อง สอดคล้องกับกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งในขั้นนี้นักเรียนจะต้องอ่านเนื้อเรื่องอย่างละเอียดตอบข้อสงสัยในชั้นที่ 2 โดยจะต้องหาหลักฐานที่สามารถอธิบายคำตอบได้อย่างเหมาะสม ทำให้นักเรียนมีความระมัดระวังในการเก็บรวบรวมข้อมูล และใช้วิจารณญาณไตร่ตรองคำตอบและหลักฐานอย่างรอบคอบแล้วจึงนำคำตอบนั้นมาแสดงแก่เพื่อนในกลุ่ม ชั้นที่ 5 ชั้นตอบสนอง และชั้นที่ 6 ชั้นสรุป สอดคล้องกับกระบวนการสรุปผลซึ่งนักเรียนจะได้นำเสนอคำตอบของตน แลกเปลี่ยนกับเพื่อนก่อนจะประมวลผลทั้งหมดให้เกิดเป็นผลสรุปสุดท้ายที่มีความน่าเชื่อถือ และขั้นตอนนี้นักเรียนยังสามารถกลับไปทำชั้นที่ 2-4 จนกว่าจะได้ข้อมูลที่ครบถ้วนก่อนตัดสินใจลงข้อสรุป ส่งผลให้นักเรียนไม่ตัดสินใจเชื่อข้อมูลต่าง ๆ โดยง่าย สอดคล้องกับ สุคนธ์ สินธพานนท์ และคนอื่น ๆ (2551, น. 23-24) ซึ่งได้สรุปองค์ประกอบในการคิดอย่างมีวิจารณญาณความว่า องค์ประกอบของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณต้องประกอบด้วย 6 ประการ ได้แก่ 1) กำหนดปัญหา 2) รวบรวมข้อมูล 3) จัดระบบข้อมูล 4) ตั้งสมมติฐาน 5) สรุปอ้างอิงโดยใช้เหตุผลหรือหลักตรรกศาสตร์ และ 6) ประเมินและสรุป ซึ่งจะเห็นได้ว่ากระบวนการทั้ง 6 ชั้นของ SQP2RS สามารถตอบสนองต่อองค์ประกอบของการอ่านอย่างมีวิจารณญาณอย่างครบถ้วน สอดคล้องกับงานวิจัยของวรางคณา ชังโต (2559, น. 60) ซึ่งได้ศึกษาการใช้รูปแบบการสอน 7E ซึ่งเป็นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่มีต่อความสามารถของนักเรียนในด้านความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และผลการเรียนวรรณคดีไทยพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยวิธี 7E มีความสามารถทั้งสองด้านสูงขึ้นกว่าก่อนเรียน และมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และคล้ายกับชาญชัย หมั่นประสงค์ (2557) ซึ่งได้ทดลองใช้การจัดการเรียนรู้โดยวิธีทางวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่าหลังทดลองนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.4 กิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS เป็นกลวิธีที่สนับสนุนให้นักเรียนได้อภิปราย แบ่งปันความรู้ ทักษะคิด และประสบการณ์กับเพื่อนในห้อง รวมถึงส่งเสริมให้นักเรียนได้ การตอบสนองต่อบทอ่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชั้นที่ 5 ชั้นตอบสนองซึ่งนักเรียนจะนำข้อมูลและข้อสรุปที่ตนได้ศึกษาจากการอ่านมาอภิปรายแลกเปลี่ยนกับเพื่อนในชั้น รวมทั้งอภิปรายพฤติกรรมของตัวละคร ความชื่นชอบ หรือสิ่งที่นักเรียนประทับใจต่อเรื่องที่อ่าน สอดคล้องกับผลการวิจัยของชนัญพร ณรงค์ทิพย์ (2556, น. 57) ที่พบว่านักเรียนที่ได้รับกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS มีการพัฒนาความสามารถในการตอบสนองต่อวรรณกรรมมากกว่ากลุ่มที่เรียนรู้ด้วยวิธีปกติอย่างมี

นัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยในขั้นที่ 1-3 นักเรียนจะได้เชื่อมโยงความรู้เดิมของตนเพื่อตอบคำถาม และในกระบวนการขั้นที่ 4-6 ยังสนับสนุนให้นักเรียนตอบสนองต่อข้อมูลได้มากขึ้น โดยให้นักเรียน ได้แสดงทัศนะ อภิปรายแบ่งปันการเรียนรู้อย่างอิสระ และสอดคล้องกับงานวิจัยของคามาลียะ (Kamalia, 2016) ซึ่งได้ทดลองใช้กิจกรรม การสอนอ่านแบบ SQP2RS กับนักเรียนเกรด 10 โดยสนใจศึกษาว่านักเรียนจะมีการตอบสนองอย่างไรภายหลังได้รับกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็น ในแต่ละด้าน และในภาพรวมในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง (agree-criterion) ซึ่งในขั้นที่ 5 ขั้นตอบสนองนักเรียนจะนำคำตอบ และข้อมูลที่ตนได้จากขั้นที่ 4 มาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่มย่อย หรือทั้งชั้นเรียน ให้นักเรียนมีปฏิริยาตอบสนองต่อเรื่องที่ อ่าน ทำให้มีความเข้าใจลึกซึ้งต่อบทอ่าน ทั้งด้านพฤติกรรมของตัวละคร เหตุการณ์ในเรื่อง โดย อาจสมมติว่าหากเป็นตอนที่พบเจอกับสถานการณ์ในเรื่อง จะมีความรู้สึกต่อเหตุการณ์นั้น ๆ อย่างไร และจะแสดงพฤติกรรมอย่างไร อีกทั้งการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างเพื่อนร่วมชั้นจะ ส่งผลให้นักเรียนสามารถมองเห็นความหมายของบทอ่านในมุมมองที่แตกต่าง และหลากหลาย จากเพื่อนในชั้นเรียนมาเปรียบเทียบกับมุมมองของตนเพื่อเป็นการขัดเกลาให้เกิดความคิดอย่างมี วิจารณ์ญาณมากขึ้น ไม่ยึดติดกับความคิด หรือเหตุผลของตนเอง ยังเป็นการตรวจสอบความ ถูกต้อง และสมบูรณ์ของข้อมูล ซึ่งหากขาดความสมบูรณ์สามารถย้อนกลับไปทำขั้นตอนก่อนหน้า อีกครั้งจนกว่าจะได้รับข้อมูลครบถ้วน นักเรียนสามารถจดจำข้อมูลของเรื่องและมีความเชี่ยวชาญ มากยิ่งขึ้นยิ่งขึ้น กระทั่งสามารถวิเคราะห์ วิจารณ์ แสดงความคิดเห็นต่อบทอ่านในแง่มุมต่าง ๆ ได้ เมื่อได้ข้อมูลครบถ้วนนักเรียนสามารถใช้ข้อมูลทั้งหมดในการพิจารณาความน่าเชื่อถือของบทอ่าน ในขั้นที่ 6 ขั้นสรุปได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับหลักการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณของ นิธิ เอียวศรีวงศ์ (2552, น. 53) ที่ว่าการพัฒนาความสามารถในการใช้วิจารณ์ญาณเพื่อรับสารนั้น ประกอบด้วย 2 ส่วนสำคัญ คือการจับประเด็นของเรื่องทั้งที่มีความหมายตรง และความหมายแฝง โดยครูมีหน้าที่ช่วยให้นักเรียนมองเห็นความหมายแฝงที่หลากหลายในเรื่อง และสนับสนุนนักเรียน ให้ออกความเห็นอย่างอิสระไม่มีการปิดกั้นความคิด อีกประการหนึ่ง คือ การมีปฏิริยากับเรื่องที่ อ่าน ซึ่งนักเรียนจะแสดงออกมาโดยอาศัยพื้นฐานความรู้และสิ่งเคยพบเจอมาก่อนซึ่งแตกต่างกัน สอดคล้องกับแนวทางของสุคนธ์ สินธพานนท์ และคนอื่น ๆ (2551, น. 80-81) ซึ่งได้เสนอว่าจะต้อง สนับสนุนการตัดสินใจด้วยตัวเองของนักเรียน ทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเองซึ่งจะทำให้นักเรียนมี ความมั่นใจในตนเอง และจัดให้นักเรียนมีการร่วมอภิปรายร่วมกันตามหัวข้อต่าง ๆ ที่น่าสนใจ ใ้ นักเรียนได้อภิปรายสิ่งที่เป็นประเด็นน่าสนใจจากสื่อต่าง ๆ จะทำให้ความคิดและวิจารณ์ญาณของ นักเรียนดีขึ้น สามารถจะลงข้อสรุปอ้างเหตุผลและรู้จักปรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เช่นเดียวกันกับ

พรทิพย์ ศิริสมบุญเวช (2547, น. 37) ซึ่งได้สรุปแนวทางการตอบสนองของผู้อ่านของ Rosenblatt ว่า การอ่านวรรณกรรมผู้อ่านต้องเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมของตนผูกโยงเข้ากับตัวบทสร้างให้เกิดประสบการณ์ใหม่ ผ่านการคิด วิเคราะห์ ตีความ ซึ่งแต่ละบุคคลได้รับประสบการณ์ที่ต่างกันไป ทั้งนี้ต้องอาศัยการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น โดยการแสดงความคิดเห็นร่วมกับผู้อื่นเพื่อขยายความเข้าใจของตน จะส่งผลให้นักเรียนเกิดความคิดไตร่ตรองซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สอดคล้องกับงานวิจัยของธีรรัตน์ นาคละมัย (2559, น. 83-85) ที่ลงมือศึกษาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีไทยและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนซึ่งเป็นผลมาจากสอนตามทฤษฎี การตอบสนองของผู้อ่านที่มีต่อพบว่า หลังเรียนนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์และทักษะการอ่านสูงขึ้น เนื่องจากการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านมีกระบวนการสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนเชื่อมโยงความรู้เก่า และใช้สติปัญญาตัดสินประเมินค่าสิ่งที่อ่านอย่างเป็นธรรมชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขั้นที่ 4 เรียนรู้สร้างปฏิสัมพันธ์ และขั้นที่ 5 การนำเสนอที่เป็นการแลกเปลี่ยนความคิด และพิจารณาประเด็นต่าง ๆ

การผลอภิปรายในข้างต้นจึงเป็นเหตุให้นักเรียนที่เรียนรู้แบบ SQP2RS มีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียน และในระยะติดตามผลสูงกว่านักเรียนที่เรียนรู้ด้วยวิธีปกติ

2. ด้านความคงทนของความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ผลการวิจัยสรุปได้ว่านักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS มีความคงทนของความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ จากผลการวิจัยนี้สามารถอภิปรายได้ว่ากิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS สามารถสร้างความคงทนของความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้ อาจเนื่องมาจากกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS เป็นวิธีการที่สนับสนุนให้นักเรียนศึกษาและปฏิบัติการอ่านด้วยตนเอง นักเรียนจะมีทักษะสำหรับการเรียนรู้ด้วยตัวเอง (Vogt & Echevarria, 2008, p. 71) ดังเช่นในขั้นที่ 4 และ 5 ซึ่งนักเรียนจะต้องอ่านเนื้อเรื่องอย่างละเอียด และกล่าวได้ว่าเป็นการอ่านอย่างมีจุดหมายเนื่องจากนักเรียนจะต้องอ่านตอบข้อสงสัยที่เกิดขึ้นในขั้นที่ 2 ซึ่งนักเรียนเป็นผู้ตั้งขึ้นด้วยตนเอง และเมื่อพบว่า ข้อมูลไม่สมบูรณ์เพียงพอนักเรียนจะย้อนกลับไปปฏิบัติตามตั้งแต่ขั้นตอนที่ 2 อีกครั้งจนกว่าจะได้ข้อมูลที่ครบถ้วน ซึ่งจะเห็นได้ว่ากระบวนการที่กล่าวมานี้ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีจุดหมาย และได้ปฏิบัติซ้ำ ๆ หลายครั้ง สอดคล้องข้อแนะนำของประสาธ อิศรปริดา (2549, น. 145-146) ควรให้นักเรียนทำซ้ำ ๆ ทบทวนสาระความรู้เพื่อให้สิ่งที่เรียนรู้คงอยู่อย่างถาวร และเน้นการจดจำอย่างเข้าใจความหมาย ไม่ใช่การจดจำแบบท่องจำ

นอกจากนี้กระบวนการทั้ง 6 ชั้นของ SQP2RS ยังมีส่วนช่วยให้นักเรียนได้เชื่อมโยงความรู้เดิมกับเรื่องที่เรียน แบ่งปันความคิดเห็นกับเพื่อนร่วมชั้น ทำให้นักเรียนสามารถจดจำข้อมูลสำคัญของเรื่องที่อ่านได้แม้ว่าจะผ่านไป 3 สัปดาห์ สอดคล้องกับวิจารณ์ พานิช (2556a, น. 16; 2556b, น. 28) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ความรู้เดิมมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเรียนรู้และจดจำความรู้ใหม่ สมองจะตอบสนองต่อความรู้ที่สัมพันธ์กับความรู้เดิม ซึ่งจะช่วยขยายความรู้เดิมให้ชัดเจนและลึกซึ้งขึ้น เรียกว่ามีความหมายต่อการเรียนรู้และทำให้ความจำระยะยาวมีคุณภาพมากขึ้น

กระบวนการที่กล่าวมาข้างต้นจึงเป็นสาเหตุที่ทำให้นักเรียนที่ได้รับกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS มีความคงทนของความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ แม้จะไม่ได้รับการกระตุ้นเป็นเวลา 3 สัปดาห์

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่อาจจะเป็นประโยชน์ในการข้อสรุปที่ได้จากการวิจัยไปเป็นแนวในจัดกิจกรรม และทำการวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการทดลองไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่ากิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS เป็นกลวิธีการสอนที่จะต้องอาศัยประสบการณ์เดิมของนักเรียนในการวิเคราะห์ วิจารณ์บทอ่าน รวมถึงการตอบสนองต่อบทอ่านของนักเรียน ดังนั้นบทอ่านที่จะนำมาใช้ในกิจกรรมควรสอดคล้องกับประสบการณ์ของนักเรียน และสอดคล้องพื้นฐานความรู้ตามช่วงวัยของนักเรียนจะทำให้ความสามารถในการอ่านของนักเรียนสามารถพัฒนาได้ดีขึ้น

1.2 ครูควรกระตุ้นให้นักเรียนตั้งคำถามด้วยตนเองเนื่องจากนักเรียนบางส่วนไม่กล้าตั้งคำถาม และรอให้เพื่อนตั้งคำถามก่อน ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนขาด ความกระตือรือร้นในการหาคำตอบและปฏิบัติในขั้นตอนต่อไป

1.3 บทความที่นำมาใช้ควรเป็นบทความที่มีเนื้อหาครบถ้วนเนื่องจากนักเรียนจะต้องหาคำตอบจากการอ่านบทอ่าน ดังนั้นหากบทอ่านที่นำมาใช้มีข้อมูลไม่ครบถ้วนจะส่งผลให้นักเรียนไม่สามารถหาข้อสรุปที่ถูกต้องได้ ในกรณีที่บทความไม่มีข้อมูล ควรเพิ่มขั้นตอนการสืบค้นจากแหล่งข้อมูลอื่น ๆ เช่น หนังสือ อินเทอร์เน็ต และการสอบถาม เป็นต้น

1.4 ครูต้องสนับสนุนการแสดงทัศนะของนักเรียนอาจเป็นการอภิปรายกลุ่มย่อยหรืออภิปรายหน้าชั้นเรียน และไม่ควรตัดสินความคิดของนักเรียนว่าถูกหรือผิด ครูมีหน้าที่เป็นผู้กระตุ้นให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น และเปิดโอกาสให้นักเรียนที่เห็นต่างได้โต้แย้ง

1.5 กิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS เป็นกลวิธีที่ส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง ดังนั้นจึงสามารถใช้กลวิธีนี้ร่วมกับรูปแบบการสอน หรือกลวิธีการสอนอื่น ๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิผลมากขึ้น เช่น รูปแบบการตอบสนองของผู้อ่าน การสืบสอบโต้แย้ง และการซักค้ำน เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS เป็นกลวิธีที่ให้นักเรียนเชื่อมโยงความรู้เดิม ตอบสนองต่อบทอ่านและมุ่งให้นักเรียนได้แบ่งปันความรู้ ทัศนคติ และประสบการณ์กับเพื่อนในห้องเรียน ดังนั้นผู้วิจัยจึงเสนอว่าในการทำวิจัยครั้งหน้าควรปฏิบัติดังนี้

2.1 ควรศึกษาผลของ SQP2RS ที่เกิดขึ้นกับตัวแปรตามอื่นๆ เช่น ความพึงพอใจ การคิดอย่างมีเหตุผล และการอภิปรายกลุ่ม เป็นต้น

2.2 ควรศึกษากิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS ร่วมกับกลวิธีการสอนรูปแบบอื่น เช่น การสืบสอบโต้แย้ง การสอนตามำทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน และการซักค้ำน เป็นต้น

บรรณานุกรม

- Arif, A. (2019). *The effectiveness of teaching reading comprehension on narrative texts using survey, question, predict, read, respond, summarize (SQP2RS) strategy*. (Bachelor' thesis, UIN, Walisongo). Retrieved from <http://eprints.walisongo.ac.id/10546/1/SKRIPSI%20FULL%20AHMAD%20ARIF%201503046081.pdf>
- Clouse, B. F. (1999). *Patterns for a purpose : a rhetorical reader* (2nd ed.). Boston: McGraw-Hill College.
- Flippo, R. (2014). *Assessing readers: Qualitative diagnosis and instruction*. New York: Routledge.
- Haromi, F. A. (2014). Teaching through appraisal: Developing critical reading in iranian EFL learners. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 98(C), 127-136.
- Harris, L. A., & Smith, C. B. (1986). *Reading instruction : diagnostic teaching in the classroom* (4th ed.). New York: Macmillan.
- Ibrahim. (2013). *Pengaruh penggunaan strategy survey, question, predict, read respond (SQP2RS) terhadap pemahaman membaca text analytical exposisi pada kelas dua di SMA muhammadiyah rambah*. (Bachelor' thesis, State Islamic University (UIN) Sultan Syarif Kasim, Riau Pekanbaru). Retrieved from <https://onesearch.id/Record/IOS7815.6754>
- Kamalia, K. (2016). Improving reading comprehension using the survey, question, predict, read, respond, summarize (SQP2RS) strategy. *English Education Journal*, 7(4), 549-564.
- Leonardus, P. (2018). The EFL Students' critical reading skills across cognitive styles. *JEELS: Journal of English Education and Linguistics Studies*, 5(1), 73-96.
- Li, N. (2016). *Teaching ELLs across content areas: Issues and strategies*. South Carolina: IAP.
- Lindvall, C. M., & Nitko, A. J. (1975). *Measuring pupil achievement and aptitude* (2nd ed.). New York: Harcourt Brace Jovanovich.

- Manarin, K. (2016). *Critical reading in higher education : Academic goals and social engagement* Scholarship of Teaching and Learning. Bloomington, Indiana: Indiana University Press.
- Nunnally, J. C. (1959). *Tests and measurements : Assessment and prediction*. New York: McGraw-Hill.
- PearsonSIOPModel (Producer). (2015, December 30). SIOP Activity: SQP2RS / "Squeepers" with Dr. MaryEllen Vogt. [Video File] Retrieved from <https://www.youtube.com/watch?v=KOulq0IkRSk>
- Qabaja, Z. M. M., Nafi, J. S. I., & Abu-Nimah, M. I. K. (2016). The effect of using the "SQP2RS via WTL" strategy through science context to 10th graders' reading comprehension in english in palestine. *Journal of Education and Practice*, 7(26), 137-151.
- Reni, S., & Teguh Satria, A. (2018). Applying reciprocal questioning (ReQuest) to improve students' critical reading ability. *Jurnal Studi Guru dan Pembelajaran*, 1(1), 57-62.
- Roe, B. D., Stoodt, B. D., & Burns, P. C. (1998). *Secondary school literacy instruction : The content areas* (6th ed.). Boston: Houghton Mifflin.
- Sandra, A. (2019). Improving students' reading comprehension by using survey, question, predict, read, respond, and summarize (SQP2RS) technique at smp negeri 7 gunung talang. *English Language and Pedagogy*, 4(2), 45-53.
- Spache, G. D. (1963). *Toward better reading*. Champaign, Ill.: Garrard Pub. Co.
- Vogt, M., & Echevarría, J. (2008). *99 ideas and activities for teaching English learners with the SIOP model*. Boston: Pearson Allyn & Bacon.
- Vogt, M., & Shearer, B. A. (2003). *Reading specialists in the real world: A sociocultural view*. Boston: Pearson Allyn & Bacon.
- Wallace, M. (2011). *Critical reading and writing for postgraduates* (2nd ed.). Thousand Oaks: SAGE.
- Walters, D. M., & Borgers, S. B. (1995). Student retention: Is it effective? *The School Counselor*, 42(4), 300-310.

- Yoshii, M., & Flaitz, J. (2002). Second language incidental vocabulary retention: The effect of text and picture annotation types. *CALICO journal*, 20(1), 33-58.
- Zabihi, R., & Pordel, M. (2011). An investigation of critical reading in reading textbooks: A qualitative analysis. *International Education Studies*, 4(3), 80-87.
- กรมวิชาการ. (2545). คู่มือการจัดการเรียนรู้อุ้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). สรุปผลการวิจัย PISA 2015. สืบค้นจาก <http://www.oic.go.th/FILEWEB/CABINFOCENTER6/DRAWER056/GENERAL/DATA000/00000070.PDF>
- กัลยา ยวนมาลัย. (2539). การอ่านเพื่อชีวิต. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- กาญจนา ตันโพธิ์. (2561). ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร. กรุงเทพฯ: โอ. เอส. พรินติ้ง เฮ้าส์.
- กิตติชัย พินโน. (2554). ภาษากับการสื่อสาร (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ภาควิชาภาษาตะวันออก มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ขวัญชนก นัยเจริญ. (2551). ผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย และความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิทยาลัยนาฏศิลป์ สังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ). สืบค้นจาก <https://cuir.car.chula.ac.th/xmlui/handle/123456789/20454>
- คัคณางค์ มณีศรี. (2555). จิตวิทยาทั่วไป (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จรรยา บุญปลั่งอง. (2541). การพัฒนารูปแบบบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเพื่อสอนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- จิรวัดณ์ เพชรรัตน์, และ อัมพร ทองใบ. (2556). การอ่านและการเขียนทางวิชาการ. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- จิราภา เต็งไทรรัตน์. (2555). จิตวิทยาทั่วไป (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. (2542). การอ่านและการส่งเสริมการอ่าน. กรุงเทพฯ: ศิลปาบรรณาการ.
- ชนัญพร ณรงค์ทิพย์. (2556). ผลของการจัดกิจกรรมการอ่านภาษาไทยโดยใช้กลวิธีเอสคิวพีทูลาร์เอสที่มีต่อความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจและการตอบสนองต่อวรรณกรรมของ

นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ). สืบค้นจาก

<http://cuir.car.chula.ac.th/bitstream/123456789/43142/1/5583377127.pdf>

ชาญชัย หมั่นประสงค์. (2557, พฤษภาคม - สิงหาคม). การศึกษาผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมี
 วิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้ ด้วยวิธีวิทยาศาสตร์.

Veridian e-Journal ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ, 7(2),
 216-226.

ดลยา วงศ์ระชะชัย. (2542). การอ่านเพื่อชีวิต. พิษณุโลก: สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม.

ธราดล รานรินทร์. (2554). ผลของการจัดการเรียนการสอนสังคมศึกษาด้วยกลวิธีสืบสอบ ที่มีต่อ
 ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียน
 มัธยมศึกษาปีที่ 5. (วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ).

สืบค้นจาก <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/34340>

ธีรรัตน์ นาคละมัย. (2559). ผลของการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านที่มีต่อผลสัมฤทธิ์
 ทางการเรียนวรรณคดีไทย และความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 , กรุงเทพฯ.

นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2552, กรกฎาคม-ธันวาคม). การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ. *วารสารห้องสมุด*,
 53(2), 52-54.

บรรจง อมรชีวิน. (2556). เปลี่ยนห้องเรียนให้เป็นห้องคิดด้วยการสืบถามเชิงปรัชญา. นนทบุรี:
 อมรินทร์ บุ๊ค เซ็นเตอร์.

บันลือ พฤกษ์วัน. (2532). มิติใหม่ในการสอนอ่าน. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

บันลือ พฤกษ์วัน. (2545). แนวพัฒนาการอ่านเร็วคิดเร็ว (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนา
 พานิช.

ประเทิน มหาจันทร์. (2530). การสอนอ่านเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

ประสาธ อิศรปรีดา. (2549). สารัตถะจิตวิทยาการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 6). มหาสารคาม: โครงการ
 ตำรามหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

พรทิพย์ ศิริสมบุรณ์เวช. (2547). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนวรรณคดีไทยตามทฤษฎีการ
 ตอบสนองของผู้อ่านเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการตอบสนองต่อวรรณคดี การอ่าน
 เพื่อความเข้าใจและการคิดไตร่ตรองของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิต. (วิทยานิพนธ์ปริญญา

ดุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ). สืบค้นจาก

<http://cuir.car.chula.ac.th/bitstream/123456789/521/3/pornthip.pdf>

พรอณิการ์ สมัคร. (2557). การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้การอ่านแบบ SQ3R (วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม). สืบค้นจาก

http://www.thapra.lib.su.ac.th/thesis/showthesis_th.asp?id=0000011440

เพชร วิจิตรนาวิน. (2551). ผลของการใช้รูปแบบการเรียนรู้คำศัพท์ที่มีต่อความเข้าใจในการอ่าน
วรรณคดีและความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

มณีรัตน์ สุกโชติรัตน์. (2548). อ่านเป็น : เรียนก่อนสอนเก่ง. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2550). ทักษะทางภาษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2555). ประมวลสาระชุดวิชา : ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร (พิมพ์
ครั้งที่ 19). นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

มุกดา ศรีรงค์. (2557). จิตวิทยาทั่วไป (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัย
รามคำแหง.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554. กรุงเทพฯ:

ราชบัณฑิตยสถาน.

วรรณิ ลิ้มอักษร. (2554). จิตวิทยาการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 5). สงขลา: ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะ
แนว มหาวิทยาลัยทักษิณ.

วรรณิ โสภประยูร. (2553). การสอนภาษาไทย. กรุงเทพฯ: ดอกหญ้าวิชาการ.

วรางคณา ชังโต. (2559). ผลของการใช้รูปแบบการสอน 7E ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดี
ไทยและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.
(วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2551). วิธีวิทยาการวิจัย. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์
วงศ์.

วิจารณ์ พานิช. (2556a). การเรียนรู้เกิดขึ้นอย่างไร. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสยามกัมมาจล.

วิจารณ์ พานิช. (2556b). สนุกกับการเรียนในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.

สกุลรัตน์ เจริญอินทร์พรหม. (2561). การพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กลวิธี SQP2RS ร่วมกับแผนผังความคิด. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม). สืบค้นจาก

<http://202.44.135.157/dspace/bitstream/123456789/2241/1/57255304.pdf>

สมบัติ จำปาเงิน, และ สำเนียง มณีกาญจน์. (2531). หลักนักอ่าน : แนะนำการอ่านให้ได้ผลอย่างมีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: เมดิคัล มีเดีย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, ส. (2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: สำนักงาน.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560-2579). กรุงเทพฯ: สำนักงาน.

สิริพร รัตนมุง. (2019, July – December). The development of critical reading ability of mathayomsuksa 3 students taught by SQ4R teaching method. *Journal of Pacific Institute of Management Science (Humanities and Social Science)*, 3(2), 194-203.

สุชุม เฉลยทรัพย์. (2531). การส่งเสริมการอ่าน (พิมพ์ครั้งที่ 2). ปทุมธานี: ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาจกรณ.

สุคนธ์ สินธพานนท์, วรรัตน์ วรรณเลิศลักษณ์, และ พรรณี สินธพานนท์. (2551). พัฒนาทักษะการคิด-พิชิตการสอบ (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุชญา สังข์จรรยา. (2550). ผลของการเรียนบทเรียนบนเว็บโดยใช้บล็อกที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.

(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ). สืบค้นจาก

<http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/19210>

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2543). หลักและวิธีสอนอ่านภาษาไทย (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2548). เทคนิควิจัยด้านการอ่าน (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุรางค์ ไคว้ตระกูล. (2545). จิตวิทยาการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุวิทย์ มูลคำ. (2547). กลยุทธ์--การสอนคิดอย่างมีวิจารณญาณ. กรุงเทพฯ: ดวงกมลสมัย.

โสภณ สาทรรสัมฤทธิ์ผล. (2555). ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร. กรุงเทพฯ: ทริปเฟล็ด เอ็ดดูเคชั่น.

- อรอุมา ศรีลาศักดิ์. (2557, ตุลาคม - ธันวาคม). การพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ร่วมกับเทคนิคการสอนอ่าน KWL Plus. *Journal of Education Khon Kaen University (Graduate Studies Research)*, 8(4), 220-228.
- อุบลรัตน์ เพ็งสถิตย์. (2545). จิตวิทยาการเรียนรู้ (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อุษณีย์ อนุรุทธ์วงศ์. (2553). การพัฒนาทักษะความคิดระดับสูง. นครปฐม: ไอ.คิว บুকเซ็นเตอร์.

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ และแผนการจัดกิจกรรมการ
สอนอ่านแบบ SQP2RS

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมเกียรติ คู่ทวีกุล

อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทยและ
ภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย

อาจารย์ ดร.สันติวัฒน์ จันทร์ไค

อาจารย์ประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาไทย
โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ฝ่ายมัธยม คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนตา ตูลย์เมธการ

อาจารย์ประจำภาควิชาการวัดผลและ
วิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดประเมินทาง
การศึกษา

2. รายงานผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ และแผนการจัดกิจกรรมการ
สอนอ่านแบบ SQP2RS

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาณุพงศ์ อุดมศิลป์	อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทยและ ภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย
อาจารย์ ดร.สันติวัฒน์ จันทร์โค	อาจารย์ประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนตา ตูลย์เมธากการ	อาจารย์ประจำภาควิชาการวัดผลและ วิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดประเมินทาง การศึกษา

ภาคผนวก ข

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 (SQP2RS)

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	รายวิชาภาษาไทย	ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การอ่านข่าว		จำนวน 2 คาบ (100 นาที)
ครู อาจารย์ศิริพงษ์ กาละพงษ์		วันที่สอน 00 สิงหาคม 2562

1. มาตรฐานตัวชี้วัด

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ
แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

ตัวชี้วัดที่

ท 1.1 ม.4-6/3 วิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องที่อ่านในทุกๆ ด้านอย่างมีเหตุผล

ท 1.1 ม.4-6/4 คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน และประเมินค่าเพื่อนำความรู้
ความคิดไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต

ท 1.1 ม.4-6/5 วิเคราะห์ วิจารณ์ แสดงความคิดเห็นโต้แย้งกับเรื่องที่อ่าน และเสนอ
ความคิดใหม่อย่างมีเหตุผล

ท 1.1 ม.4-6/6 ตอบคำถามจากการอ่านประเภทต่างๆ ภายในเวลาที่กำหนด

สาระที่ 2 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้
ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

ตัวชี้วัด

ท 3.1 ม.4-6/1 พูดในโอกาสต่างๆ พูดแสดงทรรศนะโต้แย้ง โน้มน้าวใจ และเสนอ
แนวคิดใหม่ด้วยภาษาถูกต้องเหมาะสม

2. สาระสำคัญ

ข่าวชาวบ้านเป็นงานเขียนที่นำเสนอข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ สถานการณ์ที่เกิดขึ้น
รวมถึงความคิดเห็นของบุคคลที่อยู่ในเหตุการณ์ หรือสถานการณ์นั้น ๆ ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้คนให้

ความสนใจในช่วงระยะเวลาหนึ่ง เนื้อหามีลักษณะของการบรรยายเหตุการณ์ และสถานการณ์
 อย่างตรงไปตรงมา ผู้เขียนอาจเขียนโดยแทรกความคิดเห็นส่วนตัวเพื่อให้เกิดอรรถรสในการอ่าน
 ดังนั้นผู้อ่านจึงต้องมีวิจารณญาณในการจำแนกระหว่างข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นเพื่อช่วยให้ได้รับ
 สารที่ถูกต้องครบถ้วน

3. สมรรถนะสำคัญของนักเรียน

- 3.1 ความสามารถในการสื่อสาร
- 3.2 ความสามารถในการคิด

4. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- 4.1 ใฝ่เรียนรู้
- 4.2 มุ่งมั่นในการทำงาน

5. จุดประสงค์การเรียนรู้

ความรู้ (K) นักเรียนสามารถ

- 5.1 อธิบายปัญหา และสาเหตุของปัญหาที่ปรากฏในข่าว
- ทักษะกระบวนการ (P) นักเรียนสามารถ
- 5.2 ใช้ข้อมูลที่ปรากฏในการสรุปเรื่องที่อ่านอย่างเหมาะสม
- 5.3 จำแนกข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็นที่อยู่ในข่าวได้
- 5.4 คัดคะเนเรื่องที่อ่านได้
- 5.5 วิจารณ์ และแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่อ่านอย่างมีเหตุผล
- 5.6 ประเมินคุณค่า และความน่าเชื่อถือของข่าวได้

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A) นักเรียน

- 5.7 ใฝ่เรียนรู้
- 5.8 มุ่งมั่นในการทำงาน

6. สื่อ/ แหล่งการเรียนรู้

- 6.1 คลิป “ป่าทุบรถ”
- 6.2 ข่าว “ชายข้างถนน เขี่ย กม. ไล่ป่าทุบ”

7. กิจกรรมการเรียนรู้ (2 คาบ)

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. นักเรียนดูคลิป “ป่าทุบรถ” จากนั้นครูตั้งคำถามเกี่ยวกับสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้จากการดูคลิป โดยมีข้อคำถาม ดังนี้

- นักเรียนเคยรู้จักเหตุการณ์นี้หรือไม่ หากรู้จัก ให้อธิบายเหตุการณ์ตามที่นักเรียนเข้าใจ
- นักเรียนคิดว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นใครเป็นคนผิด เพราะเหตุใด
- ถ้านักเรียนเป็นป่า/เจ้าของรถ นักเรียนจะจัดการกับเหตุการณ์นี้อย่างไร

นักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแสดงความคิดเห็นตามประเด็นคำถามที่ครูตั้งให้ เพื่อให้ให้นักเรียนทุกคนมีความรู้และความเข้าใจที่ใกล้เคียงกัน

ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 สำรวจ (Survey)

1. นักเรียนรับเอกสารข่าว “ชายข้างถนน เย้ย กม. ใกล้เคียงป่าทุบรถ” ที่ครูแจกให้คนละ 1 ชุด โดยให้สำรวจเนื้อเรื่อง และข้อมูลทั่วไปของข่าวอย่างคร่าวๆ ใช้เวลาในการสำรวจประมาณ 5 นาที

ขั้นที่ 2 ตั้งคำถาม (Question)

2. ครูให้นักเรียนแต่ละคนตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน 1-3 คำถามที่นักเรียนคิดว่าจะสามารถหาคำตอบได้จากการอ่านเรื่อง “ชายข้างถนน เย้ย กม. ใกล้เคียงป่าทุบรถ” โดยครูให้นักเรียนจับกลุ่มกับเพื่อน 5 คนเพื่อตรวจสอบคำถาม โดยให้เลือกคำถามที่ซ้ำกันมากที่สุดกลุ่มละไม่เกิน 3 คำถาม จากนั้นครูจึงบันทึกคำถามของนักเรียนแต่ละกลุ่มลงบนกระดานจนครบ

ขั้นที่ 3 คาดคะเนคำตอบ (Predict)

3. ครูเลือกคำถามที่นักเรียนถามซ้ำมากที่สุด 1-3 คำถาม จากนั้นให้นักเรียนใช้คำถามที่ถูกเลือกในการคาดคะเนสิ่งที่นักเรียนจะได้เรียนรู้จากการอ่านเรื่อง “ชายข้างถนน เย้ย กม. ใกล้เคียงป่าทุบรถ” โดยครูเขียนคำตอบของนักเรียนลงบนกระดาน

ขั้นที่ 4 อ่านเนื้อเรื่อง (Read)

4. นักเรียนอ่านข่าว “ชายข้างถนน เย้ย กม. ใกล้เคียงป่าทุบรถ” อีกครั้งอย่างละเอียด เพื่อตอบคำถามที่นักเรียนถามไว้ในขั้นที่ 2 โดยกำหนดให้นักเรียนต้องระบุหลักฐานในการตอบคำถามแต่ละข้อ อาจจะใช้วิธีการขีดเส้นใต้ หรือจดบันทึกย่อลงในกระดาษ

ขั้นที่ 5 ตอบสนองการอ่าน (Respond)

5. นักเรียนทั้งห้องร่วมกันอภิปรายคำตอบในแต่ละข้อว่าแต่ละคนได้คำตอบตรงกันหรือไม่ ถ้าไม่ตรงกันให้อภิปรายคำตอบของตนเองโดยใช้หลักฐานที่ได้ทำสัญลักษณ์ หรือจดบันทึกไว้

6. นักเรียนช่วยกันสรุป และพิจารณาคำตอบในแต่ละข้อ ถ้ามีข้อใดไม่สามารถหาคำตอบได้ หรือมีคำถามที่ต้องการถามเพิ่มเติมให้นักเรียนปฏิบัติตั้งแต่ขั้นตอนที่ 2 อีกครั้งจนกระทั่งครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด

7. นักเรียนช่วยกันจำแนกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในข่าวออกจากกัน จากนั้นจึงร่วมกันอภิปราย แสดงความคิดเห็นต่อพฤติกรรมของบุคคล และสถานการณ์ในข่าวว่าเป็นไปได้จริงหรือไม่ โดยครูทำหน้าที่กระตุ้นนักเรียน เช่น ตั้งคำถามว่า นักเรียนคิดว่าสาเหตุทั้งหมดเกิดจากอะไร? หรือนักเรียนช่วยกันเสนอแนวทางในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น เป็นต้น

ขั้นที่ 6 สรุปผลการอ่าน (Summarize)

1. ครูให้นักเรียนสรุปความเข้าใจของนักเรียนอย่างตรงไปตรงมาว่า เรื่องที่นักเรียนอ่านนั้นมีความน่าเชื่อถือหรือไม่ และนักเรียนได้ความรู้ ข้อคิดอะไรจากการอ่านข่าวนี้

2. นักเรียนทำใบงานสรุปความรู้ที่ได้จากการอ่าน ส่งท้ายคาบ

8. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

จุดประสงค์	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน		
			3	2	1
K 1. อธิบาย ปัญหา และ สาเหตุของ ปัญหาที่ ปรากฏในข่าว	การ ตรวจ ใบงาน	ใบงาน	อธิบาย ประเด็น ปัญหาของ เรื่องได้ ถูกต้อง	อธิบาย ประเด็น ปัญหาของ เรื่องได้ ใกล้เคียง	อธิบาย ประเด็น ปัญหาของ เรื่องได้ บางส่วน
2. ใช้ข้อมูลที่ ปรากฏในการ สรุปเรื่องที่ อ่านอย่าง เหมาะสม	สังเกต การ ตอบ คำถาม	แบบ สังเกต	ลงข้อสรุปโดย ใช้ข้อมูลที่ ปรากฏใน เรื่องได้ ถูกต้อง	สรุปเรื่องโดย ใช้ข้อมูลที่ ปรากฏในเรื่อง ประกอบกับ การคาดเดา	ตอบคำถาม โดยใช้การ คาดเดา มากกว่าข้อมูล ที่ปรากฏใน

จุดประสงค์	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน			
			3	2	1	
P			เหมาะสม มี หลักฐาน ประกอบ	ในการตอบ คำถาม มี หลักฐาน ประกอบ	เรื่อง มี หลักฐาน ประกอบบ้าง	
	3. จำแนก ข้อเท็จจริง และ ข้อคิดเห็นที่ อยู่ในข่าวได้	สังเกต การ ตอบ คำถาม	แบบ สังเกต	จำแนก ข้อเท็จจริง และ ข้อคิดเห็นได้ ถูกต้อง	จำแนก ข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็น ได้ถูกต้องเป็น ส่วนใหญ่	จำแนก ข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็น ได้ถูกต้อง บางส่วน
	4. คาดคะเน เรื่องที่อ่านได้	สังเกต การ ตอบ คำถาม	แบบ สังเกต	คาดคะเน เหตุการณ์ หรือคำตอบ จากบทอ่าน ได้ถูกต้อง ร้อยละ 80 ขึ้น ไป	คาดคะเน เหตุการณ์ หรือคำตอบ จากบทอ่านได้ ถูกต้อง ร้อย ละ 50 ขึ้นไป	คาดคะเน เหตุการณ์ หรือคำตอบ จากบทอ่านได้ ถูกต้อง ร้อย ละ 50 ลงมา
	5. วิจาร์ณ และแสดง ความคิดเห็น ต่อเรื่องที่อ่าน อย่างมี เหตุผล	สังเกต การ ตอบ คำถาม	แบบ สังเกต	เสนอความ คิดเห็นต่อ เรื่องที่อ่าน อย่างมีเหตุผล น่าเชื่อถือ	เสนอความ คิดเห็นต่อ เรื่องที่อ่าน อย่างมีเหตุผล เป็นส่วนใหญ่	เสนอความ คิดเห็นต่อเรื่อง ที่อ่านโดยใช้ อารมณ์
	6. ประเมิน คุณค่า และ ความ น่าเชื่อถือของ ข่าวได้	สังเกต การ ตอบ คำถาม	แบบ สังเกต	ประเมิน คุณค่า และ ความ น่าเชื่อถือของ ข่าวด้วย	ประเมิน คุณค่า และ ความ น่าเชื่อถือของ ข่าวด้วย	ประเมิน คุณค่า และ ความ น่าเชื่อถือของ ข่าวโดยมี

จุดประสงค์	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน			
			3	2	1	
			ตนเองได้ อย่างมีเหตุผล และมี หลักฐาน	ตนเองได้ อย่างมีเหตุผล แต่ไม่มี หลักฐาน	อาจารย์ชี้ นำ บางส่วน	
A	7. ทำกิจกรรม ด้วยความ ตั้งใจ	การ สังเกต	แบบ สังเกต	มีส่วนร่วมใน การทำ กิจกรรมในชั้น เรียนทุก กระบวนการ ด้วยความ ตั้งใจ	มีส่วนร่วมใน การทำ กิจกรรมในชั้น เรียนเกือบทุก กระบวนการ หรือไม่ให้ ความร่วมมือ ในบาง กิจกรรม	มีส่วนร่วมใน การทำ กิจกรรมในชั้น เรียนเป็นส่วน น้อย หรือ ไม่ให้ความ ร่วมมือใน กิจกรรม
	8. ทำงานที่ ได้รับ มอบหมาย ด้วยความ มุ่งมั่น	การ ตรวจ ในงาน	ใบงาน	ทำงานที่ได้รับ มอบหมาย ครบถ้วน และ มีความเป็น ระเบียบแสดง ถึงความตั้งใจ	ทำงานที่ได้รับ มอบหมาย ครบถ้วน แต่ ไม่ค่อยมีความ เป็นระเบียบ หรือไม่ค่อยมี ความตั้งใจใน การทำงาน	ทำงานที่ได้รับ มอบหมายไม่ ครบถ้วน หรือส่งไม่ตรง เวลา หรือ ทำงานไม่เป็น ระเบียบ เรียบร้อย

9. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

ปัญหาที่พบในการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

วิธีแก้ปัญหา

.....

.....

.....

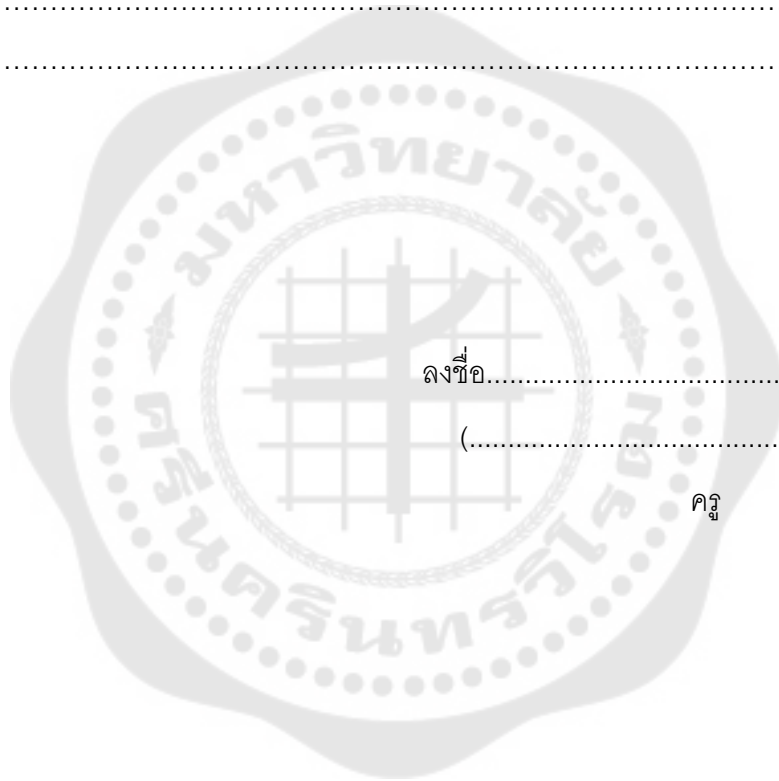
ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ครู

ชื่อ-นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

แบบฝึกหัด SQP2RS

คำชี้แจง : ให้นักเรียนตอบคำถามลงในช่องว่าง

<p>นักเรียนได้อะไร จากการสำรวจ (Survey)</p>	
<p>นักเรียนสงสัยอะไร เกี่ยวกับเรื่องนี้ (Questions)</p>	
<p>เดาซิว่าเราจะได้อะไร จากเรื่องนี้ (Predict)</p>	
<p>ลองหาคำตอบ จากข้อ ๒ ดุซิ (Read)</p>	
<p>นักเรียนคิดเห็นอย่างไรกับ เรื่องนี้ (Respond)</p>	
<p>เรื่องนี้มีคุณค่าอย่างไร แล้วเรื่องนี้น่าเชื่อถือ หรือไม่ (Summarize)</p>	

แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน

กิจกรรมที่..... ระดับชั้น..... วันที่...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน : ดี = 3 พอใช้ = 2 ปรับปรุง = 1
 เกณฑ์การประเมิน : การผ่านการประเมินทุกรายการต้องได้ 2 ขึ้นไป

เลขที่	ชื่อ-นามสกุล	คะแนน					รวม	สรุป	
		3	3	3	3	3		ผ่าน	ไม่ผ่าน

- หัวข้อประเมิน :
1. การใช้ข้อมูลที่ปรากฏในการสรุปเรื่องที่ทำอย่างเหมาะสม
  2. การจำแนกข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็นที่อยู่ในข่าวได้
  3. การคาดคะเนเรื่องที่ทำอ่านได้
  4. การวิจารณ์ และแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่ทำอ่านอย่างมีเหตุผล
  5. การประเมินคุณค่า และความน่าเชื่อถือของข่าวได้
  6. การทำกิจกรรมด้วยความตั้งใจ

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....
 .....
 .....
 .....

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้ประเมิน

2. ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 (ปกติ)

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	รายวิชาภาษาไทย	ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การอ่านข่าว		จำนวน 2 คาบ (100 นาที)
ครู อาจารย์ศิริพงษ์ กาละพงษ์		วันที่สอน 00 สิงหาคม 2562

1. มาตรฐานตัวชี้วัด

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

ตัวชี้วัดที่

ท 1.1 ม.4-6/3 วิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องที่อ่านในทุก ๆ ด้านอย่างมีเหตุผล

ท 1.1 ม.4-6/4 คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน และประเมินค่าเพื่อนำความรู้ ความคิดไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต

ท 1.1 ม.4-6/5 วิเคราะห์ วิจารณ์ แสดงความคิดเห็นโต้แย้งกับเรื่องที่อ่าน และเสนอความคิดใหม่อย่างมีเหตุผล

ท 1.1 ม.4-6/6 ตอบคำถามจากการอ่านประเภทต่าง ๆ ภายในเวลาที่กำหนด

สาระที่ 2 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

ตัวชี้วัด

ท 3.1 ม.4-6/1 พูดในโอกาสต่างๆ พูดแสดงทรรศนะโต้แย้ง โน้มน้าวใจ และเสนอแนวคิดใหม่ด้วยภาษาถูกต้องเหมาะสม

2. สาระสำคัญ

ข่าวชาวบ้านเป็นงานเขียนที่นำเสนอข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ สถานการณ์ที่เกิดขึ้น รวมถึงความคิดเห็นของบุคคลที่อยู่ในเหตุการณ์ หรือสถานการณ์นั้น ๆ ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้คนให้ความสนใจในช่วงระยะเวลาหนึ่ง เนื้อหามีลักษณะของการบรรยายเหตุการณ์ และสถานการณ์อย่างตรงไปตรงมา ผู้เขียนอาจเขียนโดยแทรกความคิดเห็นส่วนตัวเพื่อให้เกิดอรรถรสในการอ่าน

ดังนั้นผู้อ่านจึงต้องมีวิจารณญาณในการจำแนกระหว่างข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นเพื่อช่วยให้ได้รับสารที่ถูกต้องครบถ้วน

3. สมรรถนะสำคัญของนักเรียน

3.1 ความสามารถในการสื่อสาร

3.2 ความสามารถในการคิด

4. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

4.1 ใฝ่เรียนรู้

4.2 มุ่งมั่นในการทำงาน

5. จุดประสงค์การเรียนรู้

ความรู้ (K) นักเรียนสามารถ

5.1 อธิบายปัญหา และสาเหตุของปัญหาที่ปรากฏในข่าว

ทักษะกระบวนการ (P) นักเรียนสามารถ

5.2 ใช้ข้อมูลที่ปรากฏในการสรุปเรื่องที่อ่านอย่างเหมาะสม

5.3 จำแนกข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็นที่อยู่ในข่าวได้

5.4 คัดคะเนเรื่องที่อ่านได้

5.5 วิเคราะห์ และแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่อ่านอย่างมีเหตุผล

5.6 ประเมินคุณค่า และความน่าเชื่อถือของข่าวได้

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A) นักเรียน

5.7 ใฝ่เรียนรู้

5.8 มุ่งมั่นในการทำงาน

6. สื่อ/ แหล่งการเรียนรู้

6.1 คลิป “ป่าทุบรถ”

6.2 ข่าว “ชายข้างถนน แย้ม กม. ไล่ป่าทุบ”

7. กิจกรรมการเรียนรู้ (2 คาบ)

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. นักเรียนดูคลิป “ป่าทุบรถ” จากนั้นครูตั้งคำถามเกี่ยวกับสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้จากในคลิป โดยมีข้อคำถาม ดังนี้

- นักเรียนเคยรู้จักเหตุการณ์นี้หรือไม่ อธิบายตามที่นักเรียนเข้าใจ
- นักเรียนคิดว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นใครเป็นคนผิด เพราะเหตุใด
- ถ้านักเรียนเป็นป่า/เจ้าของรถ นักเรียนจะจัดการกับเหตุการณ์นี้อย่างไร

นักเรียนช่วยกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแสดงความคิดเห็นตามคำถาม เพื่อให้ นักเรียนทุกคนมีความรู้และความเข้าใจที่ใกล้เคียงกัน

ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูอธิบายนักเรียนว่านักเรียนจะได้อ่านข่าวเกี่ยวกับเรื่องป่าทุบรถ แต่เป็น เหตุการณ์ที่เกิดต่อจากเหตุการณ์ที่นักเรียนได้เห็นไปแล้วในคลิป จากนั้นครูแจกข่าว “ชายข้างถนน เย้ย กม. ใกล้ป่าทุบรถ” ให้นักเรียนคนละ 1 ชุด โดยให้นักเรียนอ่านข่าวอย่างคร่าวๆ ประมาณ 3-5 นาที

2. ครูถามนักเรียนว่า “รู้สึกอย่างไรหลังจากที่ได้อ่านข่าวนี้” โดยให้นักเรียนสามารถ แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ

3. ครูตั้งคำถามนักเรียน

- ในข่าวเกิดเหตุการณ์อะไรขึ้น
- เหตุการณ์ในข่าวเกิดขึ้นในสถานที่ใด
- ผู้ให้ข่าวเป็นใคร มีความน่าเชื่อถือหรือไม่ เพราะเหตุใด
- เหตุใดจึงมีการตั้งตลาดโดยไม่มีความเกรงกลัวต่อกฎหมาย
- วิธีการจัดการของราชการได้ผลหรือไม่

จากนั้นให้นักเรียนอ่านข่าวอีกครั้งเพื่อหาคำตอบของคำถามที่ครูให้ไป

4. นักเรียนช่วยกันตอบคำถามที่ละข้อ ถ้ามีนักเรียนที่มีความคิดเห็นแตกต่างกับครู และนักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็นจนกระทั่งได้ข้อสรุป

5. ครูสุ่มนักเรียน 5 คนให้แสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่อ่านว่ามีแนวทางการแก้ปัญหา นี้อย่างไร และข่าวที่นักเรียนอ่านมีความน่าเชื่อถือหรือไม่ พร้อมแสดงความคิดเห็นประกอบ

ขั้นสรุปบทเรียน

1. นักเรียนทำใบงานสรุปความรู้ที่ได้จากการอ่าน ส่งท้ายคาบ

8. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

จุดประสงค์	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน			
			3	2	1	
K	1. อธิบาย ปัญหา และ สาเหตุของ ปัญหาที่ ปรากฏในข่าว	การ ตรวจ ใบงาน	ใบงาน	อธิบาย ประเด็น ปัญหาของ เรื่องได้ ถูกต้อง	อธิบาย ประเด็น ปัญหาของ เรื่องได้ ใกล้เคียง	อธิบาย ประเด็น ปัญหาของ เรื่องได้ บางส่วน
	2. ใช้ข้อมูลที่ ปรากฏในการ สรุปเรื่องที่ อ่านอย่าง เหมาะสม	สังเกต การ ตอบ คำถาม	แบบ สังเกต	ลงข้อสรุปโดย ใช้ข้อมูลที่ ปรากฏใน เรื่องได้ ถูกต้อง เหมาะสม มี หลักฐาน ประกอบ	สรุปเรื่องโดย ใช้ข้อมูลที่ ปรากฏในเรื่อง ประกอบกับ การคาดเดา ในการตอบ คำถาม มี หลักฐาน ประกอบ	ตอบคำถาม โดยใช้การ คาดเดา มากกว่าข้อมูล ที่ปรากฏใน เรื่อง มี หลักฐาน ประกอบบ้าง
	3. จำแนก ข้อเท็จจริง และ ข้อคิดเห็นที่ อยู่ในข่าวได้	สังเกต การ ตอบ คำถาม	แบบ สังเกต	จำแนก ข้อเท็จจริง และ ข้อคิดเห็นได้ ถูกต้อง	จำแนก ข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็น ได้ถูกต้องเป็น ส่วนใหญ่	จำแนก ข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็น ได้ถูกต้อง บางส่วน
4. คาดคะเน เรื่องที่อ่านได้	สังเกต การ ตอบ คำถาม	แบบ สังเกต	คาดคะเน เหตุการณ์ หรือคำตอบ จากบทอ่าน ได้ถูกต้อง ร้อยละ 80 ขึ้น ไป	คาดคะเน เหตุการณ์ หรือคำตอบ จากบทอ่านได้ ถูกต้อง ร้อย ละ 50 ขึ้นไป	คาดคะเน เหตุการณ์ หรือคำตอบ จากบทอ่านได้ ถูกต้อง ร้อย ละ 50 ลงมา	

จุดประสงค์	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน		
			3	2	1
5. วิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่อ่านอย่างมีเหตุผล	สังเกตการตอบคำถาม	แบบสังเกต	เสนอความคิดเห็นต่อเรื่องที่อ่านอย่างมีเหตุผล น่าเชื่อถือ	เสนอความคิดเห็นต่อเรื่องที่อ่านอย่างมีเหตุผล เป็นส่วนใหญ่	เสนอความคิดเห็นต่อเรื่องที่อ่านโดยใช้ อารมณ์
6. ประเมินคุณค่าและความน่าเชื่อถือของข่าวได้	สังเกตการตอบคำถาม	แบบสังเกต	ประเมินคุณค่าและความน่าเชื่อถือของข่าวด้วยตนเองได้อย่างมีเหตุผล และมีหลักฐาน	ประเมินคุณค่าและความน่าเชื่อถือของข่าวด้วยตนเองได้อย่างมีเหตุผล แต่ไม่มีหลักฐาน	ประเมินคุณค่าและความน่าเชื่อถือของข่าวโดยมีอาจารย์ชี้แนะบางส่วน
A 7. ทำกิจกรรมด้วยความตั้งใจ	การสังเกต	แบบสังเกต	มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในชั้นเรียนทุกกระบวนการด้วยความตั้งใจ	มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในชั้นเรียนเกือบทุกกระบวนการหรือไม่ให้ความร่วมมือในบางกิจกรรม	มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในชั้นเรียนเป็นส่วน้อย หรือไม่ให้ความร่วมมือในกิจกรรม

จุดประสงค์	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน		
			3	2	1
8. ทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความมุ่งมั่น	การตรวจในงาน	ใบงาน	ทำงานที่ได้รับมอบหมายครบถ้วน และมีความเป็นระเบียบแสดงถึงความตั้งใจ	ทำงานที่ได้รับมอบหมายครบถ้วน แต่ไม่ค่อยมีความเป็นระเบียบหรือไม่ค่อยมีความตั้งใจในการทำงาน	ทำงานที่ได้รับมอบหมายไม่ครบถ้วนหรือส่งไม่ตรงเวลา หรือทำงานไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย

9. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

ปัญหาที่พบในการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

วิธีแก้ปัญหา

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ครู

ชื่อ-นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

แบบฝึกหัดที่ 1

คำชี้แจง : ให้นักเรียนตอบคำถาม หรืออธิบายในหัวข้อที่กำหนดให้

1. ใจความสำคัญของข่าว “ชายข้างถนน เย้ย กม. ไล่บี้ทุบรถ” คืออะไร

.....

.....

.....

2. เหตุใดพ่อค้า แม่ค้าจึงทำพฤติกรรมในข่าว โดยไม่เกรงกลัวกฎหมาย

.....

.....

.....

3. ความคิดเห็นของผู้เขียนที่ปรากฏในข่าวมีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

4. ถ้านักเรียนเป็นชาวบ้านที่ได้รับความเดือดร้อนจากตลาด นักเรียนจะมีวิธีการแก้ปัญหอย่างไร

.....

.....

.....

5. ข่าวนี้มีความน่าเชื่อถือหรือไม่ ให้นักเรียนยกตัวอย่างข้อมูลที่ช่วยสนับสนุนความน่าเชื่อถือของข่าว

.....

.....

.....

.....

แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน

กิจกรรมที่..... ระดับชั้น..... วันที่...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน : ดี = 3 พอใช้ = 2 ปรับปรุง = 1
 เกณฑ์การประเมิน : การผ่านการประเมินทุกรายการต้องได้ 2 ขึ้นไป

เลขที่	ชื่อ-นามสกุล	คะแนน					รวม	สรุป	
		3	3	3	3	3		ผ่าน	ไม่ผ่าน

- หัวข้อประเมิน :
1. การใช้ข้อมูลที่ปรากฏในการสรุปเรื่องที่ทำอย่างเหมาะสม
  2. การจำแนกข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็นที่อยู่ในข่าวได้
  3. การคาดคะเนเรื่องที่ทำอ่านได้
  4. การวิจารณ์ และแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่ทำอ่านอย่างมีเหตุผล
  5. การประเมินคุณค่า และความน่าเชื่อถือของข่าวได้
  6. การทำกิจกรรมด้วยความตั้งใจ

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม.....
 .....
 .....
 .....

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้ประเมิน

3. บทอ่านที่ใช้ในการทดลอง

ขายข้างถนน เย้ย กม. ใกล้เคียงป่าทุบรถ

เปิดตลาดใหม่เย้ยผู้ว่าฯ
ห่างบ้านป่าทุบรถแค่ 50 เมตร ไม่
สนคำสั่งปิดตลาดผิดกฎหมาย
เจ้าของบ้านสุดทน ระบายผ่าน
เฟซบุ๊ก ผอ.เขตประเวศ ลงเคลียร์
พื้นที่ด่วน อ้างเป็นพ่อค้า แม่ค้าที่
ได้รับผลกระทบถูกปิดตลาด กับ

ชาวบ้านย่านนั้นตั้งโต๊ะกินข้าวบนทางเท้า ขอความร่วมมือให้ย้ายออก ประสาน สน.ประเวศคืนผิว
จราจรให้ชาวหมู่บ้าน ขณะที่รองโฆษกศาลปกครองชี้ สนง.เขตไม่ควรปล่อยให้เกิดความขัดแย้งขึ้น
อีก

ปัญหาตลาดนัดใหม่ทำชาวบ้านเดือดร้อนเปิดเผยขึ้นเมื่อวันที่ 11 มี.ค. มีผู้ใช้เฟซบุ๊ก
“Ajapim Aroonlucksana” โพสต์ข้อความและรูปภาพมีพ่อค้าแม่ค้า มาตั้งตลาดนัดริมรั้วข้างบ้าน
ในหมู่บ้านเสรีวิลล่าหน้าสวนหลวง ร.9 ซอยศรีนครินทร์ 55 สร้างความเดือดร้อนโดยไม่สนใจ
กฎหมาย ระบุข้อความ “ข้าฯหรือ ข้าไม่ออกไม่รู้คะ คุ่มครองบ้านป่าทุบรถ สั่งปิดทุกตลาด แต่โง่
มาเปิดใหม่ตรงรั้วบ้านดิฉันคะคุณ ห่างกันไม่ถึง 50 เมตร ครั้งนี้เคยเห็นใจแม่ค้า แต่ตอนนี้คิดว่า
แม่ค้าดันทุรัง ไม่รักษากฎหมาย แกรมมีรัฐเพิกเฉย คงต้องทนายไป ไซ้ใหม่คะ” ทั้งที่ทาง ผู้ว่าฯ กทม.
สั่งปิดตลาดทั้งหมดในหมู่บ้านเสรีวิลล่า สวนหลวง ร.9 จนกว่าศาลปกครองกลางจะมีคำพิพากษา
ชี้ขาดข้อพิพาท การจัดตั้งตลาดในหมู่บ้านเสรีวิลล่า ตามที่ น.ส.บุญศรี แสงหยกตระการ กับพวก
รวม 4 คนฟ้องผู้ว่าฯ กทม.และ ผอ.เขตประเวศ กับพวกรวม 4 คน ปล่อยให้มีการจัดตั้งตลาดใน
หมู่บ้านโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้ได้รับความเดือดร้อนเสียหาย

ผู้สื่อข่าวได้สอบถามไปยัง น.ส.อชพิมพ์ อรุณลักษณ์ เจ้าของบ้านเลขที่ 37/116 หมู่บ้าน
เสรีวิลล่า แขวงหนองบอน เขตประเวศ กทม. ที่ถูกตลาดนัดมาตั้งข้างบ้าน บริเวณหัวมุม
ทางเข้าออกประตู 5 สวนหลวง ร.9 กล่าวว่า ไม่อยากจะพูดอะไรมาก เรื่องทั้งหมดเป็นไปตามที่
โพสต์เอาไว้ และจะร่างหนังสือร้องเรียนไปยังผู้ว่าฯ กทม.ในวันที่ 12 มี.ค.นี้

ผู้สื่อข่าวไปสำรวจตลาดเปิดใหม่ มีทั้งร้านแผงลอยและรถเข็น พ่อค้านำรถกระบะขนของ จอดสองฝั่งถนนที่มี 2 ช่องจราจร ปล่อยให้รถวิ่งสวนกันได้เพียง 1 เลน รวมทั้งบนทางเท้ามีการตั้ง โต๊ะนั่งทานอาหารด้วย เริ่มเปิดขายตั้งแต่เช้ามีผู้คนถึงเที่ยงก็จะเก็บร้าน แม้ทาง สนง.เขตประเวศ จะนำแผงเหล็กและเชือกมาทึงพร้อมป้ายมาติดเตือนห้ามขายของฝ่าฝืนมีโทษ 2 พันบาท พ่อค้า แม่ค้าไม่ให้ความสนใจตั้งแผงขายเหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น มีเพียงเจ้าหน้าที่เทศกิจสำนักงานเขต ประเวศ และเจ้าหน้าที่ตำรวจ สน.ประเวศ มาเดินถ่ายรูปตลาดนัดแล้วก็กลับไป ผู้ค้ารายหนึ่งกล่าว ว่า ตนขายตรงพื้นที่นี้มานานแล้วก็จะขายตรงนี้ต่อไป

ด้านนายธนະสิทธิ์ เมธพันธ์เมือง ผอ.เขตประเวศ เผยว่า หลังทราบเรื่องนำคณะทำงานลง พื้นที่ตรวจสอบ เบื้องต้นพบว่ามีผู้ค้ากว่า 10 ราย นำรถกระบะมาเปิดท้ายขายของ นอกจากนี้ยัง พบประชาชนที่อาศัยบริเวณนั้นนำโต๊ะเหล็กพับมากางรับประทานอาหารราว 20 ราย มีผู้ค้าบาง ราย เช่นรถขายเนื้อหมูที่ได้รับผลกระทบจากที่ กทม.สั่งระงับตลาดทั้ง 5 แห่ง ประกอบด้วยตลาด สวนหลวง ตลาดเป็ลมารีเก็ท ตลาดยิ่งนา ตลาดรุ่งวานิชย์ และตลาดร่มเหลือง ทาง กทม.ได้หาที่ ทำตลาดรองรับผู้ได้รับผลกระทบหน้าห้างสรรพสินค้าซีคอนสแควร์ คาดว่าจะเปิดได้ประมาณสิ้น เดือน มี.ค.นี้ ทาง สนง.เขตได้ขอความร่วมมือผู้ค้าและประชาชนที่นำโต๊ะมาวางกีดขวางทางเดิน ให้ขนย้ายสิ่งของออกจากพื้นที่ และห้ามนำของมาขายหรือตั้งวางในที่สาธารณะ พร้อมนำรั้วเหล็ก จากสำนักการจราจรและขนส่ง (สจส.) มาตั้งกันไม่ให้ฝ่าฝืนตั้งวางสิ่งของบนที่สาธารณะอีก ส่วนบนผิวจราจรประสานไปยัง สน.ประเวศ เข้ามาช่วยดูแลการจราจร และกำชับเจ้าหน้าที่เทศกิจ ออกตรวจพื้นที่ป้องกันไม่ให้เกิดเหตุการณ์ลักษณะนี้อีก โดยรายงานให้ พล.ต.อ.อัศวิน ขวัญเมือง ผู้ว่าฯ กทม. ทราบมาโดยตลอด ทางผู้ว่าฯกำชับให้เขตและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องดูแลความเป็น ระเบียบเรียบร้อย ไม่ให้มีการขายของในพื้นที่สาธารณะ หากเขตตักเตือนแล้วยังมีผู้ฝ่าฝืน จำเป็นต้องดำเนินการตามกฎหมาย

ขณะที่นายวชิระ ชอบแตง รองโฆษกศาลปกครอง กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อน ไร้ค่าจากการรบกวนของการมีตลาดนัดเกิดขึ้นใหม่ในหมู่บ้านเสรีวิลล่า สามารถร้องต่อศาล ปกครองเป็นคดีได้เลย ไม่ต้องทำกระบวนการร้องเรียนไป สนง.เขตประเวศ หรือ กทม. อีก เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวยังเป็นพื้นที่ที่เป็นข้อพิพาทเรื่องการจัดตั้งตลาดโดยไม่ชอบที่อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครอง และโดยหลักการ สนง.เขตประเวศ ในฐานะเป็นหน่วยงานทาง ปกครองที่รับผิดชอบพื้นที่ ไม่ควรปล่อยให้เกิดความขัดแย้งในพื้นที่เพิ่มขึ้นมาอีก

ไทยรัฐฉบับพิมพ์. (2562). ขายข้างถนน แย้ง กม. ใกล้เคียง. สืบค้นเมื่อ 13 มกราคม 2562, จาก

อวสาน! อาชีพประมงติดกับดักปลดล็อกอื้อ

ไม่เชื่อก็ตองเชื่อ...สารพัด มาตรการต่างๆ เพื่อปลดล็อก ไบเหลือองประมงไทยที่นาภาคภูมิใจ จะกลับกลายทำให้อาชีพประมง ไทยสารวันเตี้ยลง รอวันล่มสลายไป ได้ดังเช่นสถานการณ์ทุกวันนี้

ได้กัองเรือผู้มากประสบการณ หนึ่งในกลุ่มประมงจังหวัดปัตตานี อยากจะเล่าประสบการณส่วนตัวใน

ทีมข่าว "สรุปหน้า 1" ฟังว่า ผมเองเมื่อก่อนไปตรวจเรือเขาให้ผมเป็นเรือตัวอย่างเลยนะเพราะเรา ทำถูกต้องมาตั้งแต่ต้นเลย แต่ยั้งตัวอย่างนักก็ยั้งเจ็บตัวนัก...เพราะต้องปฏิบัติตามคำสั่งออกวันนี้ พรุ่งนี้ผมต้องทำ คำสั่งออกชั่วโมงนี้อีกชั่วโมงผมต้องไปทำให้สมบูรณ์ ไม่งั้นเราจะออกหาปลาไม่ได้ เพราะเป็นเรือขนาดใหญ่

มาตรการต่างๆ ที่ออกมาเป็นกฎหมายที่ไม่เคยได้ยินยกตัวอย่างว่า...มาตรา 39 บุคคลใด จะขออนุญาตทำการประมงจะต้องไม่ขาดคุณสมบัติหมายความว่าหนึ่งเรือไม่เคยโดนคดี ไม่โดนล อกเรือ ไม่พ้นระยะเวลา 5 ปี

เมื่อเทียบเหตุการณ์กันกับบนฝั่ง สมมติว่า คุณมีเรือประมง 10 ลำ ถ้าทำผิด 1 ลำ อีก 9 ลำจะขอใบประมงพาณิชย์ไม่ได้ แล้วถ้าเทียบกับนาย ก. มีรถสิบล้อ 10 คัน มีคันหนึ่งคันไ้ไปชน คนตาย ทำไมอีก 9 คันยังวิ่งทำงานได้เป็นปกติ แล้วขอการต่อทะเบียนได้ทุกปี

"กฎหมายประมงออกมาอย่างนี้ต้องการฆ่าชาวประมงหรือ...ให้ความเป็นธรรมกับ ชาวประมงมีบ้างไหม นี่คืองสิ่งที่เห็นต่าง สิ่งที่เกิดขึ้นกับชาวประมง"

อีกอย่าง...การฝ่าไฟแดงของรถ สมมติว่ามอเตอร์ไซค์ฝ่าปรับ 300 บาท รถกระบะฝ่าปรับ 300 บาท รถสิบล้อฝ่าก็ปรับ 300 บาท...รถสิบล้อฝ่าก็ปรับ 300 บาท...เท่าๆ กัน แต่เรือประมง 10 ตันกรอสทำผิดปรับหมื่นบาท พอ 30 ตันกรอส ปรับแสน...พอ 60 ตันกรอส ปรับ 5 แสน...ปรับไป ตามชั้นบันได

คนฟังอาจฟังแล้วอาจคิดว่าก็สมควรแล้ว เพราะเรือขนาดยิ่งใหญ่ขึ้นก็ยิ่งจับสัตว์น้ำได้มากขึ้น หากกระทำผิดก็ควรปรับมากขึ้นเยอะตามลำดับ?

“ในเมื่อศักยภาพของเรือใหญ่มีความสามารถที่จะไปจับสัตว์น้ำได้มาก ทำไมรัฐไม่ปล่อยให้เขาไปหาปลานอกน่านน้ำ ทำไมจึงขังเขาไว้ในกรอบ...พอมายังไว้แล้ว ถามว่าเรือ 30 ตัน...60 ตัน...100 ตัน...150 ตันหากินจับปลาอยู่ในพื้นที่เดียวกันจะเอาสัตว์น้ำที่ไหน...มาจากไหน”

ในทางปฏิบัติเป็นเช่นนี้เรือเล็กเรือใหญ่จับได้เหมือนๆ กัน ปริมาณก็ต่างกันไม่เยอะ ก็ได้เงินเหมือนๆ กัน...ดีไม่ดีเรือ 150 ตันกรอสจะหาปลาได้น้อยกว่าเรือ 60 ตันกรอสด้วยซ้ำไป

ในทางกลับกัน...เวลาโดนคดี ไม่เกิน 150 ตันกรอส สมมติว่าปรับ 6 แสนบาทในบางมาตรา แต่นับจากเรือขนาด 150 ตันกรอสขึ้นไปปรับสูงมากตั้งแต่ 6-25 ล้านบาทเลยทีเดียว

ไหน? ความผิดปรับลงโทษกลับเป็นขั้นบันไดอย่างนี้

พวกเรือใหญ่ๆ ยิ่งใหญ่หลายๆ ก็ยิ่งพร้อมที่จะตาย ล้มหายตายจาก...กลัวด้วยกฎหมายนิดเดียวก็ตายถ้าพลาด

จังหวัดปัตตานีถ้ารวม “เรือประมง” ทุกขนาดที่มีใบประมงพาณิชย์จะอยู่ที่ 1,050 ลำ สถานการณ์ที่ออกเรือหาปลาได้ คาดว่าไม่ถึง 50 เปอร์เซ็นต์แล้ว...ที่ออกไปได้ไม่ใช่แค่เรือที่ถูกต้อง ที่จอดก็ถูกต้องเหมือนกัน แต่ส่วนใหญ่จอดเพราะไม่มีทุนจะไปต่อ ถึงวันนี้น่าจะไม่มีแล้ว

คำว่า “หมดทุน” คือหมดทุกอย่าง บ้าน รถ ภูหนียืมสินกันสู้ไปจนไม่รู้จะกู้ที่ไหนแล้วเหลือก็แต่หนี้สินรุงรัง ตั้งแต่ปี 2558 มั่นรุมเร้ามาเรื่อยๆ ต่างคนก็ต่างสู้ไปไม่เคยถอย สุดท้ายเมื่อเต็มทีกันสุดๆ แล้วก็ถึงเวลาหยุด

น้ำที่จับมาแบ่งไป ส่วนที่สองค่าแรงค่าอื่น ๆ ก็จ่ายได้ไม่ต้องเป็นหนี้เสมอตัว...ถ้าจะมีกำไร สี่หมื่น

ใครต้อง “จอด” ออกเรือไม่ได้แล้วก็แสดงว่า “หมดตัว”

เรือที่จอดมีผลกระทบมากน้อยอย่างไร ได้กัเรือลำหนึ่งขนาด 160 ตันกรอสเป็นเรือแม่ 1 ลำ และมีเรือสนับสนุน 3 ลำ คุยให้ฟังว่า จอด 1 เดือน คนงานจะไม่ครบเหลือประมาณ 50 เปอร์เซ็นต์ จะต้องจ่ายค่าแรง ค่าเรือสนับสนุน ค่าอาหาร ฯลฯ รวมๆ ทั้งหมดแล้วต้องจ่ายไม่ต่ำกว่า 5 แสนบาท ต้องจ่ายโดยไม่มีรายได้เลยแม้แต่บาทเดียว

สู้ทนทำไป มีโอกาสก็ออกทะเลหมดทุกอย่างแล้ว ถ้าได้มา สิ่งที่เสียคือค่าแรงงาน ก็เอาจากรายได้จากสัตว์

...ห้าหมื่น...หรือแสนบาทก็ยังพอได้ แต่ก็อาจจะไปขาดทุนอีกครั้งในช่วงที่ต้องซ่อมแซมบำรุงรักษา เครื่องมืออุปกรณ์

“บางทีในช่วงหนึ่งเดือนก็ต้องซ่อม หรือออกเรือกลับมาอาทิตย์เดียวก็เกิดความเสียหาย ขึ้นได้แล้ว ก็ต้องจ่ายค่าซ่อมอีก”

ความพิเศษของปัตตานีเป็นพื้นที่พิเศษกว่าที่อื่นหรือเปล่าไม่รู้ แม้ว่าเรือจะจอดแล้วแต่ก็มีความเสี่ยงถูกเข้ามาขโมยชิ้นส่วนอุปกรณ์ต่างๆ บนเรือเอาไปขาย รายหนึ่งเป็นเจ้าของเรือ 1 ลำ ตัดสินใจจอดก็ต้องจ้างคนมาเฝ้าวันละ 300 บาท และ...เสียค่าใช้จ่ายนอกจาก VMS รายเดือน อยู่ที่หลักพันกว่าบาทมากขึ้นแล้วแต่บริษัท แล้วแต่รุ่น แล้วแต่การเลือกจ่ายรายเดือน...รายปีตาม โปรโมชัน

“วันนี้คนตกงานไม่มีงานทำเยอะมากไม่เหมือนวันวานที่ชาวประมงเรือประมงเฟื่องฟู ทุกคนอยู่ดีกินดี เงินหมุนไปๆ มีรายได้ใช้จ่ายเข้ามาไม่ขาดมือ เมื่อถึงยุคฝืดธุรกิจทุกอย่างที่เกี่ยวข้องทยอยเลิก ปิดกิจการ เงินไม่หมุนอีกแล้วอาชญากรรมสารพัดเรื่องก็ผุดขึ้นมาเต็มพื้นที่ ทั้งโจร ทั้งยาเสพติดก็เพิ่มขึ้นมาเป็นเงาตามตัว”

อาจจะกล่าวได้ว่าก่อนที่จะมาถึงจุดจอด...ถ้าแก่เจ้าของเรือต้องมาถึงจุดจบกันก่อน เรียกว่าไม่มีทุนเหลืออีกแล้ว เทหมดหน้าตัก หมดทุนแล้วทุกสิ่งทุกอย่าง กูหนี่สินทั้งนอกและในระบบมาหมดแล้ว เรือก็ขายไม่ได้ เป็นทรัพย์สินเอกไปอยู่กับสถาบันการเงินไม่ได้เลย ไม่มีใครรับ ไม่เหมือนรถ เข้าไฟแนนซ์ไม่ได้

“เครื่องยนต์ ตัวเรือ ไม่มีใครรับซื้อ...ไม่รู้จะเอาไปทำอะไร เกียร์เรือขนาดใหญ่ราคาเป็นล้าน เรือจอดถอดทิ้งก็ขายเป็นเศษเหล็กได้อย่างเดียว ที่สำคัญสถาบันการเงินไม่รับรองการให้เครดิตกับชาวประมงและเรือประมงทุกประเภท คนในแวดวงธุรกิจประมงเหมือนคนตัวเปล่า เปลือย คุยกับสถาบันการเงินไม่รู้เรื่อง”

ถ้าชาวประมงแท้ๆ ไม่ทำอาชีพอื่น มีอาชีพเดียวเท่านั้น

ถ้ายังมีเรืออยู่ ถ้าได้ออกทะเลจับปลาได้ก็ยังพออยู่ได้ แต่มีเรืออยู่แล้วไม่ออก หนี้สินที่มีก็ไม่มีปัญญาที่จะใช้หนี้ก็เพิ่มอีก...ไม่มีเงินเข้ามีแต่เงินออก ฉะนั้นได้ทุ่ซื้อเรือไปจับปลา ยังดีกว่าอยู่เฉยๆ

อีกสิ่งที่ทำให้ชาวประมงไทยต้องจุกอก คือบังคับจำกัดวันทำการออกเรือจับปลาได้แค่ 240 วัน...นับรวมเวลาเรือวิ่งเข้าวิ่งออก พักเรือเจอกรมประมงปัญหาอุปสรรคไปด้วยแล้ว แต่บังคับให้ต้องจ่ายเงินลูกจ้างแรงงานทั้งปี

“เราอยากทำงานได้ทั้งปี เพราะในหนึ่งปีเรือทุกลำต้องมีการจอดซ่อมบำรุงอยู่แล้ว 2 เดือน เลี้ยงไม่ได้ ถัดมา...ช่วงระหว่าง 300 วันที่เหลือก็ต้องเสียเวลาวิ่งเข้าวิ่งออกอยู่แล้ว การที่นับวันทำการประมง 7 วัน แต่ความเป็นจริงในทางปฏิบัติที่จับปลา ทำประมงได้จริง ๆ นั้น อาจจะแค่ 1-2 วันเท่านั้นเอง หรืออาจจะทำได้ทุกวันซึ่งก็ขึ้นอยู่กับธรรมชาติที่ไม่แน่นอน ชายหาดทะเล อาจจะสวย คลื่นลมสงบ แต่ออกไปกลางทะเลคลื่นลมแรงเชื่อมวนทิศกัน”

ทางออกที่หวังกัน ถ้าพวกเราสื่อให้ผู้ใหญ่ รัฐบาลได้รับรู้มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขกฎกติกาต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวประมงไทยจริงๆ ให้เดินยืนด้วยลำแข้งของตัวเองปัญหาหน้ากนาสาหัสจะค่อยๆ คลี่คลาย

สภาพเป็นจริงเป็นเช่นนี้ ใครจะยื่นมือเข้ามาช่วย...รัฐบาล ผู้มีอำนาจจะคลี่คลายปัญหาเรือประมงไทยได้อย่างไร ใครครวญ...เหตุปัจจัยปัญหาให้มันเหมาะ เห็นใจคนไทยด้วยกันเองเดินสายกลาง...ยอมดีกว่าเอาแต่ใช้กฎหมาย ระเบียบกฎหมาย...เสมอเหมือนบีบผลักให้ “คนดี” ต้องไปเป็น “โจร” กันหมด

กิน “ชาเย็น” ต้องรู้อันตรายเสี่ยง “อัมพฤกษ์”

มาแล้วจ้าสวัสดิ์สินะคะ สาวๆ หนุ่มๆทั้งหลาย วันนี้แอดมิน คนสวยจะมาบอกอาหารที่ควรเลี่ยง ใครที่ชอบกิน “ชาเย็น” ต้องรู้ไว้ เลยว่ากินมากไม่ดีนะ เพราะว่ามัน เสี่ยงเป็น “อัมพฤกษ์” วันนี้เราเลยจะมาบอกโทษของ “ชาเย็น” กันค่ะ

ว่าจะมีอะไรบ้าง ลองไปดูข้อมูลด้านล่างกันเลย ขอบอกว่าถ้าอ่านแล้วจะไม่อยากกินอีกยาว

โทษจากดื่มชาเย็น

คนชอบดื่ม ชาเย็น-ชานมเย็น อ่านก่อนจะสายไป

– จะปวดหลัง ข้อเข่า ไตอ่อนแอ ใครจะไปเชื่อว่า การดื่มชาเย็นจะมีพิษ มีภัย และให้โทษได้ถึงขนาดนี้

– หมอได้พบผู้ป่วย ที่มีอาการแขนขาอ่อนแรง หรือที่เรียกกันว่า โรคอัมพฤกษ์ ซึ่งสืบค้นต้นตอไปๆมาๆ ก็พบว่า สาเหตุมาจากพฤติกรรมกรดื่มน้ำชาเย็น หรือน้ำแข็งเป็นประจำนั่นเอง ผู้ป่วยเล่าให้ฟังว่า ไม่กินผักมาตั้งแต่เล็กๆ รับประทานแต่เนื้อสัตว์ ที่สำคัญคือชอบดื่มน้ำเย็นเป็นประจำมาตั้งแต่เด็ก และต้องเป็นน้ำเย็นจากตู้เย็นเท่านั้น

– ก่อนที่จะมีอาการกล้ามเนื้ออ่อนแรงนั้น ร่างกายผู้ป่วยได้ส่งสัญญาณเตือนมาหลายครั้ง เช่น มีนเวียนศีรษะง่าย เห็นเหมือนแสงไฟแวบๆขณะกระพริบตา การพูดเริ่มติด ๆ ขัด ๆ สุดท้ายเกิดอาการวูบกะทันหัน ต้องนำส่งโรงพยาบาล เมื่อรู้สึกตัวอีกครั้งผู้ป่วยก็ไม่สามารถขยับร่างกายซีกซ้ายได้แล้ว นี่คือนิ่วอาการของโรคเส้นเลือดตีบที่สมองในวัยเพียง 40 ปี ที่ชอบทานแต่น้ำเย็นมาตลอดเวลา

– การดื่มน้ำชาเย็น สำหรับคนไทยนั้น ทำให้ “ไต ต้องรับกำจัดความเย็นออกจากร่างกายอย่างรวดเร็ว” ขับน้ำเย็นมากก็เก็บไว้ที่กระเพาะปัสสาวะ เตรียมขับออกเป็นน้ำปัสสาวะทำให้ผู้ที่ชอบทานน้ำเย็นก็ยิ่งขาดน้ำจนเลือดข้นหนืดไปหมด ประกอบกับหลอดเลือดที่เริ่มแข็งกระด้างไม่ยืดหยุ่น ทำให้มีคราบไขมัน และของเสียไปยึดเกาะตามผนังหลอดเลือดจนเกิดการพอกพูนกลายเป็นโรคหลอดเลือดตีบ ก็เพราะน้ำเย็นที่ชอบทานเป็นประจำนั่นเอง

- ไตของเราเปรียบ เสมือนเครื่องกรองน้ำอันน่าอัศจรรย์ ทำหน้าที่ช่วยกรองของเสียออกจากเลือด แล้วขับออกทางปัสสาวะการทำหน้าที่ตลอด 24 ชม. ไม่มีวันหยุดของไตนั้น ถ้าเราไปซ้ำเติมด้วยการรับประทานสิ่งที่เป็นพิษต่อร่างกายรวมทั้ง

น้ำเย็น, นมเย็น, กาแฟเย็น, น้ำอัดลม, น้ำหวานเย็น, ชาเย็น อยู่เป็นประจำ มีอาการปวดหลังแน่ๆ ก็ต้องดูแลตนเองง่าย ๆ

1. ปรับเลือดที่หนืดข้นให้หายขึ้นด้วยการเพิ่มน้ำเข้ากระแสเลือด โดยทานน้ำอุ่นให้ได้ 8-10 แก้ว ทุกวัน

2. ทำให้เลือดไหล เวียนสะดวกอย่างต่อเนื่องด้วยการออกกำลังกายเป็นประจำที่สามารถทำได้ หรือ อาจใช้การจักระดุก ช่วยให้เลือดไหลเวียนสม่ำเสมอ

3. ไม่กินอาหาร เนื้อสัตว์ ของทอด ของหวานจัดเพราะ ทำให้เกิดอนุมูลอิสระปริมาณมากจนทำให้ หลอดเลือดแข็ง หรือ ตีบตันได้ง่าย

4. งดการทานน้ำเย็น เด็ดขาดรู้แล้วอยู่เฉยเมยนะควรปฏิบัติด้วยและรู้แล้วอย่าเก็บไว้คนเดียวโปรดแบ่งปันให้คนรอบข้างของเรา

TAI. (2560). กิน “ชาเย็น” ต้องรู้อันตรายเสี่ยง “อัมพฤกษ์”. สืบค้นเมื่อ 11 พฤษภาคม 2562, จาก

<https://www.easyfoodchannel.com/>

การศึกษาคือปัจจัยที่ 5 ของชีวิต

ประเทศไทยมีการพัฒนาทางเศรษฐกิจค่อนข้างรวดเร็ว ถ้าเปรียบเทียบกับ ประเทศอื่น ๆ ในโลก โดยเฉพาะประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียงหลายประเทศประชากรไทย มีรายได้เฉลี่ยสูงถึงปีละ 61,335 บาท* หรือเดือนละประมาณ 5,100 บาท เป็นรายได้ ที่มากที่สุดที่พอจะดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขพอสมควร แต่นี้เป็นเพียงค่าเฉลี่ยรวมระดับ ประเทศ ถ้าพิจารณาให้ลึกลงไปก็พบว่ามียู่

ถึง 63 จังหวัด ที่ประชากรมีรายได้ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยกลางนี้ และยังพบอีกว่ามีความแตกต่างระหว่างจังหวัดสูงมาก จังหวัดที่มีรายได้สูงสุดคือสมุทรสาคร มีรายได้เฉลี่ยถึง 248,216 บาทต่อปี ส่วนจังหวัดศรีสะเกษมีรายได้ เฉลี่ยต่ำสุดเพียง 14,960 บาทต่อปี ความแตกต่างนี้สูงถึง 16.6 เท่า

เศรษฐกิจของประเทศไทยที่ขยายตัวเพิ่มขึ้นรวดเร็วนี้เป็นผลเนื่องจากการขยายตัวภาคอุตสาหกรรมและบริการ ในขณะที่ภาคเกษตรกรรมขยายตัวน้อยมาก รายได้ที่สูงขึ้นจึงเป็นของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมและบริการ และผู้บริหารระดับสูงเสียเป็น ส่วนใหญ่ และเป็น การขยายตัวของเศรษฐกิจในเขตเมืองส่วนในชนบทนั้นไม่มีความเปลี่ยนแปลงมากนัก คนชนบทยังยากจน ต้องอาศัยการเกษตรที่มีผลตอบแทนน้อยเป็นพื้นฐานดำรงชีวิตส่วนที่อยากมีชีวิตที่ดีขึ้นก็มุ่งเข้าเมืองหาอาชีพใหม่ที่ดีกว่า ซึ่งบางคนก็ ประสบความสำเร็จบางคนก็ไม่ประสบความสำเร็จ บางคนก็ล้มเหลว นำความเศร้าโศกเสียใจมาสู่ญาติพี่น้อง

ความเจริญรุ่งเรืองของประเทศ มิได้หมายความว่าถึงความเจริญรุ่งเรืองทาง เศรษฐกิจเท่านั้นและความรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจก็ได้ดูเพียงค่าเฉลี่ยของรายได้ประชากร เท่านั้น ความสงบของสังคมเป็นดรรชนีบ่งบอกความเจริญของประเทศเช่นเดียวกัน ประเทศจะสงบสุขร่มเย็นได้ ชีวิตคนในชาติต้องไม่มีความเหลื่อมล้ำกันมาก คนรวยจะรวยล้นฟ้าเพียงใดคงไม่มีปัญหามากนัก แต่ถ้าคนจน มีมากและมีช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจนมาก ประเทศนั้นย่อมมีปัญหา และถ้าคนจนมีความเป็นอยู่ที่แร้นแค้น ขาดแคลนทุกอย่างในขณะที่คนรวยมีความสมบูรณ์เพียงพอพร้อมทุกอย่าง ปัญหาย่อมเกิดขึ้นแน่นอน

ประเทศไทยมีความจำเป็นต้องรีบหาทางแก้ไขปัญหาคือลดช่องว่างระหว่าง คนรวยกับคนจนนี้ให้ได้โดยเร็ว วิธีการง่าย ๆ ก็คือหาทางขจัดความยากจนให้หมดไป ช่วย ให้คนยากไร้มีฐานะความเป็นอยู่ มีรายได้ที่สูงขึ้น มีปัจจัยพื้นฐานเพื่อการดำรงชีวิตที่ดีขึ้น และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ปัจจัยพื้นฐานเพื่อการดำรงชีวิตมี 4 ประการ คือ การมีที่อยู่อาศัยที่เหมาะสม 1 การมีอาหารการกินที่เพียงพอกับความเจริญเติบโตและเพื่อสุขภาพอนามัยที่ดี 1 การมีเครื่องนุ่งห่มที่เหมาะสมกับสภาวะอากาศและความมีระเบียบทางวัฒนธรรม 1 และการมียาป้องกันรักษาโรคร้ายไข้เจ็บยามจำเป็นอีก 1 มนุษย์ที่มีวัฒนธรรมมีความจำเป็นต้องมีปัจจัย พื้นฐาน 4 ประการนี้ แต่เราพบว่า ยังมีคนไทยนับล้านที่ขาดที่อยู่อาศัยที่มีคุณภาพพอควรคนจำนวนมากต้องแออัดในแหล่งเสื่อมโทรม มีสภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม หลายคนต้อง อาศัยใต้สะพานเป็นที่อยู่อาศัย บางคนเป็นคนเร่ร่อนไร้หลักแหล่ง เด็กนับล้านเป็นโรคขาด สารอาหาร ขาดภูมิคุ้มกันป้องกันโรค ขาดเสื้อผ้านุ่งห่มที่เหมาะสม

คนไทยภาคภูมิใจว่าประเทศไทยอุดมสมบูรณ์ ในน้ำมีปลาในนามีข้าวคนไทยไม่อดตาย แต่มีคนไทยกว่าครึ่งประเทศยังอยู่ในฐานะยากจน มีคุณภาพชีวิตไม่เหมาะสม แม้ปัจจัยพื้นฐานเบื้องต้นก็ยังไม่มีเพียงพอ ประเทศไทยจะเจริญได้ คนไทยทั้งหมดต้องมี ส่วนร่วม โดยต้องช่วยกันยกระดับคุณภาพชีวิตและแก้ปัญหาความยากจนให้ได้

การช่วยคนหิวด้วยการให้อาหาร ไม่เข้าเขาก็กินอาหารนั้นหมดแล้วก็หิวต่อไป การแก้ความหิวจึงต้องแก้ด้วยการให้เครื่องมือหาอาหาร ไม่ใช่ให้อาหารความยากจนเป็นต้นเหตุของความไม่เหมาะสมเพียงพอของปัจจัยพื้นฐาน การแก้ปัญหาความยากจนของคน กว่าครึ่งประเทศ จึงไม่ใช่การแจกเงินทองสิ่งของเครื่องใช้ แต่ต้องแก้ด้วยการให้ความรู้ ความสามารถที่จะไปประกอบงานเพื่อให้มีรายได้เพียงพอกับการดำรงชีวิตที่เหมาะสม

การศึกษา คือการสร้างคนให้มีความรู้ ความสามารถมีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นมีลักษณะนิสัยจิตใจที่ดีงาม มีความพร้อมที่จะต่อสู้เพื่อตนเองและสังคม มีความพร้อมที่จะ ประกอบการทำงาน อาชีพได้ การศึกษาช่วยให้คนเจริญงอกงาม ทั้งทางปัญญา จิตใจ ร่างกาย และสังคม การศึกษาจึงเป็นความจำเป็นของชีวิตอีกประการหนึ่ง นอกเหนือจากความจำเป็น ด้านที่อยู่อาศัย อาหาร เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค การศึกษาจึงเป็นปัจจัยที่ 5 ของชีวิต เป็นปัจจัยที่จะช่วยแก้ปัญหาทุก ๆ ด้านของชีวิตและเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดของชีวิตในโลกที่มีกระแสความเปลี่ยนแปลงทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว และส่งผลกระทบให้วิถีดำรงชีวิตต้องเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเช่นเดียวกันการศึกษายังมีบทบาทและความจำเป็นมากขึ้นด้วยการศึกษาที่จะช่วยให้ทุกคนมีชีวิตที่ดี มีความสุข จะต้องมึลักษณะที่สำคัญ ดังนี้

1. เป็นการศึกษาที่ให้ความรู้ และทักษะพื้นฐานที่จำเป็นอย่างเพียงพอ เช่น ความรู้ และทักษะทางด้านภาษา การคิดคำนวณ ความเข้าใจหลักการทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี

เป็นต้น สภาพปัจจุบันมีความจำเป็นต้องสนับสนุนให้ทุกคนได้รับการศึกษาขั้น พื้นฐานอย่างน้อย 12 ปี จึงจะเพียงพอกับความต้องการและความจำเป็นที่จะยกระดับ คุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น

2. การศึกษาทำให้คนเป็นคนฉลาด เป็นคนมีเหตุผล คิดเป็นแก้ปัญหาเป็น และ รู้จักวิธีแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง และเพื่อการทำงานอาชีพ

3. การศึกษาต้องสร้างนิสัยที่ดีงาม ให้เกิดขึ้นกับนักเรียนโดยเฉพาะนิสัยรักการเรียนรู้ และนิสัยอื่น ๆ เช่นความเป็นคนซื่อสัตย์ ขยัน อดทน รับผิดชอบ เป็นต้น

4. การศึกษาต้องสร้างความองกามทางร่างกาย มีสุขภาพพลามัยที่ดี รู้จัก รักษาตนให้แข็งแรง ปลอดภัยจากโรคภัยไข้เจ็บ และสารพิษ

5. การศึกษาต้องทำให้นักเรียนไม่เป็นคนเห็นแก่ตัว เห็นความสำคัญของประโยชน์ส่วนรวมให้ความร่วมมือกับผู้อื่นในสังคม อยู่ร่วมกับผู้อื่น ช่วยเหลือผู้อื่น ช่วยสร้างสังคมที่สงบเป็นสุข รักษาสิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืน

6. การศึกษาต้องทำให้นักเรียนมีทักษะการทำงานอาชีพที่เพียงพอกับการเข้าสู่การทำงานอาชีพ รู้จักการประกอบอาชีพและรู้จักพัฒนาการทำงานอาชีพ

ทั้ง 6 ประการเป็นพื้นฐานทางการศึกษาที่จำเป็น ที่คนจะต้องได้รับรู้อย่างทั่วถึงทุกคน ถ้าทุกคนได้รับอย่างครบถ้วน เพียงพอก็จะทำให้เกิดทักษะลักษณะและนิสัยที่พึงประสงค์ได้ การศึกษาจึงไม่ใช่สิ่งจำเป็นเพียงสำหรับคนบางคน แต่เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับคนทุกคนโดยเฉพาะผู้ที่ขาดความพร้อมในปัจจุบันต่าง ๆ เพื่อการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพ ยิ่งมีความ จำเป็นมากที่สุด

คนที่ขาดความพร้อมต้องการการศึกษามาก มักเป็นกลุ่มคนที่ถูกลืมตลอดเวลา การศึกษาที่ได้รับก็มักเป็นบริการที่กระต่อนกระแท่น ไม่เพียงพอกับการเรียนรู้ที่เหมาะสม ไม่พอแม้เพียงพอต่อการดำรงชีวิตให้อยู่รอดปลอดภัย ตรงข้ามกับผู้ที่มีความพร้อมพอจะช่วยตนเองได้ กลับได้รับบริการที่มีคุณภาพและปริมาณที่ดีกว่ามาก ดังจะเห็นได้จากสถานศึกษาในเมืองกับในชนบท ที่มีความแตกต่างกันอย่างชัดเจนในทุก ๆ ด้าน ซึ่งถ้าเป็นเช่นนี้ การศึกษานอกจาก จะไม่สามารถสร้างความพร้อมที่เพียงพอแก่ผู้ต้องการแล้ว ยังส่งเสริมให้ช่องว่างระหว่าง คนรวยกับคนจนแตกต่างกันมากขึ้นด้วย

เพื่อให้การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างชาติ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องปรับ ยุทธศาสตร์การศึกษาเสียใหม่ให้หันมาให้ความสำคัญกับคนยากจนคนเสียเปรียบ และคนด้อยโอกาสให้มากขึ้นทรัพยากรของรัฐต้องนำมาใช้จ่าย เพื่อปรับปรุงบริการการศึกษา สำหรับคนยากจนให้ดีขึ้นเป็นพิเศษ ให้เพียงพอต่อการสร้างลักษณะนิสัยและความพร้อมที่จำเป็น ถ้าคนยากจน คนเสียเปรียบ คนด้อยโอกาสได้รับการศึกษาที่เหมาะสม และมีคุณภาพ แล้ว ปัญหาต่าง ๆ

ในบ้านเมืองก็จะลดน้อยลงไปโดยปริยายและยังทำให้เขากลายเป็นกำลัง สำคัญทางเศรษฐกิจของ ประเทศได้อย่างดีด้วย

การศึกษานอกจากเป็นปัจจัยที่ 5 แล้ว ยังเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดของชีวิต และเป็นปัจจัย เพื่อความรุ่งเรืองของประเทศชาติในอนาคตอีกด้วย เราจึงฝากความหวังของชาติ ด้วยการพัฒนาการศึกษากันเถิด

พนม พงไพบูรณ์. (2562). การศึกษาคือปัจจัยที่ 5 ของชีวิต. สืบค้นเมื่อ 29 มิถุนายน 2562, จาก

<http://www.moe.go.th/web-panom/article-panom/article10.htm>

จิ้งห้น

ลมหมุนจิ้งห้น
 เร็วจี๊กว่าจักรผัน
 เห็นมันเป็นวงไสไส
 ไม่รู้จิ้งห้นมีกี่ใบ
 นิ้วจิ้มลงตรงไหนก็ใบมัน
 ใครช่วยหยุดลมที่ได้ไหม
 อยากจะดูใบจิ้งห้น
 ลมไม่หยุดก็ช่างลมมัน
 เธอเพียงหัน จิ้งห้นให้หลบลม
 ใบพัดมันมีสี่ใบ
 คุณตาทำให้ด้วยใบลาน
 จารอักษรไว้ทุกปลายใบ
 มันหมุนเวียนไว้อ่านไม่ออก
 ตอนมันหยุดหมุนดอกจึงอ่านได้
 ว่า รัก โลก โกรธ หลง ตรงปลายใบ
 พอหันให้ลมก็หมุนวน
 ไม่มีใครสักคนจะอ่านทัน
 ต่อเมื่อใครหยุดมันจึงอ่านได้เฉย

ดำ

เหลืองเหลืองปลิวไป
 จิวหวิวไหวไหว
 สงฆ์มือเตอร์ไซค์ซ้อนสอง
 จิวจิวผ่านหน้า
 ขรมเสียงด่าว่า
 ไล่หลังสงฆ์สิงห์มือเตอร์ไซค์
 เรือนน้อยกลางทุ่งเถื่อนไกล
 โยมพ่อน้อมไหว้
 โยมแม่จะขาดใจแล้วนะพระเอย
 สงฆ์หนุ่มมีอาจข่มสะท้านใจ
 กอดแม่รำให้
 สงฆ์เกลือกหน้ากิ้ง
 เกลือกอกโยมหญิงแม่เอย
 เพื่อนสงฆ์เอื้อนเอ่ยปลอบใจ
 จิวจิวเมื่อกี้ผ่านหน้า
 สงฆ์สมัยนี้ซ่า
 อ้ายท่าควมมอเตอร์ไซค์
 เหยียนจิวยังกะสายฟ้า
 โคตรแม่มันตายท่าหรือยังไ้

ศักดิ์ศิริ มีสมสืบ. (2557). *มีอนันต์สีขาว รวมบทกวีรางวัลซีไรต์ 2535*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สยามัญชน.

ปราสาทไยแมงมุม

ขาเป็นอวัยวะที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตบนบก โดยส่วนใหญ่มีไว้ใช้ในการเดินและวิ่ง วิธีการใช้งานนั้นก็แทบจะไม่ต่างกัน คือใช้ก้าวขาซ้ายขวาสลับกันไป

เจ้าแมงมุมที่กำลังชักใยอยู่ มันลืมไปแล้วว่ามันก้าวเท้าไหนก่อนตอนออกจากบ้าน รู้แค่ว่าหน้าที่ในทุกวันตามสัญชาตญาณของมันก็คือการสร้างตาข่ายสีขาวใสๆ ไว้ดักแมลงผู้พลัดหลงไว้เป็นอาหาร แต่เจ้าแมงมุมตัวที่กำลังชักใยอยู่นี้มันไม่ต้องการกินเพื่อนร่วมป่าเหล่านั้นเลย เพราะสำหรับมันการได้นั่งมองจราจรทางอากาศของสิ่งมีชีวิตเหล่านี้คือความสวยงามสร้างความเพลิดเพลิน และทำให้ป่าแห่งนี้ดูเป็นป่ามากขึ้น

ในสังคมของแมงมุมมันถูกดูหมิ่นและสบประมาทอย่างมากว่า เสียดชาติเกิดมาเป็นแมงมุมโดยแท้ แทนที่จะดักมากินเป็นอาหารมันกลับไปพูดคุยข้ามสายพันธุ์จนเกินงาม โดยเฉพาะกับแมลงปอสาวผู้มีก้อนก้นอันงามงอน ที่มีอานุภาพประหนึ่งแม่เหล็ก หากผลอเมื่อไหร่มันจะดึงดูดยาตาของเจ้าแมงมุมให้มาจ้องอยู่ที่ก้นของแมลงปอโดยไม่รู้ตัวเสมอ

“นี่นาย นี่นาย” เสียงของแมลงปอช่วยเรียกสติมันกลับมาทันที

“ฉันมีอะไรมาให้ลองกิน” แมลงปอยื่นก้อนน้ำหวานให้แมงมุมเจ้าของดวงตาหลุกหลิกอันมีพิรุณ มันก็รับไว้อย่างว่าง่ายก่อนจะเอาปากดูดกินที่ละนิดแก้เซิน

“เป็นไงบ้าง อร่อยรีเปล่า นี่เราเอามาจากดอกเข็มที่เพิ่งบานครั้งแรกเลยนะ”

ถึงแม้เจ้าแมงมุมจะยิ้มแล้วพยักหน้าแทนคำตอบ แต่ในใจของมันกลับรู้สึกว่ารสชาติก็จืดๆ เค็มๆ ไม่ต่างจากหยดน้ำค้างที่เคยกินทั่วไป นั่นเป็นเพราะว่าเมื่อเทียบกับรอยยิ้มของแมลงปอแล้ว มันช่างแลดูหวานกว่าสิ่งเธอนำมาให้เป็นไหนๆ

“ไอ้แมงมุมนอกคอก!” มีเสียงแหบๆ ตะโกนด่าเผ่าพันธุ์เดียวกันมาจากบนต้นไม้อีกฟากหนึ่ง

“อยากให้นายได้ลองกินสดๆ จากเกษตร จะอร่อยกว่านี้หลายเท่าเลย” แผลงปอชวนคุยต่อราวกับว่าไม่ได้ยินเสียงอันไม่หวังดีนั้น

“กินไม่ดูคำพืด กินน้ำค้ำงน้ำหวานสันดานจิ้งหรีดเห็นแล้วหงุดหงิด เป็นแมงมุมแต่ดัดจริต อยากรับเป็นผีเสื้อ” เสียงกระแหนะกระแหนะจากอีกฝั่งดังมาชัดจิ้งหรีดอีกครั้ง ทำเอาแผลงปอโมโหจนเก็บอาการเอาไว้ไม่อยู่

“นี่แกอยากโดนจับกินน้กไซ้ใหม่!” แผลงปอตะโกนสวนกลับ ก่อนบินจากไปโดยไม่รำลาพร้อมกับจ้องไปยังต้นเสียงตัวปัญหานั้น สายตานั้นที่ดูเคียดแค้นราวกับเป็นแผลงปอคนละตัวกับเมื่อกี้

ไม่แน่ชัดว่าแผลงปอสาวต้องการสื่อสารตามความหมายที่พูดนั้นจริงๆ หรือแค่เพราะเธอไม่สบอารมณ์ที่โดนทำลายบรรยากาศอันสุนทรีย์

แต่ดูท่าทางเจ้าแมงมุมมังสวิรัตินี้จะไม่รู้สึกไร้สาระอะไร มันปล่อยให้คำเหยียดหยามกลายเป็นลมที่ลอยทวนหูไป แล้วใช้สองขาหน้ากอดอก ใช้อีกแขนที่ว่างลูบคางพลางยื่นมองโยแมงมุมรูปดอกไม้ ผลงานศิลปะชิ้นล่าสุดที่สร้างขึ้นมาประดับป่าแห่งนี้ให้เป็นเหมือนเกลเลอรีของมัน

อันที่จริงโดยธรรมชาติของแมลงปอนั้นเป็นสัตว์นักล่า มันกินแมลงแทบจะทุกชนิดที่อ่อนแอกว่าเป็นอาหาร ด้วยความเร็วของกล้ามเนื้อปีกและขาทั้งหกของมัน สามารถใช้ความเร็วไล่จับเหยื่อได้อย่างสบาย ไม่ว่าจะเป็ยุง ผีเสื้อ แมลงวัน ผีเสื้อ หรือแม้กระทั่งแมลงปอด้วยกันเอง จนเมื่อมันได้ผ่านมาพบกับแมงมุม ผู้ตกใจเป็นรูปดอกไม้อย่างประณีต อาศัยอยู่ในซอกหินอันโดดเดี่ยว ทำให้มุมมองเธอที่มีต่อการเอาตัวรอดในป่าแห่งนี้เปลี่ยนไป

ในแรกเริ่มที่ทำความรู้จักกันนั้น ก็ด้วยท่าทางแปลกๆ เป็นๆ ของแมงมุมที่กำลังถักใย ลวดลายประหลาดกับพฤติกรรมที่ดูแตกต่างจากชาวบ้านชาวเมืองแมงมุมทั่วไป ชวนให้แมลงปอสนใจสนใจบินเลาะเข้ามาใกล้เรื่อยๆ จนมาเกาะอยู่ที่แง่งหินข้างๆ ก่อนอมยิ้มแล้วเอ่ยถามอย่างนึกขำขันในใจ

“นี่แมงมุม ทำไมนายมาถักใยอยู่ตรงนี้ล่ะ นายก็น่าจะรู้ว่าตรงนี้ไม่มีแมลงหน้าใจตัวไหนผ่านมาให้ดักกินหรอก” แมลงปอปล่อยคำถามออกไปอย่างไม่หวังผลในคำตอบเท่าไร เพราะเดาไม่ออกว่าแมงมุมกำลังคิดอะไรอยู่

แมงมุมพยายามบังคับสายตาให้ห่างออกมาจากก้อนก้นของแมลงปอ ด้วยการตั้งสมาธิจับจ้องอยู่ที่การสานใย ซึ่งมองดูเหมือนจะเป็นงานฝีมือที่ยุงยากไม่เบา แต่ขาทั้งแปดของมันได้แสดงให้เห็นการทำงานประสานกันอย่างมีประสิทธิภาพ อย่างที่ถ้าใครมานั่งจ้องมองตามขาของมันก็คงต้องมึนงงกันบ้าง

ถึงแม้จะนิยมนานไปหน่อยแต่แมงมุมก็ไม่ได้ปล่อยให้คำถามของแมลงปอเป็นหมัน

“ก็ฉันไม่ได้ชักใยเพื่อจะดักกินใครนี่นา” มันตอบเธอโดยที่ไม่มองหน้า สองขาของมันยังสาวใยออกจากกัน แล้วไต่ไปตามใยที่ใช้เป็นทางเดินอย่างนิ่มนวล เพื่อบรรจงถักทอใยแบบเส้นต่อเส้น

“แล้วเธอทำมันไปทำไมละ” แมลงปอต้องการคำตอบมากกว่าคำถามแรก

“ฉันว่ามันสวยดี”

และก็เหมือนว่าลวดลายที่ค่อยๆ สานตัวได้สะกดแมลงปอเข้าให้แล้ว เธอจึงมองแมงมุมถักใยจนไม่รู้ตัวว่าเวลาผ่านไปนานมาก มากพอที่จะได้เห็นผลงานใยแมงมุมรูปดอกไม้ที่เสร็จสมบูรณ์

“อันที่จริงฉันจะจับเธอกินก็ไม่ยากเลยนะ แต่ดูเธอตลกดี ฉันคงกินไม่ลงหรอก”

เป็นครั้งแรกที่แมงมุมมองหน้าแมลงปอ แต่ก็เป็นการมองแบบแอบๆ เพราะกลัวแมลงปอจะรู้ว่าสายตามันต้องการจะมองไปที่ก้นของเธอมากกว่า

เหมือนว่าความโกรธที่มีในวันก่อนจะทำให้แมลงปอหงุดหงิดไม่หาย จนส่งผลต่ออาการควบคุมความเร็วในการบินของเธอ

“เฮ้ย! ระวัง!” เสียงเตือนจากผู้ร่วมทางสัญจรยังไม่ทันจะขาดคำก็...

“โครม!”

การจราจรทางอากาศวันนี้เกิดอุบัติเหตุบินชนกันจนตกไปหลายตัว แมลงเต่าทองผู้อยู่ในเหตุการณ์ให้ปากคำว่า ต้นเหตุมาจากแมลงปอตัวหนึ่งที่บินเร็วเกินกฎหมายกำหนด ทำให้เหล่าแมลงมีปีกต้องหลบกันพัลวัน บ้างก็เกี่ยวกันจนเสียหลักร่วงหล่นระนาวเกลื่อนพื้นระเนระนาดอย่าง ที่เห็น

หลังจากได้สร้างไยแมงมุมรูปดอกไม้ในวันก่อนไปแล้วแมงมุมก็ออกเดินทางหาแรงบันดาลใจใหม่ๆ มันกระโดดไปตามโชดหินต่อไปตามกิ่งไม้ได้ไปตามดอกไม้โดยไม่รีบร้อน จนมาเห็นดอกเข็มที่เพิ่งบาน ชวนให้นึกถึงน้ำหวานที่แมลงปอเคยเอาให้มันกิน มันไม่ได้คิดถึงรสชาติ มันคิดถึงแมลงปอแสนงามตัวนั้น

ท้องมันเริ่มต้องการบางอย่างที่เรียกว่าอาหาร มันจึงกระโดดมาที่ใบไม้ที่มีก้อนน้ำค้างเกาะอยู่เพื่อดูดกินประทังชีวิต

“นี่นะหรือแมงมุมพิลึกที่เขาว่ากัน” เสียงของผีเสื้อสองตัวคุยกันระหว่างดูดน้ำหวานจากเกสรดอกเข็ม

แมงมุมทำเป็นไม่ได้ยิน มันหันหลังแล้วกระโดดได้ตามต้นไม้หวังให้ออกห่างจากเสียงนั้นให้เร็วที่สุด บางครั้งมันกลับคิดว่าถ้าหนูหนวกเสียได้ โลกของมันก็คงน่าอยู่ขึ้น

“น้ำค้างควรเป็นอาหารของผู้ที่จำเป็นต้องใช้เสียงมิใช่หรือ?” จิ้งหรีดหนุ่มแสดงอาการหวงผ่านคำพูด

“แล้วน้ำค้างเป็นของเจ้าตั้งแต่เมื่อไหร่?” แมงมุมถามกลับแทนคำตอบ เพราะมันค่อนข้างมั่นใจว่าน้ำค้างเป็นของธรรมชาติ แมงมุกก็รู้ว่ามันมีสิทธิกิน

เป็นเรื่องกลยุทธ์ของการโต้เถียง หากไม่ยอมรับในเหตุผลของอีกฝ่ายก็ให้สร้างเหตุผลใหม่ขึ้นมา

“น้ำค้างมีไว้สำหรับผู้ที่มิเสียงอันไพเราะเท่านั้น แมงมุกอย่างเจ้าเคยใช้เสียงขับกล่อมพานี้ตั้งแต่เมื่อไหร่กัน?” จิ้งหรีดอีกตัวช่วยเถียง

“แกไม่เหมาะสมที่จะกินน้ำค้าง” จิ้งจันที่เกาะบนต้นไม้แอบฟังอยู่ก็โผล่มาช่วยอีกเสียง

เมื่อความขัดแย้งในบทสนทนามาถึงจุดหนึ่ง ก็เป็นหน้าที่ของผู้ที่ถูกรุมต้องหาทางออกจากวงล้อมนั้นให้ได้

“แล้วข้ามีสิทธิกินอะไรได้บ้างล่ะ” แมงมุมถามกลับด้วยน้ำเสียงที่แข็งกร้าวที่สุดเท่าที่ความกล้าหาญในตัวมันจะอำนวย ซึ่งก็ดีกว่าเสียงกระซิบเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

แล้วก็มีคำตอบลอยลงมาจากฟ้า

“เจ้าควรจะกินสิ่งที่เจ้าจับได้ในวันนี้ไงเล่า” แมลงเต่าทองบินผ่านมาผสมโรง

ถึงจะยังไม่รู้ว่าแมลงหลงทางตัวใดที่เผลอมาติตติโยของมัน แต่ตอนนี้ใจของมันได้หล่นลงไปอยู่ที่ตาตุ่มเรียบร้อยแล้ว

ใยแมงมุมรูปดอกไม้สะท้อนกับแสงแดดเป็นประกาย และยิ่งในขณะที่มีเมื่อน้ำค้างเกาะอย่างในตอนนี้ เมื่อแสงส่องผ่านยิ่งดูเป็นสายระยิบระยับงดงามอย่างที่สุด จนแม้แต่ตัวของเจ้าแมงมุกเองยังเผลอนิ่งตะลึงมองในผลงานตัวเองอยู่นาน

แต่ทุกอย่างที่ว่ามาก็เหมือนกลายเป็นสีดำดับมืดลงไปในพื้นที่ เมื่อสายตาของมันมาหยุดอยู่ที่ปล้องก่อนกันอันงอนงามที่มันคุ้นเคย

แมลงปอกำลังเดิน

ยังเดินโยแยงมุนนั้นก็ยังพันตัวมันแน่นหนา ยิ่งขึ้นจนมันค่อยๆ หดแรง

ในที่สุดโยแยงมุนก็ได้ทำหน้าที่อันแท้จริงของโยแยงมุนเสียที หลังจากที่มันใช้ผิดวัตถุประสงค์มาโดยตลอด คล้ายกับดาบที่ถูกเก็บในฝักมานานนั้นได้ลองลิ้มเลือดเข้าให้แล้ว

แมงมุมรีบกระโดดขึ้นไปยังผลงานชิ้นโบแดงของมัน

แต่ถึงแม้จะมีขาถึงแปดขา ก็ไม่ได้ช่วยอะไร รีบแค่นั้นก็ยังไปไม่ทันใจอยู่ดี

แมลงปอหยุดนิ่ง โยพันรอบตัวมันหนาแน่นจนกระดูกกระดูกไม่ได้

เมื่อแมงมุมไต่มาถึง มันพยายามรี้อโยออกจากตัวของแมลงปอ โดยหาวิธีไม่ว่าการกระทำอันหวังดีของมันกำลังทำให้โยนั้นกลับเพิ่มหนาแน่นมากขึ้น

ตอนนี้แมลงปอมีโยพันรอบตัวจนแทบมองดูเป็นก้อนเดียวเหมือนดักแด้

เหตุการณ์ในวันนี้อยู่ในสายตาขอเหล่าแมลงที่มุ่งดูราวกับว่านี่คือละครเวที เมื่อถึงบทสุดท้ายของโศกนาฏกรรม

จนไม่มีแมลงตัวไหนรู้ว่าประโยคสุดท้ายที่ออกจากปากแมลงปอคือคำว่าอะไร

ต่างเดากันไปต่างๆ นานา บ้างก็ล้อเลียน บ้างก็หัวเราะ บ้างก็เฉยๆ แต่นี่ก็คือวงจรชีวิตปกติ เพราะภพของป่าแห่งนี้ไม่อนุญาตให้นำความสงสารเข้ามา

มีเพียงแมงมุมตัวเดียวเท่านั้นที่รู้ว่าแมลงปอพูดว่าอะไร

นี่คือความเศร้าที่สุดในชีวิตเท่าที่แมงมุมตัวหนึ่งจะมีได้

“ขอโทษที่ฉันทำให้ใยที่เธออุตสาห์ทำมาสวยๆ พังนะ”

ที่ทุกสายตาในป่าติดตามอยู่ตอนนี้คือ แมงมุมเจ้ากรรมกำลังชักใยพันแมลงปอจนดูคล้ายกับมัมมี่ แล้วใช้จุดนั้นเป็นจุดศูนย์กลาง ในการถักใยโตขึ้นไป ยาวขึ้นไป สูงขึ้นไป และขยายความกว้างไป จนกินขนาดรัศมีกว้างใหญ่กว่าเดิมหลายเท่าตัว

ไม่มีใครรู้ว่าแมงมุมกำลังจะทำอะไร

จนกระทั่งเวลาผ่านไป

วันพันคืน คืนพันไปอีกวัน

โดยไม่หยุดพัก แมงมุมชักใยตลอดทั้งวันทั้งคืน

ล่องเลยไปเป็นอาทิตย์ แมลงปอในป่าแห่งนี้ก็ได้ตะลึงกับสิ่งมหัศจรรย์ที่ลำพังอาศัยแค่เพียงสัญชาตญาณอย่างเดียวคงทำไม่ได้

มันทั้งสูงใหญ่ ประณีต และงดงามอย่างที่สุด

ราวกับอนุสรณ์สถานกลางป่า

หากจะถามว่านี่คืออนุสรณ์แห่งความรักหรือไม่ ก็คงจะไม่มีคำตอบ นอกจากปล่อยให้ปราสาทที่ทำจากใยแมงมุมหลังนี้ตอบทุกอย่างด้วยตัวมันเอง

หลังจากนั้นแมงมุมก็ไม่เคยชักใยอีกเลยจนวันตาย

“นักเลง”

ไม่เห็นโลงศพไม่หลั่งน้ำตา คำโบราณกล่าวนั้นดูจะใช้ได้ดีกับผมในยามนี้ยิ่งนัก รู้ดีว่ามันสายไปที่จะมานึกถึงคำเตือนคำสอนต่าง ๆ ที่ไม่เคยสำนึกได้แต่เกาะลูกกรงเหล็กขอโทษผ่านสายตาไปยังเขาซึ่งยังคงไร้ความรู้สึกอยู่ตรงหน้า

“คำว่านักเลงนะมันมาจากภาษาเขมร แปลว่า นักเล่นหรือคนเล่น คนเล่นไก่ก็นักเลงไก่ คนชอบเล่นสาวก็นักเลงผู้หญิงแล้วเอ็งคิดว่าไอ้คำว่าคนเล่นนี่มันโก้ไหมล่ะ”

คงได้แต่นึกถึงคำพูดที่เขาเคยบอกเคยสอนคำพูดแปลกบางครั้งก็น่าขำ.. เขาคือพี่ชายคนเดียวของผม ครอบครัวของเรามีกันเพียงสามคนพ่อผมแก่มากแล้วเขาจึงพยายามทำตัวเป็นผู้ปกครอง หากแต่เราสองคนมีนิสัยต่างกันโดยสิ้นเชิงผมชอบอะไรที่มันท้าทาย โลดโผน เขากลับชอบความเรียบง่ายสมถะผมมีเพื่อนมากมายแต่เขาไม่ชอบคบใคร

“และถ้าจะเอานักเลงในความหมายไทย ๆ พวกองก็ไม่ใช่นักเลง ต้องมีเรื่องชกต่อย ต้องยกพวกตีกันต้องมีลูกน้องต้องมีลูกที่มันใช่เหรวะ”

ยังมีอีกมากมายที่เขาพร่ำบอกเพื่อให้ผมหยุดนิสัยซึ่งเขาบอกมันเป็นแค่อันตรายไม่ใช่ นักเลงในความหมายไทย ๆ ที่เขาว่า แล้วนักเลงของเขามันคืออะไรสุภาพบุรุษแบบเมื่อห้าสิบปีที่แล้วนั้นนะเหรว น่าน่าขำชะมัด สมัยนี้นั้นหาไม่ได้แล้ว จำได้ว่าพูดใส่เขาไปแบบนั้น

ผมว่าเขาต่อต้านนักเลง ต่อต้านคนที่ทำตัวเป็นลูกผู้ชายมากกว่านั้นเพราะมันห่างจากตัวเขามาก เรียกว่าตรงกันข้ามเลยทีเดียวก็ว่าได้

“เฮ้ย พี่มึงเป็นตุ๊ดเหรวะ”

เป็นคำพูดของเพื่อน ๆ ที่ผมยอมรับว่าอายยิ่งอายผมยิ่งเกลียดเขาผมจึงมักขึ้นเสียงใส่เมื่อเขาพยายามที่จะสอนเราทะเลาะกันบ่อยครั้ง ในที่สุดก็ต่างคนต่างอยู่ทางใครทางมัน เขาอยู่ในโลกของเขาผมอยู่ในโลกของผม โลกที่มีเพื่อนฝูงเฮฮาและโลกของเขาก็คงจะมีแต่พ่อเพียงคนเดียว

“พี่มึงเดินเข้าหาพี่ดำท่าทางซิงซังน่าขำชะมัดเขาถามว่าใครชื่อดำพี่ดำหัวเราะยี้ยวนตามแบบของเขาบอกว่า

กูเอง ไม่ทันพูดจบด้วยซ้ำเสียงปิ่นก็ดังขึ้นกุ่มองไม่ทันเลยวะ เห็นแต่หน้าผากพี่ดำเป็นรูโบ๊โบ๊หน้ายังยี้มร้า ออ! พี่ดำตายท่าทั้งที่ยี้ม้อยู่แบบนั้นแหละ”

ไอ้นพเหล่าเรื่องของพี่ชายให้ฟังขณะผมยังเป็นคนป่วยที่ต้องนอนเตียงมันทำเอาสะอึกซาไปทั้งร่างเมื่อได้รับรู้

พี่ดำเป็นลูกพี่ของพวกเราเป็นพี่ใหญ่สุดในกลุ่มแก๊งค์พวกเราไม่มีใครกล้าหือกับพี่เขา ยิ่งผมด้วยยิ่งแล้วไม่มีทางกล้าแน่นอน...หากคิดจะเดินสายนักเลงเราต้องมีลูกพี่คุ้มกะลาหัว และพี่ดำจะเป็นคนแรกที่ช่วยรุ่นทำนี่นึกถึงผมก็เช่นกันแต่ผมมันก็มีข้อเสียเรื่องผู้หญิง ผมรู้ว่าเธอเป็นผู้หญิงของพี่ดำผมไม่เคยคิดยุ่งหรือแต่ก็ไม่เข้มแข็งพอเมื่อเธอเป็นฝ่ายเข้าหา นั่นแหละจึงกลายเป็นการปิ่นเกลียวระหว่างเราสองคน

เพื่อน ๆ เริ่มตีตัวออกห่างเมื่อรู้ว่าผมมีเรื่องกับลูกพี่ ไม่มีใครกล้ามาคบกับผม ผมพยายามหลบไม่กล้าไปเรียนและได้แต่หลบหากไม่พ้นวันนั้นผมโดนรุมโดยเพื่อน ๆ ได้แต่ ยืนดูผมถูกซ้อมจนสลบอาการสหัสจนต้องนอนอยู่โรงพยาบาลนานหลายวัน แล้วไอ้พวกก็เอาข่าวนั้นมาบอก ...

"คนที่อวดตัวว่าดีมันไม่ใช่คนดีคนที่อวดตัวว่าเป็นนักเลงมันก็ไม่ใช่ นักเลง
ผมเพิ่งเข้าใจคำพูดของเขาได้ดีวันนี้เอง....วันที่ผมทำได้แค่มองผ่านลูกกรงเหล็กนั้นปล่อย
น้ำตาอ่อนแอไหลออกมาอย่างสุดฝืน

"อย่างพี่นี่สินะนักเลงที่แท้จริง"

ผมถามเสียงสั้นเขาเหลือบตามองแบบสมเพชเหมือน ทุกครั้งที่มักแสดงกิริยาแบบนี้กับผมสายหน้านิด ๆ ก่อนเอ่ยน้ำเสียงเรียบ ๆ ออกมา...

"ไม่ใช่...อย่าลืมนิสิตอนนี่พี่เป็นฆาตกร"

ละเว้. (2561). รวมเรื่องสั้น ๆ. สืบค้นเมื่อ 31 สิงหาคม 2562 จาก

<https://www.readawrite.com/a/13dfe127c6d40641c7ad9fd60ef8701d>

4. แบบทดสอบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

แบบทดสอบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบนี้เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ 30 คะแนน
2. ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว แล้วระบายคำตอบลงใน โดย
ใช้ดินสอ 2B บนกระดาษคำตอบ
3. นักเรียนมีเวลาในการทำแบบทดสอบ 50 นาที

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อที่ 1

การโคจรรอบดวงอาทิตย์ของโลก ปรากฏการณ์ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมในด้าน แสง อุณหภูมิ และการหาอาหาร แตกต่างกันในช่วงกลางวันและกลางคืน สิ่งมีชีวิตบนโลกนี้ รวมถึงมนุษย์ ใช้จังหวะการโคจรรอบดวงอาทิตย์ของโลก ให้เกิดประโยชน์ในแต่ละวัน ทำให้เกิดการปรับตัว ปรับพฤติกรรม เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการในแต่ละวัน แต่ละคืน

ที่มา : www.scimath.org

1. ใจความสำคัญของข้อความข้างต้นคือข้อใด
  - ก. พฤติกรรมของมนุษย์จะเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา
  - ข. สิ่งมีชีวิตบนโลกใช้การเปลี่ยนแปลงของโลกในการทำกิจกรรมต่าง ๆ
  - ค. การโคจรรอบดวงอาทิตย์ของโลกทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสิ่งต่าง ๆ
  - ง. สิ่งมีชีวิตบนโลกปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของโลก

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อที่ 2 - 5

ในสมัยโบราณนานมาแล้วข้าวเกิดขึ้นเองโดยไม่ต้องปลูก และมีขนาดใหญ่มาก ใหญ่กว่ากำมือของมนุษย์ประมาณ 5 เท่า เมล็ดข้าวนั้นมีสีเงินและมีกลิ่นหอม มนุษย์ก็ได้ใช้หุงกินกันมานาน ต่อมาเมื่อหญิงหม้ายคนหนึ่ง สร้างยุ่งนางให้ข้าวมาเกิดในยุ่งนาง แม่หม้ายคนนั้นเป็นคนที่มีความจิตใจหยาบช้า ตีข้าวเมล็ดใหญ่ด้วยไม้ เมล็ดข้าวแตกหักและปลิวไป ที่ปลิวไปตกในปากก็กลายเป็นข้าวดอย ที่ปลิวไปตกในน้ำก็กลายเป็นข้าวนาดำมีชื่อว่านางพระโพสพ ซึ่งนางพระโพสพอาศัยอยู่กับปลาในหนองน้ำ นางพระโพสพโกรธมนุษย์จึงตัดสินใจจะไม่กลับไปอีก มนุษย์จึงต้องอดอยาก

ไม่มีข้าวกินไปถึงพันปี ต่อมาลูกชายของเศรษฐีไปเที่ยวป่าแล้วเกิดหลงทางจนมาถึงหนองน้ำก็นั่งร้องไห้ ปลาทั้งเกิดเกิดความสงสารจึงขอให้นางพระโพสพบอกทางให้และกลับไปอยู่กับมนุษย์ นางพระโพสพจึงได้เล่าถึงความใจร้ายของแม่หมาয় ลูกชายเศรษฐีจึงได้อ้อนวอนให้นางพระโพสพกลับไป แต่นางก็ไม่ยอมกลับ เทวดาจึงแปลงตัวเป็นปลากับนกแก้วมาอ้อนวอนให้นางกลับไปดูแลมนุษย์และพระศาสนา เพราะพระพุทธรูปเจ้าจะไปเกิดอีก นางพระโพสพจึงยอมกลับไปเมืองมนุษย์ แต่มีข้อแม้ว่าเมล็ดข้าวนั้นจะเล็กลง และต้องเพาะปลูก ถ้าจะดำข้าวจะต้องทำพิธีขออนุญาตต่อนางพระโพสพ และเมื่อเกี่ยวข้าวเสร็จแล้วต้องทำพิธีส่งขวัญข้าวด้วย

ที่มา : www.nithan.in.th

2. ข้อใดเป็นปมขัดแย้งหลักที่เกิดขึ้นในเรื่อง

- ก. หญิงหมาয়ตีเมล็ดข้าวจนแตกปลิ่วไป
- ข. มนุษย์อดอยากไม่มีข้าวกินเป็นเวลาพันปี
- ค. นางพระโพสพมีข้อแม้ว่าเมล็ดข้าวจะเล็กลง
- ง. นางพระโพสพโกรธมนุษย์จึงตัดสินใจจะไม่กลับ

3. นิทานเรื่องนี้ควรมีชื่อเรื่องว่าอะไร

- ก. การกำเนิดข้าว
- ข. ตำนานข้าวนาดำ
- ค. ตำนานพิธีส่งขวัญข้าว
- ง. กำเนิดพระแม่โพสพ

4. ข้อใดสามารถยืนยันข้อสรุปว่า เรื่องนี้มีความเชื่อทางศาสนาพราหมณ์

- ก. ข้าวนาดำมีชื่อที่นางพระโพสพ
- ข. เพราะพระพุทธรูปเจ้าจะไปเกิดอีก
- ค. เมื่อเกี่ยวข้าวเสร็จแล้วต้องทำพิธีส่งขวัญข้าวด้วย
- ง. เทวดาจึงแปลงตัวมาอ้อนวอนให้นางกลับไปดูแลมนุษย์

5. ข้อใดไม่ใช่คุณค่าที่ได้จากเรื่อง

- ก. ทราบที่มาและการกำเนิดของข้าว
- ข. ทราบการกำเนิดของพระแม่โพสพ
- ค. สะท้อนภาพความเชื่อของเกษตรกร
- ง. รู้ที่มาของพิธีกรรมการทำนาของเกษตรกร

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อที่ 6 – 9

โลกไซเบอร์เป็นพื้นที่อิสระเสรีซึ่งข้อมูลข่าวสารถูกสร้างขึ้นมาจากด้วยใครก็ได้ และสามารถแพร่กระจายไปสู่สังคมวงกว้างได้ง่าย ๆ ผ่านทางโซเชียลมีเดียที่กำลังเป็นที่นิยม เนื้อหาในโลกอินเทอร์เน็ตในปัจจุบันมีทั้งจริงและเท็จซึ่งสามารถถูกแชร์ต่อ ๆ กันไปอย่างรวดเร็ว ลักษณะการที่เรียกว่า “เงิบ” เนื่องจากการแชร์เรื่องเท็จ แชร์ภาพตัดต่อที่เข้าใจผิดคิดว่าเป็นภาพจริงหรือภาพเก่า

บรรยายใหม่ จึงเกิดขึ้นจนเป็นเรื่องปกติ ทว่าเรื่องและภาพเท็จหลายเรื่องกลับส่งผลกระทบต่อบุคคลโดยที่ไม่มีผู้รับผิดชอบเลยว่ บางครั้งก็เกิดปรากฏการณ์ “ล่าแม่มด” อันมีเหตุมาจากความคิดความเชื่อที่แตกต่างกัน โดยคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งพร้อมที่จะเชื่อข่าวสารหรือภาพที่สอดคล้องกับอคติและความคิดเห็นของตนเป็นทุนเดิม แล้วใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการคุกคามหรือใช้ถ้อยคำที่สร้างความเกลียดชังแก่คนซึ่งมีความคิดเห็นแตกต่างไปจากตน

ที่มา : www.tkpark.or.th

6. ข้อใดไม่ใช่ข้อดีของโลกโซเชียล

- ก. ข้อมูลข่าวสารถูกสร้างขึ้นโดยใครก็ได้
  - ข. ข่าวสาร และภาพถูกแชร์ออกไปอย่างรวดเร็ว
  - ค. เนื้อหาในอินเทอร์เน็ตมีทั้งเรื่องจริงและเรื่องเท็จ
  - ง. ข่าวสารที่ถูกส่งออกไปมีผลกระทบต่อผู้คนในวงกว้าง
7. บทความนี้ต้องการให้ผู้อ่านรู้สึกอย่างไร
- ก. ตระหนักถึงความสำคัญของการใช้สื่อออนไลน์
  - ข. ไม่ให้หลงเชื่อข่าว หรือภาพที่ถูกแชร์ในโลกโซเชียล
  - ค. เห็นถึงความร้ายแรงของการรับสารจากสื่ออย่างไม่ระมัดระวัง
  - ง. ตระหนักว่าคนในโลกออนไลน์มีความคิดเห็นที่รุนแรงและไม่ชอบคนที่เห็นต่าง

8. ข้อใดเป็นหลักฐานที่ทำให้สามารถสรุปได้ว่า “คนใช้อินเทอร์เน็ตในปัจจุบันขาดวิจารณญาณ”

- ก. ลักษณะอาการที่เรียกว่า “เงิบ” เนื่องจากการแชร์เรื่องเท็จ
- ข. ปรากฏการณ์ “ล่าแม่มด” อันมีเหตุมาจากความคิดความเชื่อที่แตกต่างกัน
- ค. ใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการคุกคามหรือใช้ถ้อยคำที่สร้างความเกลียดชัง
- ง. เรื่องและภาพเท็จหลายเรื่องกลับส่งผลกระทบต่อบุคคลโดยที่ไม่มีผู้รับผิดชอบ

9. จากบทความข้อใดกล่าวได้ถูกต้องที่สุด

- ก. สื่อออนไลน์เป็นสื่อที่มีถูกใช้เป็นเครื่องมือในการทำร้ายผู้อื่น
- ข. การล่าแม่มดเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเพื่อกำจัดคนที่เห็นต่างไปจากตนเอง
- ค. การใช้สื่อออนไลน์อย่างไม่มีควมรับผิดชอบอาจส่งผลเสียและสร้างความเกลียดชังได้
- ง. คนมักเชื่อข่าวสารตามอคติและความเชื่อของตน และคุกคามทำร้ายคนที่มีความเห็นแตกต่างจากตนเอง

อ่านคำประพันธ์ต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อที่ 10 - 14

“กระเพาะปลาปะจ่าง โอ...ช่างคิด	นั่นใช้สิทธิ์รอดไอชื่อไอสถ
ปัญญาไทยโหดอปหากชอบชด	แต่ละหยดรสไวน์กระชายดำ
ทั้งว่านยาม้าช้างมีทั้งนั้น	ทั้งปลาซ่าจัดสรรเข้าเย็นคำ
อั่งตลาด้ร้อยปีชื่อขึ้น่า	ยืมมาใช้ไม่ซ้ำไม่ซ้ำร้อย
เป็นตลาตติดแอร์บุญแผ่ผล	เป็นสัปดาห์สัปดาห์คนใช้สอย
เป็นวิถีชีวิตประดิดประดอย	เป็นความเก่าแสนกร่อยในรอยกาล”

ที่มา : <http://oknation.nationtv.tv>

10. บทประพันธ์ข้างต้นให้คุณค่าใดต่อผู้อ่านชัดเจนที่สุด
- พรรณนาภาพการนำความวิจิตรชุมชนอันเก่าแก่มาใช้ทำมาหากิน
  - สะท้อนให้เห็นถึงภูมิปัญญาด้านต่าง ๆ ของคนไทยที่มีมาแต่โบราณ
  - พรรณนาความหลากหลายของอาหาร ร้านค้า และของดีประจำถิ่นต่าง ๆ
  - สะท้อนการนำวัฒนธรรมโบราณมาสร้างเป็นสินค้า และผลิตภัณฑ์เพื่อหลอกลวงผู้บริโภค
11. “เป็นวิถีชีวิตประดิดประดอย เป็นความเก่าแสนกร่อยในรอยกาล” ข้อความนี้มีความหมายอย่างไร
- เป็นความเก่าแก่ที่ถูกนำเสนอในรูปแบบที่ทันสมัยขึ้น
  - เป็นความเก่าแก่ที่ถูกสร้างขึ้นมาไม่ใช่ความเก่าแก่ที่แท้จริง
  - เป็นวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมที่กำลังจะเลือนหายไปตามกาลเวลา
  - เป็นสิ่งที่ถูกทำให้ดูเหมือนเก่าเพื่อระลึกถึงกาลเวลาที่ผ่านไป
12. ข้อใดอธิบายความรู้สึกของผู้แต่งได้ชัดเจนที่สุด
- เสียดายวัฒนธรรมเก่า ๆ ของไทยที่ถูกทำให้เปลี่ยนแปลงไป
  - คิดถึงวิถีชีวิตชุมชนเก่าแก่ที่ค่อย ๆ เลือนหายไปตามกาลเวลา
  - ชื่นชมคนไทยที่นำวัฒนธรรมเก่า ๆ ออกมาฟื้นฟูให้นักท่องเที่ยวได้รู้จัก
  - ตัดพ้อคนสมัยใหม่ที่นำวัฒนธรรมเก่า ๆ มาหาประโยชน์อย่างไม่เหมาะสม

13. “ปัญญาไทยโหดพอหากชอบชด แต่ละหยดรสไวน์กระชายดำ” ข้อความนี้สะท้อนภาพสังคมอย่างไร

- ก. ภูมิปัญญาไทยแต่มีรากฐานมาจากของชาติอื่น
  - ข. ผลิตรสชาติของไทยพัฒนามากขึ้นกว่าสมัยก่อนมาก
  - ค. ผลิตรสชาติของไทยสามารถเทียบเคียงกับของชาติอื่นได้
  - ง. ภูมิปัญญาไทยเป็นภูมิปัญญาสากลที่เป็นที่รู้จักไปทั่วโลก
14. คำประพันธ์ข้างต้นมีความโดดเด่นในการแสดงอารมณ์ของผู้แต่งอย่างไร
- ก. ระอาใจกับพฤติกรรมของคนไทย
  - ข. ภูมิใจภูมิปัญญาของคนสมัยก่อน
  - ค. เสียใจที่คนไทยไม่รักความเป็นไทย
  - ง. แปลกใจกับวัฒนธรรมที่มีการเปลี่ยนแปลง

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อที่ 15 -18

สถานการณ์น้ำในเขื่อนเจ้าพระยา บริเวณท้ายเขื่อน เชนิญหน้ากับปริมาณน้ำน้อย ทำให้เกิดสันดอนทรายขึ้นกลางแม่น้ำเจ้าพระยา เป็นเหตุทำให้นายพลกฤต พวงวลัยสิน นายอำเภอสรรพยา จ. ชัยนาท จัดโครงการสร้างสุขภาพดี ตามวิถีสรรพยาด้วยพลัง พชอ.ปี 2562 กิจกรรมมหกรรมออกกำลังกายด้วยการเดินแอโรบิค และบาสโลป ณ แพลูกบวบ หาดเจ้าพระยา ที่มีความงดงามของทัศนียภาพของแม่น้ำเจ้าพระยาให้เห็นปีละไม่ก็หน

ที่มา : www.sanook.com

15. ข้อใดเป็นใจความสำคัญของข่าว
- ก. ปริมาณน้ำในเขื่อนเจ้าพระยาลดลง
  - ข. เกิดสันดอนทรายขึ้นกลางแม่น้ำเจ้าพระยา
  - ค. น้ำลดลงทำให้หาดเจ้าพระยามีความสวยงามมาก
  - ง. นายอำเภอจังหวัดชัยนาทจัดโครงการส่งเสริมสุขภาพ
16. การกระทำของนายอำเภอสรรพยาตรงกับข้อใด
- ก. ขยายผ้าเอาหน้ารอด
  - ข. น้ำขึ้นให้รีบตัก
  - ค. รวบหัวรวบหาง
  - ง. พลิกวิกฤตให้เป็นโอกาส

17. ข้อใดยืนยันความน่าเชื่อถือของข่าวได้ดีที่สุด
- เพื่อนแม่น้ำเจ้าพระยามีปริมาณลดลง
  - เกิดสันดอนทรายขึ้นกลางแม่น้ำเจ้าพระยา
  - มีการออกกำลังกายด้วยการเดินแอโรบิค และบาสโลป
  - นายอำเภอสรรพยา จัดโครงการเสริมสร้างสุขภาพดี ตามวิถีสรรพพยาฯ
18. จากข่าวสามารถสรุปได้ว่านายอำเภอสรรพยามีลักษณะตรงตามข้อใด
- มีสติรู้เท่าทัน
  - มีความรอบรู้
  - มีปฏิภาณไหวพริบ
  - มีความรอบคอบ

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อที่ 19 - 20

ครูสาวกุมขมับ ตกใจคำตอบเด็กนักเรียนจบไปแล้วทำอะไร บางคนไม่เรียนต่อหวังให้พ่อแม่เลี้ยง
หนักสุดขอเกาะพ่อแม่กินตลอดชีวิต บอกอยากทำให้เกิดก็ต้องเลี้ยงดู ไม่มาทำงานหลังซดหลังแข็ง
เหมือนครูหรรอก

หนักกว่านั้นยังมีอีกเหตุผลหนึ่งคือ "ก็หนูไม่ได้ร้องขอมาเกิด ให้หนูเกิดมาแล้วก็ต้องเลี้ยงดูหนู
ตลอดชีวิต ครูเคยเห็นคนเลี้ยงหมาหรือเป่า เคยเห็นหมามันต้องออกไปหาเงินเลี้ยงเจ้านายมัน
ใหม่ ก็ไม่มี เอาหมามาเลี้ยงก็ต้องเลี้ยงหมาตลอดชีวิต พ่อแม่ทำให้หนูเกิดมาก็ต้องเลี้ยงหนูตลอด
ชีวิตเหมือนกัน ทำไมหนูต้องมาทำงานเลี้ยงดูเขาด้วย ไม่ได้ขอสักหน่อย หนูไม่โง่งมาทำงานหลังซด
หลังแข็งเงินเดือนหมื่นบาทอย่างครูหรรอก"

ที่มา : www.thairath.co.th

19. ผู้ที่มีทัศนคติเหมือนกับนักเรียนในข่าวจะมีลักษณะอย่างไรในอนาคต
- เกียจคร้าน
  - ปล่อยเนื้อปล่อยตัว
  - เกลียดความลำบาก
  - ไม่เห็นคุณค่าในตัวเอง
20. ข่าวนี้สะท้อนให้เห็นสภาพสังคมอย่างไร
- เด็กวัยรุ่นในปัจจุบันมีความกล้าแสดงออก
  - เด็กวัยรุ่นปัจจุบันขาดการอบรมเลี้ยงดูที่ถูกต้อง
  - เด็กวัยรุ่นในปัจจุบันมีความก้าวร้าวมากกว่าก่อน
  - เด็กวัยรุ่นปัจจุบันมีความเปิดเผยเรื่องความรักมากขึ้น

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อที่ 21 - 22

ตายก่อนเข้าพิธีหมั้น ด.ญ.วัย 14 ถูกครูยิง แฟน 17 รู้ว่าคบซ้อนแต่ยอมเพราะรัก

ที่มา : www.thairath.co.th

21. จากข้อความข้างต้นข้อใดกล่าวไม่ถูกต้อง

- ก. ปัญหาของเรื่องเกิดจากการที่ผู้หญิงคบซ้อน
- ข. หญิงเคราะห์ร้ายแอบคบกับคุณครูที่เป็นผู้ลงมือก่อเหตุ
- ค. หญิงเคราะห์ร้ายกำลังจะหมั้นกับแฟนหนุ่มที่อายุมากกว่า
- ง. ครูวัย 59 ผู้ก่อเหตุรู้จักกันกับแฟนของฝ่ายหญิงที่เสียชีวิต

22. จากข่าวใครเป็นผู้ที่กระทำผิดมากที่สุด

- ก. ครู เพราะเป็นผู้ใหญ่แต่ไม่รู้จักรักการหักห้ามใจตัวเอง
- ข. เด็กหญิงวัย 14 เพราะแอบคบผู้ชายพร้อมกัน 2 คน
- ค. แฟนหนุ่มวัย 17 เพราะรู้ว่าแฟนทำผิดแต่ไม่รู้จักรักห้ามปราม
- ง. ญาติของฝ่ายหญิง เพราะไม่รู้จักรอดและลูกหลายให้ตั้งใจเรียนหนังสือ

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อที่ 23 - 25

ขึ้นรถโดยสาร	→ คนแก่เหลือบมอง	→ อ้ายจู้จู้คุด
มันคลานโคลงเคลง	คนหนุ่มแก้งเมิน	อ้ายจ้ออ้ายจู้
คำรามครำเตร่ง	เสียงตะโกนเดินหน้า	ถองฟุงอ้ายจ้อ
ควรวุควางครืนครืน	เสียงด่าเดินหลัง	ฝงก้ออ้อมครีม
เหวี่ยงไหลครำเคียด	คนนั่งแก้งฟูป	ฟ้าครีมครืนครืน
โย่งเหยียดตีนยื่น	คนยืนโยนย้าย	อากาศอื่นอื่น
หลับหลับตื่นตื่น	คนจะลงป้ายหน้า	คนจะขึ้นป้ายหน้า
ผงกพื่นสลับซบ	รถบ้าไม่ยอมจอด	เหลืองเหลืองปลิวมา
ท้องแก่แยเปรียบ	อ้ายจ้อคุดจ้อ	พระนี่หว่า...เฮ้ยหลับ
ท้องเรียบนั่งจอง	อ้ายจ้อคุดฟุง	

ที่มา : <http://ploykarat.blogspot.com>

23. คำประพันธ์ข้างต้นผู้แต่งต้องการสะท้อนสิ่งใดเป็นสำคัญ

- ก. ความไร้จิตสำนึกของชุมชนเมือง
- ข. คุณภาพของรถโดยสารที่ไม่ได้มาตรฐาน
- ค. ความเห็นแก่ตัวของคนในสังคม
- ง. คุณภาพชีวิตที่ย่ำแย่ของคนในเมืองใหญ่

24. วรรณคดีแสดงความหมายเชิงเสียดสีพฤติกรรมของคนได้เจ็บแสบที่สุด
- ก. ท้องแก่แย่งเปรียบ ท้องเรียบนั่งจอบ   ข. คนแก่เหลือบมอง คนหนุ่มแก้งเมิน
ค. เสียดค่าเดินหลัง คนนั่งแก้งฟูบ   ง. เหลือบเหลือบปลิวมา พระนี่หว่า...เฮ้ยหลับ
25. คำประพันธ์เรื่องนี้มีความโดดเด่นอย่างไร
- ก. ใช้ภาษาเข้าใจง่ายสละสลวย   ข. พรรณนาให้ผู้อ่านเห็นภาพชัดเจน
ค. การเล่นเสียงให้เกิดความไพเราะ   ง. ให้ข้อคิด คติเตือนใจในการดำเนินชีวิต

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อที่ 26 - 27

ดร.ทรงศักดิ์ ศรีอนุชาติ อดีตผู้อำนวยการสถาบันโภชนาการ มหาวิทยาลัยมหิดล กล่าวว่า "การดื่มกาแฟ เป็นความเคยชินมากกว่า เคยชินจนเป็นนิสัยส่วนตัว สิ่งที่จะเรียกว่าติดได้ คือ จะต้องรับเป็นประจำและปริมาณต้องเพิ่มขึ้น แต่กาแฟไม่ได้ทำให้ต้องการเพิ่มขึ้น อีกเหตุผลหนึ่งคือ อาการทางสรีรวิทยา กรณีของสารเสพติด หากไม่ได้รับจะมีอาการลงแดง ทนไม่ไหว แต่ถ้าไม่ได้ดื่มกาแฟ จะไม่มีผลอย่างนั้น คนที่ต้องดื่มกาแฟเป็นประจำ ไม่ใช่การติด แต่เป็นนิสัย

ข้อมูลสนับสนุนทางด้านวิทยาศาสตร์อีกประการหนึ่ง คือ สารเสพติดจำพวก แอมเฟตามีน (ยาบ้า) มอร์ฟิน นิโคติน มีคุณสมบัติในการกระตุ้นการหลั่งของโดพามีน (dopamine) ซึ่งเป็นสารสื่อประสาทที่เกี่ยวข้องกับอาการเสพติด แต่กาเฟอีนไม่มีคุณสมบัติเช่นนั้น

ที่มา : www.doctor.or.th

26. ข้อใดสามารถใช้อ้างอิงได้ว่ากาแฟไม่จัดว่าเป็นสารเสพติด
- ก. ถ้าไม่ได้ดื่มกาแฟจะไม่มีอาการทนไม่ไหว
ข. สารเสพติดจะต้องรับเป็นประจำและปริมาณต้องเพิ่มขึ้น
ค. กาเฟอีนไม่มีคุณสมบัติในการกระตุ้นการหลั่งของโดพามีน
ง. การดื่มกาแฟ เป็นความเคยชินมากกว่าเคยชินจนเป็นนิสัยส่วนตัว
27. ข้อมูลข้างต้นสามารถเชื่อถือได้หรือไม่เพราะเหตุใด
- ก. เชื่อถือไม่ได้ เพราะ กาเฟอีนเป็นสารเสพติด
ข. เชื่อถือได้ เพราะ แหล่งข้อมูลมีความน่าเชื่อถือ
ค. เชื่อถือไม่ได้ เพราะ ข้อมูลที่นำมาสนับสนุนยังมีน้อย
ง. เชื่อถือได้ เพราะ กาแฟทำให้คนอยากกินเป็นประจำและบ่อยขึ้น

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อที่ 28 – 30

คุณยายคนหนึ่ง พลัดหลงเข้าไปในห้องสัมมนาของเหล่าดอกเตอร์ บนเวทีมีดอกเตอร์ท่านหนึ่งกำลังเอ่ยถามผู้ที่เข้ามาสัมมนาว่า....

“เมื่อดินที่ตกมาจากฟ้าที่สูงและตกมาด้วยความเร็วสูง จะทำให้คนได้รับบาดเจ็บหรืออันตรายถึงแก่ชีวิตหรือไม่?”

เมื่อสิ้นเสียงคำถาม ภายในห้องประชุมก็อื้ออึง ต่างก็พากันวินิจฉัยหาคำตอบ บ้างก็หาค่าความเร็วของเม็ดฝน บ้างก็หามวลน้ำหนักของเม็ดฝน ฯลฯ ต่างคนต่างก็พากันคิด

คุณยายมองดูอยู่สักพักก็คิดว่าไม่มีใครโฟนที่โพลีเดียออกมาพูดขึ้นว่า...“พวกคุณไม่เคยตากฝนหรือ?”

สิ้นเสียงของคุณยาย ห้องทั้งห้องเงียบกริบ ทุกคนต่างพากันพยักหน้าบอกว่า “ใช่ ๆ พวกเราก็เคยโดนฝนนี่นา”

ที่มา : www.winnews.tv

28. จากเรื่องนี้ นักเรียนคิดว่าคุณย่ากับเหล่าดอกเตอร์มีความแตกต่างกันอย่างไร

ก. ความรู้ที่ต่างกัน	ข. วิธีคิดที่ต่างกัน
ค. ประสบการณ์ชีวิตที่ต่างกัน	ง. การศึกษาที่ต่างกัน

29. “พวกคุณไม่เคยตากฝนหรือ?” ข้อความนี้คุณย่ามีจุดประสงค์เพื่ออะไร

ก. เตือนสติ	ข. เสียสติ
ค. เปื่อหน่าย	ง. ประชดประชัน

30. ข้อใดน่าจะเป็นสาเหตุที่ทำให้เหล่าดอกเตอร์ไม่สามารถหาคำตอบได้

ก. มีความรู้มากเกินไป	ข. ขาดประสบการณ์ชีวิต
ค. ไม่มีความละเอียดรอบคอบ	ง. เชื้อมั่นในความรู้อของตนเอง

ภาคผนวก ค
คุณภาพเครื่องมือ

ตาราง 1 แสดงคุณภาพแผนการจัดการจัดกิจกรรมการสอนอ่านแบบ SQP2RS

ข้อ	ข้อความถาม	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ (คน)				การ ประเมิน
		1	2	3	รวม	
1	หน่วยการเรียนรู้มีความสมบูรณ์ เหมาะสมและมีรายละเอียดที่สอดคล้องสัมพันธ์กัน	4.38	4.00	5.00	4.46	ดีมาก
2	แผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องสัมพันธ์กับหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้	4.38	5	5.00	4.79	ดีมาก
3	แผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบสำคัญครบถ้วนสัมพันธ์กัน	4.38	4	5.00	4.46	ดีมาก
4	จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับมาตรฐานตัวชี้วัด	4.38	4	5.00	4.46	ดีมาก
5	จุดประสงค์การเรียนรู้มีความชัดเจนครอบคลุมเนื้อหาสาระ	4.38	4	4.50	4.29	ดีมาก
6	จุดประสงค์การเรียนรู้พัฒนานักเรียนด้านความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	4.38	5	4.63	4.67	ดีมาก
7	จุดประสงค์การเรียนรู้เรียงลำดับพฤติกรรมจากง่ายไปยาก	4.38	4	4.63	4.34	ดีมาก
8	กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับเวลา	4.38	4	4.63	4.34	ดีมาก
9	กิจกรรมการเรียนรู้สามารถกระตุ้นความสนใจของนักเรียน	4.38	4	5.00	4.46	ดีมาก
10	กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.38	4	4.88	4.42	ดีมาก
11	กิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลายและสามารถปฏิบัติได้จริง	4.38	4	4.13	4.17	ดี
12	การวัดประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.38	4	4.00	4.13	ดี
รวม					4.42	ดีมาก

ตาราง 2 แสดงคุณภาพแผนการจัดการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

ข้อ	ข้อความคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (คน)				การประเมิน
		1	2	3	รวม	
1	หน่วยการเรียนรู้มีความสมบูรณ์ เหมาะสมและมีรายละเอียดที่สอดคล้องสัมพันธ์กัน	4.38	4.00	5.00	4.46	ดีมาก
2	แผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องสัมพันธ์กับหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้	4.38	5.00	5.00	4.79	ดีมาก
3	แผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบสำคัญครบถ้วนสัมพันธ์กัน	4.38	4.00	5.00	4.46	ดีมาก
4	จุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับมาตรฐานตัวชี้วัด	4.38	4.00	5.00	4.46	ดีมาก
5	จุดประสงค์การเรียนรู้มีความชัดเจนครอบคลุมเนื้อหาสาระ	4.38	4.00	4.50	4.29	ดีมาก
6	จุดประสงค์การเรียนรู้พัฒนานักเรียนด้านความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	4.38	4.00	4.50	4.29	ดีมาก
7	จุดประสงค์การเรียนรู้เรียงลำดับพฤติกรรมจากง่ายไปยาก	4.38	4.00	4.50	4.29	ดีมาก
8	กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับเวลา	4.38	3.00	4.38	3.92	ดีมาก
9	กิจกรรมการเรียนรู้สามารถกระตุ้นความสนใจของนักเรียน	4.38	4.00	4.63	4.34	ดีมาก
10	กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.38	4.00	4.63	4.34	ดีมาก
11	กิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลายและสามารถปฏิบัติได้จริง	4.38	4.00	4.00	4.13	ดี
12	การวัดประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.38	4.00	4.00	4.13	ดี
รวม					4.33	ดีมาก

ตาราง 3 แสดงค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	0.50	0.33
2	0.53	0.40
3	0.37	0.47
4	0.43	0.60
5	0.27	0.60
6	0.40	0.40
7	0.37	0.33
8	0.50	0.20
9	0.37	0.33
10	0.27	0.53
11	0.37	0.47
12	0.27	0.53
13	0.23	0.20
14	0.23	0.47
15	0.47	0.53
16	0.7	0.47
17	0.33	0.27
18	0.63	0.33
19	0.40	0.27
20	0.77	0.47
21	0.47	0.27
22	0.53	0.40
23	0.53	0.27
24	0.47	0.67
25	0.37	0.20
26	0.53	0.27
27	0.77	0.33
28	0.40	0.27
29	0.63	0.20
30	0.33	0.40

Reliability = 0.84

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นายสิริพงษ์ กาละพงษ์
วัน เดือน ปี เกิด	16 กันยายน 2535
สถานที่เกิด	อุบลราชธานี
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2558 ระดับปริญญาตรี การศึกษาระดับบัณฑิต สาขาภาษาไทย (กศ.บ.) คณะมนุษยศาสตร์ จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ. 2563 ระดับปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิทยาการทางการศึกษา และการจัดการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 29/160 หมู่บ้านนันทารา รังสิต-คลอง 8 ถนนรังสิต-นครนายก ตำบลลำผักกูด อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี 12110